

Grupa Kapitałowa
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółki Akcyjnej

Skrócone śródroczne
skonsolidowane sprawozdanie finansowe
za I kwartał 2016 roku

Spis treści

Wstęp	4
Wybrane dane finansowe	8
1. Wybrane skonsolidowane dane finansowe Grupy PZU	8
2. Wybrane jednostkowe dane finansowe PZU (wg PSR)	9
3. Wybrane jednostkowe dane finansowe Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie Spółki Akcyjnej (wg PSR)	10
4. Podsumowanie skonsolidowanych wyników finansowych	11
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe	12
1. Śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat	12
2. Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	14
3. Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	15
4. Śródroczne sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	17
5. Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	20
Informacje uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	22
1. Informacje o PZU i Grupie PZU	22
2. Struktura akcjonariatu	31
3. Skład Zarządu, Rady Nadzorczej i Dyrektorzy Grupy PZU	31
4. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości	33
5. Kluczowe szacunki i osądy	41
6. Korekty błędów lat ubiegłych	41
7. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	41
8. Noty uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	42
9. Aktywa i zobowiązania warunkowe	74
10. Komentarz do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania skonsolidowanego	74
11. Zarządzanie kapitałem własnym	76
12. Sprawozdawczość dotycząca segmentów	77
13. Komentarz do sprawozdawczości według segmentów i działalności inwestycyjnej	85
14. Wpływ zdarzeń jednorazowych na wyniki operacyjne	98
15. Otoczenie makroekonomiczne	98
16. Stanowisko Zarządu dotyczące wcześniej publikowanych prognoz wyników	100
17. Czynniki ryzyka, które mogą mieć wpływ na wyniki finansowe w kolejnych kwartałach	100
18. Emisje, wykupy i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych	102
19. Niespłacenie lub naruszenie istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki	102
20. Udzielenie przez PZU lub jednostki zależne poręczeń kredytu lub pożyczki lub udzielenie gwarancji	102
21. Dywidendy	102
22. Sprawy sporne	103
23. Pozostałe informacje	108

Kwartalna jednostkowa informacja finansowa PZU (wg PSR)	114
1. Śródroczny bilans.....	114
2. Śródroczne zestawienie pozycji pozabilansowych	116
3. Śródroczny rachunek techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych.....	117
4. Śródroczny ogólny rachunek zysków i strat.....	118
5. Śródroczne zestawienie zmian w kapitale własnym	119
6. Śródroczny rachunek przepływów pieniężnych	121
7. Wprowadzenie.....	123
8. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości	123
9. Zmiany zasad (polityki) rachunkowości	123

Wstęp

Oświadczenie o zgodności

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej (odpowiednio „skrótowe śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe” oraz „Grupa PZU”) sporządzono zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Komisję Europejską („MSSF”), które na 31 marca 2016 roku zostały opublikowane i weszły w życie, w tym zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” oraz zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu w sprawie informacji bieżących i okresowych.

Jednostki Grupy PZU prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie ze standardami rachunkowości przyjętymi w kraju siedziby danej jednostki:

- w Polsce – wg PSR, z wyjątkiem Grupy Kapitałowej Alior Banku, Grupy Kapitałowej Armatura oraz CM Medica, prowadzących księgi wg MSSF;
- za granicą – wg MSSF.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty wprowadzone w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

Kwartalna jednostkowa informacja finansowa jednostki dominującej

Zgodnie z art. 83 ust. 1 Rozporządzenia w sprawie informacji bieżących i okresowych częścią skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest kwartalna jednostkowa informacja finansowa jednostki dominującej Grupy PZU – Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej („PZU”, „jednostka dominująca”).

W myśl art. 45 ust. 1a Ustawy o rachunkowości, sprawozdania finansowe emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na jednym z rynków regulowanych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego mogą być sporządzane zgodnie z MSSF.

Z uwagi na fakt, że Walne Zgromadzenie PZU nie podjęło decyzji, o której mowa w art. 45 ust. 1c Ustawy o rachunkowości, w sprawie sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie z MSSF, sprawozdania jednostkowe PZU sporządza się zgodnie z PSR, określonymi w Ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, m.in.:

- Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz. U. z 2016 roku, poz. 562);
- Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz. U. z 2001 roku, poz. 1674, z późn. zm.).

W sprawach nieuregulowanych Ustawą o rachunkowości oraz wydanymi na jej podstawie aktami wykonawczymi, stosuje się odpowiednio Krajowe Standardy Rachunkowości i/lub MSSF.

Okres objęty skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono za okres 3 miesięcy od 1 stycznia do 31 marca 2016 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej.

Waluta funkcjonalna i prezentacji

Walutą funkcjonalną i prezentacji PZU jest polski złoty. Walutą funkcjonalną spółek mających siedzibę na Ukrainie jest hrywna ukraińska, natomiast spółek z siedzibą na Litwie, Łotwie i w Szwecji jest euro.

O ile nie zaznaczono inaczej, wszystkie kwoty przedstawione w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wykazane są w tysiącach złotych.

Kursy walut

Dane finansowe zagranicznych jednostek zależnych przelicza się na polskie złote:

- aktywa i zobowiązania – po średnim kursie ustalonym przez NBP obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego;
- pozycje rachunku zysków i strat oraz innych całkowitych dochodów – po średniej arytmetycznej średnich kursów ustalanych przez NBP na daty kończące każdy miesiąc okresu sprawozdawczego.

Waluta	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015	1 stycznia – 31 marca 2015	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
euro	4,3559	4,1848	4,1489	4,2684	4,2615	4,0890
hrywna ukraińska	0,1500	0,1722	0,1700	0,1436	0,1622	0,1623

Założenie kontynuowania działalności

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostki Grupy PZU w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. w okresie co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego. Na dzień podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdzono istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez jednostki Grupy PZU w okresie 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

Działalność zaniechana

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku jednostki Grupy PZU nie zaniechały prowadzenia jakiegokolwiek istotnego rodzaju działalności.

Sezonowość lub cykliczność działalności

Działalność Grupy PZU nie podlega sezonowości lub cykliczności w stopniu uzasadniającym stosowanie sugestii zawartych w pkt. 21 MSR 34.

Słowniczek pojęć

Poniżej wyjaśniono najważniejsze pojęcia i skróty użyte w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Nazwy spółek

AAS Balta – Apdrošināšanas Akciju Sabiedrība Balta.

Alior Bank – Alior Bank SA.

CM Medica – Centrum Medyczne Medica sp. z o.o.

EMC – EMC Instytut Medyczny SA.

Gamma – Centrum Medyczne Gamma sp. z o.o.

Grupa Kapitałowa Alior Banku – Alior Bank wraz z jednostkami zależnymi: Alior Services sp. z o.o., Centrum Obrotu Wierzytelnościami sp. z o.o., Alior Leasing sp. z o.o., Meritum Services ICB SA, Money Makers TFI SA, New Commerce Services sp. z o.o.

Grupa Kapitałowa Armatura – Armatura Kraków SA wraz z jednostkami zależnymi: Armatoora SA, Aquaform SA, Aquaform Badprodukte GmbH, Aquaform Ukraine TOW, Aquaform Romania SRL, Morehome.pl sp. z o.o. oraz jednostką współzależną Armatura Tower sp. z o.o.

Link4 – Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna.

Proelmed – Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.

PTE PZU – Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA.

PZU, jednostka dominująca – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna.

PZU CO – PZU Centrum Operacji Spółka Akcyjna.

PZU Ukraine – PrJSC IC PZU Ukraine.

PZU Ukraine Life – PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance.

PZU Życie – Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna.

SU Krystynka – Sanatorium Uzdrawiskowe „Krystynka” sp. z o.o.

TFI PZU – Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA.

TUW PZUW – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Pozostałe definicje

BFG – Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

GOOZPDO – główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w rozumieniu MSSF8 – Segmenty operacyjne.

IBNR – ang. *Incurred But Not Reported* lub II rezerwa – rezerwa na szkody i wypadki zaistniałe i niezgłoszone.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe PZU za 2015 rok – roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za 2015 rok, sporządzone zgodnie z PSR, podpisane przez Zarząd PZU 14 marca 2016 roku.

KNF – Komisja Nadzoru Finansowego.

MSSF – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Komisję Europejską, które na 31 marca 2016 roku zostały opublikowane i weszły w życie.

PGK – Podatkowa Grupa Kapitałowa zawiązana na mocy umowy podpisanej 25 września 2014 roku pomiędzy 13 spółkami Grupy PZU: PZU, PZU Życie, Link4, PZU CO, PZU Pomoc SA, Ogrodowa-Inwestycje Sp. z o.o., Ipsilon Sp. z o.o., PZU Asset Management SA, TFI PZU, PZU Zdrowie SA, PZU Finanse Sp. z o.o., Omicron SA, Omicron Bis SA. PGK

powołana została na okres 3 lat – od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku. Spółką dominującą i reprezentującą PGK jest PZU.

PSR – ustawa z 29 września 1994 roku o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2013 roku poz. 330 , z późn. zm.) oraz przepisy wydane na jej podstawie.

Rozporządzenie CRR – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

Rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych – Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (t.j. Dz. U. z 2014 roku, poz. 133).

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe – skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU za wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku.

UKNF – Urząd Komisji Nadzoru Finansowego.

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej – ustawa z 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1844).

Ustawa o podatku od instytucji finansowych – ustawa z 15 stycznia 2016 roku o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 68).

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wybrane dane finansowe

1. Wybrane skonsolidowane dane finansowe Grupy PZU

Dane ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej	tys. zł 31 marca 2016	tys. zł 31 grudnia 2015	tys. zł 31 marca 2015	tys. EUR 31 marca 2016	tys. EUR 31 grudnia 2015	tys. EUR 31 marca 2015
Aktywa	108 295 077	105 429 009	71 741 982	25 371 352	24 739 882	17 545 117
Kapitał podstawowy	86 352	86 352	86 352	20 231	20 263	21 118
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej	13 394 529	12 923 719	14 083 247	3 138 068	3 032 669	3 444 179
Udziały niekontrolujące	2 310 277	2 255 188	1 213	541 251	529 201	297
Kapitały, razem	15 704 806	15 178 907	14 084 460	3 679 319	3 561 870	3 444 475
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	863 489 477	863 523 000	863 519 490 ¹⁾	863 489 477	863 523 000	863 519 490 ¹⁾
Wartość księgowa na akcję zwykłą (w zł/euro)	15,51	14,97	16,31	3,63	3,51	3,99

¹⁾ Dane porównywalne przekształcono uwzględniając nową liczbę akcji, po przeprowadzeniu splitu akcji PZU.

Dane ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat	tys. zł 1 stycznia - 31 marca 2016	tys. zł 1 stycznia - 31 marca 2015	tys. EUR 1 stycznia - 31 marca 2016	tys. EUR 1 stycznia - 31 marca 2015
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	4 800 604	4 680 827	1 102 092	1 128 209
Składki zarobione netto	4 316 926	4 307 040	991 053	1 038 116
Przychody z tytułu prowizji i opłat	184 924	48 444	42 454	11 676
Wynik netto na działalności inwestycyjnej	1 031 328	1 024 342	236 766	246 895
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(3 066 628)	(3 045 858)	(704 017)	(734 136)
Zysk brutto	687 799	1 154 205	157 901	278 195
Zysk netto przypisywany właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej	486 598	941 332	111 710	226 887
Zyski (straty) przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących	49 858	8	11 446	2
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	863 489 477	863 519 490 ¹⁾	863 489 477	863 519 490 ¹⁾
Podstawowy i rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/ euro)	0,56	1,09	0,13	0,26

¹⁾ Dane porównywalne przekształcono uwzględniając nową liczbę akcji, po przeprowadzeniu splitu akcji PZU.

Dane ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	tys. zł 1 stycznia - 31 marca 2016	tys. zł 1 stycznia - 31 marca 2015	tys. EUR 1 stycznia - 31 marca 2016	tys. EUR 1 stycznia - 31 marca 2015
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(187 171)	549 789	(42 970)	132 514
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	1 542 423	(1 642 182)	354 100	(395 811)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(2 068 115)	1 269 852	(474 785)	306 070
Przepływy pieniężne netto, razem	(712 863)	177 459	(163 655)	42 773

2. Wybrane jednostkowe dane finansowe PZU (wg PSR)

Dane z bilansu	tys. zł 31 marca 2016	tys. zł 31 grudnia 2015	tys. zł 31 marca 2015	tys. EUR 31 marca 2016	tys. EUR 31 grudnia 2015	tys. EUR 31 marca 2015
Aktywa	37 189 986	36 358 361	34 752 886	8 712 863	8 531 822	8 499 116
Kapitał podstawowy	86 352	86 352	86 352	20 231	20 263	21 118
Kapitały, razem	12 817 127	12 378 733	13 203 846	3 002 794	2 904 783	3 229 114
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	863 523 000	863 523 000	863 523 000 ¹⁾	863 523 000	863 523 000	863 523 000 ¹⁾
Wartość księgową na akcję zwykłą (w zł/ euro)	14,84	14,34	15,29	3,48	3,37	3,74

¹⁾ Dane porównywalne przekształcono uwzględniając nową liczbę akcji, po przeprowadzeniu splitu akcji PZU.

Dane z technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz ogólnego rachunku zysków i strat	tys. zł 1 stycznia - 31 marca 2016	tys. zł 1 stycznia - 31 marca 2015	tys. EUR 1 stycznia - 31 marca 2016	tys. EUR 1 stycznia - 31 marca 2015
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	2 714 054	2 229 893	623 075	537 466
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	90 239	355 676	20 716	85 728
Wynik netto na działalności inwestycyjnej ¹⁾	103 404	(79 593)	23 739	(19 184)
Zysk netto	36 861	232 002	8 462	55 919
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	863 523 000	863 523 000 ²⁾	863 523 000	863 523 000 ²⁾
Podstawowy i rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/ euro)	0,04	0,27	0,01	0,07

¹⁾ Uwzględniono pozycję „Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności”.

²⁾ Dane porównywalne przekształcono uwzględniając nową liczbę akcji, po przeprowadzeniu splitu akcji PZU.

3. Wybrane jednostkowe dane finansowe Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie Spółki Akcyjnej (wg PSR)

Dane z bilansu	tys. zł 31 marca 2016	tys. zł 31 grudnia 2015	tys. zł 31 marca 2015	tys. EUR 31 marca 2016	tys. EUR 31 grudnia 2015	tys. EUR 31 marca 2015
Aktywa	28 263 325	27 956 769	30 269 383	6 621 527	6 560 312	7 402 637
Kapitały, razem	4 555 599	4 253 553	4 711 680	1 067 285	998 135	1 152 282

Dane z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie oraz ogólnego rachunku zysków i strat	tys. zł 1 stycznia - 31 marca 2016	tys. zł 1 stycznia - 31 marca 2015	tys. EUR 1 stycznia - 31 marca 2016	tys. EUR 1 stycznia - 31 marca 2015
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	1 982 762	2 043 366	455 190	492 508
Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	398 699	377 247	91 531	90 927
Wynik netto na działalności inwestycyjnej	250 625	579 217	57 537	139 607
Zysk (strata) netto	308 885	441 001	70 912	106 293

4. Podsumowanie skonsolidowanych wyników finansowych

Wynik finansowy netto Grupy PZU w okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku wyniósł 536 456 tys. zł i był niższy o 43,0% od wyniku netto za analogiczny okres roku poprzedniego. Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej wyniósł 486 598 tys. zł wobec 941 332 tys. zł w 2015 roku (spadek o 48,3%).

Z wyłączeniem zdarzeń jednorazowych¹ wynik netto spadł o 24,0% względem ubiegłego roku.

Wskaźnik ROE przypadający jednostce dominującej (PZU) za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 marca 2016 roku wyniósł 14,8%, co oznacza spadek o 12,8 p.p. w porównaniu do analogicznego okresu poprzedniego roku.

Wpływ na działalność Grupy PZU w okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego miały następujące elementy:

- wzrost składki przypisanej brutto w grupie ubezpieczeń komunikacyjnych w segmencie klienta masowego i korporacyjnego w efekcie wzrostu średniej składki;
- wyższa rentowność w segmencie ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych związana głównie z niższą szkodowością produktów ochronnych na skutek spadku częstości zgonów;
- spadek rentowności w segmencie ubezpieczeń masowych związany głównie ze wzrostem szkodowości w ubezpieczeniach rolnych w efekcie wystąpienia licznych szkód powodowanych siłami natury (negatywne skutki przezimowań);
- niższe dochody z działalności lokacyjnej (bez działalności bankowej), w szczególności na skutek spadku wyceny instrumentów kapitałowych.

Na porównywalność wyników oraz sumy bilansowej r/r w sposób istotny wpłynęło rozpoczęcie konsolidacji Alior Bank w grudniu 2015 roku. W wyniku tej transakcji suma bilansowa wzrosła o ok. 42 mld zł a udziały niekontrolujące o 2,3 mld zł (stan na 31 marca 2016 roku).

¹ Zdarzenia jednorazowe obejmują efekt konwersji polis umów wieloletnich na umowy roczne odnawialne w ubezpieczeniach grupowych typ P oraz wyższe niż średnia z ostatnich 3 lat odszkodowania w ubezpieczeniach rolnych

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe

1. Śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	Nota	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015 (przekształcone) ¹⁾
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	8.1	4 800 604	4 680 827
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto		(53 899)	(69 530)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto		4 746 705	4 611 297
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto		(429 779)	(304 257)
Składki zarobione netto		4 316 926	4 307 040
Przychody z tytułu prowizji i opłat	8.2	184 924	48 444
Przychody netto z inwestycji	8.3	967 732	446 550
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	8.4	(90 742)	117 784
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	8.5	154 338	460 008
Pozostałe przychody operacyjne	8.6	204 083	166 740
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych		(3 096 455)	(3 107 535)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych		29 827	61 677
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	8.7	(3 066 628)	(3 045 858)
Koszty z tytułu prowizji i opłat	8.8	(51 506)	-
Koszty odsetkowe	8.9	(274 321)	(35 427)
Koszty akwizycji	8.10	(617 310)	(553 106)
Koszty administracyjne	8.10	(619 500)	(408 016)
Pozostałe koszty operacyjne	8.11	(419 775)	(350 137)
Zysk z działalności operacyjnej		688 221	1 154 022
Udział w wynikach finansowych netto jednostek wycenianych metodą praw własności		(422)	183
Zysk brutto		687 799	1 154 205
Podatek dochodowy		(151 343)	(212 865)
- część bieżąca		(59 749)	(257 925)
- część odroczone		(91 594)	45 060
Zysk netto, w tym:		536 456	941 340
- zysk przypisywany właścicielom jednostki dominującej		486 598	941 332
- zyski (straty) przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących		49 858	8

¹⁾ Informacje o powodach przekształcenia danych i jego wpływie na skonsolidowany rachunek zysków i strat przedstawiono w punkcie 4.2.

Śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat (kontynuacja)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	Nota	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015 (przekształcone) ¹⁾
Zysk netto z działalności kontynuowanej przypisywany właścicielom jednostki dominującej		486 598	941 332
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej		-	-
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	8.12	863 489 477	863 519 490 ²⁾
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych)	8.12	0,56	1,09

¹⁾ Informacje o powodach przekształcenia danych i jego wpływie na skonsolidowany rachunek zysków i strat przedstawiono w punkcie 4.2.

²⁾ Dane porównywalne przekształcono uwzględniając nową liczbę akcji, po przeprowadzeniu splitu akcji PZU.

2. Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	Nota	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Zysk netto		536 456	941 340
Inne całkowite dochody	8.13	(9 366)	(24 423)
Podlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat		(9 489)	(24 727)
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży		(7 387)	28 954
Różnice kursowe z przeliczenia		(406)	(53 681)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych netto		(1 696)	-
Niepodlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat		123	304
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do nieruchomości inwestycyjnych		123	304
Dochody całkowite netto, razem		527 090	916 917
- dochody całkowite przypisywane właścicielom jednostki dominującej		472 001	916 930
- dochody całkowite przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących		55 089	(13)

3. Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa	Nota	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015 (przekształcone) ¹⁾	1 stycznia 2015 (przekształcone) ¹⁾
Wartość firmy	8.14	1 511 782	1 506 445	748 205	769 044
Wartości niematerialne		1 364 291	1 393 168	795 299	868 692
Inne aktywa	8.15	780 006	698 964	291 647	235 250
Odroczone koszty akwizycji		1 223 766	1 154 742	815 839	712 066
Szacowane regresy i odzyski		110 697	114 229	123 168	127 262
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	8.16, 8.22	1 049 785	1 096 852	771 784	753 115
Rzeczowe aktywa trwałe		1 285 418	1 299 788	984 606	1 001 609
Nieruchomości inwestycyjne		1 219 152	1 171 721	2 299 677	2 236 062
Jednostki wyceniane metodą praw własności	8.17	53 641	54 065	66 482	66 311
Aktywa finansowe		89 391 058	89 305 847	60 129 993	56 759 976
Utrzymywane do terminu wymagalności	8.18.1, 8.22	17 511 823	17 370 126	20 435 452	19 983 689
Dostępne do sprzedaży	8.18.2, 8.22	8 208 356	7 744 689	3 214 674	2 985 322
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	8.18.3, 8.22	20 584 980	20 648 403	20 290 405	19 096 484
Pochodne instrumenty zabezpieczające	8.18.7	161 441	139 578	-	-
Pożyczki	8.18.4, 8.22	42 924 458	43 403 051	16 189 462	14 694 481
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		392 557	349 189	20 632	26 957
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych	8.21, 8.22	6 585 594	3 270 793	3 634 480	3 085 432
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		120 606	67 295	1 777	368
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych		1 710 355	2 439 863	493 857	324 007
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	8.23	1 496 369	1 506 048	564 536	606 610
Aktywa, razem		108 295 077	105 429 009	71 741 982	67 572 761

¹⁾ Informacje o powodach przekształcenia danych i jego wpływie na skonsolidowany rachunek zysków i strat przedstawiono w punkcie 4.2.

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej (kontynuacja)

Kapitały i zobowiązania	Nota	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015 (przekształcone) ¹⁾	1 stycznia 2015 (przekształcone) ¹⁾
Kapitały					
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej					
Kapitał podstawowy		86 352	86 352	86 352	86 352
Pozostałe kapitały		10 125 942	10 141 607	9 861 674	9 885 791
Niepodzielony wynik		3 182 235	2 695 760	4 135 221	3 194 193
Zysk z lat ubiegłych		2 695 637	353 405	3 193 889	3 194 193
Zysk netto		486 598	2 342 355	941 332	-
Udziały niekontrolujące		2 310 277	2 255 188	1 213	1 292
Kapitały, razem		15 704 806	15 178 907	14 084 460	13 167 628
Zobowiązania					
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	8.24	41 405 028	41 280 321	40 616 405	40 166 885
Rezerwy na świadczenia pracownicze		146 012	117 398	129 304	120 070
Inne rezerwy	8.25	111 102	108 109	213 467	191 206
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		642 118	509 157	350 638	398 433
Zobowiązania finansowe	8.26	43 714 364	44 487 823	12 523 413	9 403 244
Inne zobowiązania	8.27	6 537 127	3 678 011	3 563 930	3 819 511
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		34 520	69 283	30 841	53 770
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	8.23	-	-	229 524	252 014
Zobowiązania, razem		92 590 271	90 250 102	57 657 522	54 405 133
Kapitały i zobowiązania, razem		108 295 077	105 429 009	71 741 982	67 572 761

¹⁾ Informacje o powodach przekształcenia danych i jego wpływie na skonsolidowany rachunek zysków i strat przedstawiono w punkcie 4.2.

4. Śródroczne sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	Kapitał podstawowy	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej								Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem
		Pozostałe kapitały					Niepodzielony wynik					
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	Różnice kursowe z przeliczenia	Zysk z lat ubiegłych	Zysk netto			
Stan na 1 stycznia 2016 roku	86 352	-	9 947 292	240 677	22	(4 404)	(41 980)	2 695 760	-	12 923 719	2 255 188	15 178 907
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	-	-	-	(13 818)	-	-	-	-	-	(13 818)	6 431	(7 387)
Transakcje zabezpieczające przepływy pieniężne	-	-	-	(496)	-	-	-	-	-	(496)	(1 200)	(1 696)
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	(406)	-	-	(406)	-	(406)
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	-	-	-	123	-	-	-	-	-	123	-	123
Inne całkowite dochody netto, razem	-	-	-	(14 191)	-	-	(406)	-	-	(14 597)	5 231	(9 366)
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	486 598	486 598	49 858	536 456
Całkowite dochody razem	-	-	-	(14 191)	-	-	(406)	-	486 598	472 001	55 089	527 090
Pozostałe zmiany, w tym:	-	(1 191)	935	(812)	-	-	-	(123)	-	(1 191)	-	(1 191)
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości	-	-	935	(812)	-	-	-	(123)	-	-	-	-
Zakup akcji własnych	-	(1 191)	-	-	-	-	-	-	-	(1 191)	-	(1 191)
Stan na 31 marca 2016 roku	86 352	(1 191)	9 948 227	225 674	22	(4 404)	(42 386)	2 695 637	486 598	13 394 529	2 310 277	15 704 806

Śródroczne sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym (kontynuacja)

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	Kapitał podstawowy	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej							Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem	
		Pozostałe kapitały					Niepodzielony wynik					
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	Różnice kursowe z przeliczenia	Zysk z lat ubiegłych				Zysk netto
Stan na 1 stycznia 2015 roku	86 352	(110)	9 678 921	248 543	66	(6 179)	(35 450)	3 194 193	-	13 166 336	1 292	13 167 628
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	-	-	-	2 492	-	-	-	-	-	2 492	-	2 492
Inne całkowite dochody jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	-	871	-	45	1	-	-	917	-	917
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	(6 559)	-	-	(6 559)	(15)	(6 574)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	-	-	-	-	-	1 730	-	-	-	1 730	-	1 730
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	-	-	-	7 201	-	-	-	-	-	7 201	-	7 201
Inne całkowite dochody netto, razem	-	-	-	10 564	-	1 775	(6 558)	-	-	5 781	(15)	5 766
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	2 342 355	2 342 355	(159)	2 342 196
Całkowite dochody razem	-	-	-	10 564	-	1 775	(6 558)	-	2 342 355	2 348 136	(174)	2 347 962
Pozostałe zmiany, w tym:	-	110	268 371	(18 430)	(44)	-	28	(2 840 788)	-	(2 590 753)	2 254 070	(336 683)
Podział wyniku finansowego	-	-	248 262	-	(44)	-	-	(2 838 771)	-	(2 590 553)	-	(2 590 553)
Zmiany w składzie Grupy PZU i transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	-	-	(388)	-	-	-	28	-	-	(360)	2 254 070	2 253 710
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości	-	-	20 447	(18 430)	-	-	-	(2 017)	-	-	-	-
Sprzedaż akcji własnych	-	110	50	-	-	-	-	-	-	160	-	160
Stan na 31 grudnia 2015 roku	86 352	-	9 947 292	240 677	22	(4 404)	(41 980)	353 405	2 342 355	12 923 719	2 255 188	15 178 907

Śródroczne sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym (kontynuacja)

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	Kapitał podstawowy	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej								Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem
		Pozostałe kapitały						Niepodzielony wynik				
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	Różnice kursowe z przeliczenia	Zysk z lat ubiegłych	Zysk netto			
Stan na 1 stycznia 2015 roku	86 352	(110)	9 678 921	248 543	66	(6 179)	(35 450)	3 194 193	-	13 166 336	1 292	13 167 628
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	-	-	-	28 954	-	-	-	-	-	28 954	-	28 954
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	(53 660)	-	-	(53 660)	(21)	(53 681)
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	-	-	-	304	-	-	-	-	-	304	-	304
Inne całkowite dochody netto, razem	-	-	-	29 258	-	-	(53 660)	-	-	(24 402)	(21)	(24 423)
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	941 332	941 332	8	941 340
Całkowite dochody razem	-	-	-	29 258	-	-	(53 660)	-	941 332	916 930	(13)	916 917
Pozostałe zmiany, w tym:	-	-	3 693	(3 408)	-	-	-	(304)	-	(19)	(66)	(85)
Transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	-	-	(19)	-	-	-	-	-	-	(19)	(66)	(85)
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości	-	-	3 712	(3 408)	-	-	-	(304)	-	-	-	-
Stan na 31 marca 2015 roku	86 352	(110)	9 682 614	274 393	66	(6 179)	(89 110)	3 193 889	941 332	14 083 247	1 213	14 084 460

5. Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Zysk brutto	687 799	1 154 205
Korekty	(874 970)	(604 416)
Zmiana stanu kredytów	(1 838 522)	-
Zmiana stanu depozytów	1 792 994	-
Zmiana wyceny aktywów wycenianych w wartości godziwej	(154 338)	(460 008)
Przychody odsetkowe	(675 818)	(292 732)
Zrealizowane zyski/straty z działalności lokacyjnej i odpisy z tytułu utraty wartości	90 742	(117 784)
Wynik z tytułu różnic kursowych	10 456	(109 758)
Zmiana stanu odroczonej kosztów akwizycji	(69 024)	(103 773)
Amortyzacja wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych	104 838	141 640
Zmiana stanu udziału reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	47 067	(18 669)
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto	53 899	69 530
Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	124 707	449 520
Zmiana stanu należności	(79 877)	99 923
Zmiana stanu zobowiązań	(73 618)	(56 252)
Podatek dochodowy zapłacony	(147 823)	(282 263)
Pozostałe korekty	(60 653)	76 210
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(187 171)	549 789
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy	215 577 805	179 883 445
- zbycie nieruchomości inwestycyjnych	5 764	6 258
- wpływy z nieruchomości inwestycyjnych	64 918	59 267
- zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych	2 675	3 892
- zbycie udziałów i akcji	996 818	853 666
- realizacja dłużnych papierów wartościowych	30 507 570	14 289 875
- zamknięcie transakcji <i>buy-sell-back</i>	89 034 507	93 733 610
- zamknięcie lokat terminowych w instytucjach kredytowych	71 663 270	59 344 061
- realizacja pozostałych lokat	23 216 425	11 492 274
- odsetki otrzymane	77 934	91 236
- dywidendy otrzymane	683	482
- środki pieniężne nabyte w transakcjach połączenia jednostek i z tytułu zmiany zakresu konsolidacji	-	-
- pozostałe wpływy z lokat	7 241	8 824

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (kontynuacja)

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Nota	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Wydatki		(214 035 382)	(181 525 627)
- nabycie nieruchomości inwestycyjnych		(77 009)	(67 694)
- wydatki na utrzymanie nieruchomości inwestycyjnych		(44 115)	(102 574)
- nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych		(140 936)	(77 442)
- nabycie udziałów i akcji		(943 947)	(1 155 617)
- nabycie udziałów i akcji w jednostkach zależnych		(343 824)	-
- nabycie dłużnych papierów wartościowych		(30 796 390)	(14 792 094)
- otwarcie transakcji <i>buy-sell-back</i>		(86 912 555)	(96 674 801)
- otwarcie lokat terminowych w instytucjach kredytowych		(71 413 639)	(56 988 528)
- nabycie pozostałych lokat		(23 362 354)	(11 662 911)
- pozostałe wydatki na lokaty		(613)	(3 966)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		1 542 423	(1 642 182)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy		81 802 253	77 860 142
- wpływy z tytułu kredytów i pożyczek		15 316	19 854
- wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		44 078	-
- otwarcie transakcji <i>sell-buy-back</i>		81 742 859	77 840 288
Wydatki		(83 870 368)	(76 590 290)
- dywidendy wypłacone właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej		-	(1 468 017)
- spłata kredytów i pożyczek		(663)	(1 729)
- zamknięcie transakcji <i>sell-buy-back</i>		(83 844 709)	(75 118 518)
- odsetki od kredytów i pożyczek		(1 530)	(1 920)
- odsetki od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych		(9 836)	-
- pozostałe wydatki finansowe		(13 630)	(106)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(2 068 115)	1 269 852
Przepływy pieniężne netto, razem		(712 863)	177 459
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		2 439 863	324 007
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		(16 645)	(7 609)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu, w tym:		1 710 355	493 857
- o ograniczonej możliwości dysponowania		80 196	14 377

Informacje uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje o PZU i Grupie PZU

1.1 PZU

Jednostką dominującą w Grupie PZU jest PZU - spółka akcyjna z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 24.

PZU jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 0000009831.

Podstawowym przedmiotem działalności PZU według Polskiej Klasyfikacji Działalności są pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe (PKD 65.12), a według Europejskiej Klasyfikacji Działalności – ubezpieczenia rzeczowe (EKD 6603).

1.2 Spółki Grupy PZU

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				31 marca 2016	31 grudnia 2015	
Jednostki objęte konsolidacją						
1	Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA	Warszawa	nd.	nd.	nd.	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. http://www.pzu.pl/
2	Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA	Warszawa	18.12.1991	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia na życie. http://www.pzu.pl/grupa-pzu/pzu-zycie
3	Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	15.09.2014	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. http://www.link4.pl/
4	Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych	Warszawa	20.11.2015	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. http://tuwpzuw.pl/
5	Lietuvos Draudimas AB	Wilno (Litwa)	31.10.2014	99,98%	99,98%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. http://www.ld.lt/
6	Apdrošināšanas Akciju Sabiedrība Balta	Ryga (Łotwa)	30.06.2014	99,99%	99,99%	Ubezpieczenia majątkowe. http://www.balta.lv/
7	PrJSC IC PZU Ukraine	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe. http://www.pzu.com.ua/
8	PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia na życie. http://www.pzu.com.ua/
9	UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	Wilno (Litwa)	26.04.2002	99,34%	99,34%	Ubezpieczenia na życie. https://pzuqd.lt/
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Alior Banku						
10	Alior Bank SA ¹⁾	Warszawa	18.12.2015	29,22%	23,96% ²⁾	Usługi bankowe https://www.aliorbank.pl/
11	Alior Services sp. z o.o. ¹⁾	Warszawa	18.12.2015	29,22%	23,96% ²⁾	Pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych
12	Centrum Obrotu Wierzytelnościami sp. z o.o. ¹⁾	Kraków	18.12.2015	29,22%	23,96% ²⁾	Obrót wierzytelnościami.
13	Alior Leasing sp. z o.o. ¹⁾	Wrocław	18.12.2015	29,22%	23,96% ²⁾	Usługi leasingowe. https://www.aliorbank.pl/wlasna-dzialalnosc/alior-leasing.html
14	Meritum Services ICB SA ¹⁾	Gdańsk	18.12.2015	29,22%	23,96% ²⁾	Usługi informatyczne.
15	Money Makers TFI SA ¹⁾	Warszawa	18.12.2015	17,68% ³⁾	14,49% ^{2) 3)}	Usługi asset management i zarządzanie subfunduszami Alior SFIO. http://www.moneymakers.pl
16	New Commerce Services sp. z o.o. ¹⁾	Warszawa	18.12.2015	29,22%	23,96% ²⁾	Działalność pomocnicza.
17	Absource sp. z o.o. w organizacji	Kraków	31.03.2015 ⁴⁾	29,22%	nd.	Działalność usługowa w zakresie informatyki.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				31 marca 2016	31 grudnia 2015	
Jednostki objęte konsolidacją – pozostałe jednostki						
18	Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA	Warszawa	08.12.1998	100,00%	100,00%	Zarządzanie funduszami emerytalnymi. http://www.pzu.pl/grupa-pzu/pte-pzu
19	PZU Centrum Operacji SA	Warszawa	30.11.2001	100,00%	100,00%	Działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalnymi.
20	Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA	Warszawa	30.04.1999	100,00%	100,00%	Tworzenie, reprezentowanie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi. http://www.pzu.pl/grupa-pzu/tfi-pzu
21	PZU Pomoc SA	Warszawa	18.03.2009	100,00%	100,00%	Usługowa działalność assistance. http://www.pzu.pl/grupa-pzu/pzu-pomoc
22	PZU Finance AB (publ.)	Sztokholm (Szwecja)	02.06.2014	100,00%	100,00%	Usługi finansowe.
23	PZU Finanse Sp. z o.o.	Warszawa	08.11.2013	100,00%	100,00%	Usługi finansowo-księgowo.
24	Tower Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	27.08.1998	100,00%	100,00%	Pozostała działalność usługowa.
25	Ogrodowa-Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	15.09.2004	100,00%	100,00%	Nabywanie, eksploatacja, wynajem i zbywanie nieruchomości. http://www.ogrodowainwestycje.pl/
26	PZU Zdrowie SA	Warszawa	02.09.2011	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://www.pzu.pl/pzu-zdrowie
27	Centrum Medyczne Medica sp. z o.o.	Płock	09.05.2014	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://cmmedica.pl/
28	Specjalistyczna Przychodnia Przemysłowa Prof-Med sp. z o.o.	Włocławek	12.05.2014	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://cmprofmed.pl/
29	Sanatorium Uzdrowskie „Krystynka” sp. z o.o.	Ciechocinek	09.05.2014	99,09%	99,09%	Usługi szpitalne, rehabilitacyjne, sanatoryjne. http://www.sanatoriumkrystynka.pl/
30	Przedsiębiorstwo Świadczeń Zdrowotnych i Promocji Zdrowia ELVITA – Jaworzno III sp. z o.o.	Jaworzno	01.12.2014	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://www.elvita.pl/
31	Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.	Łaziska Górne	01.12.2014	57,00%	57,00%	Usługi medyczne. http://www.proelmed.pl/
32	Rezo-Medica sp. z o.o.	Płock	23.04.2015	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://rezo-medica.pl/
33	Centrum Medyczne Gamma sp. z o.o.	Warszawa	08.09.2015	60,46%	60,46%	Usługi medyczne. http://www.cmgamma.pl/
34	Nasze-Zdrowie sp. z o.o.	Warszawa	26.08.2015	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://www.nasze-zdrowie.pl/
35	Medicus w Opolu sp. z o.o.	Opole	30.09.2015	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://medicus.opole.pl/
36	Centrum Medyczne Cordis sp. z o.o. ⁵⁾	Poznań	01.02.2016	100,00%	nd.	Usługi medyczne. http://www.cordis.com.pl/
37	Arm Property sp. z o.o.	Kraków	26.11.2014	100,00%	100,00%	Kupno i sprzedaż nieruchomości.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				31 marca 2016	31 grudnia 2015	
Jednostki objęte konsolidacją - pozostałe jednostki – ciąg dalszy						
38	Ipsilon Sp. z o.o.	Warszawa	02.04.2009	100,00%	100,00%	Usługowa działalność assistance oraz usługi medyczne.
39	PZU Asset Management SA	Warszawa	12.07.2001	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
40	Międzyzakładowe Pracownicze Towarzystwo Emerytalne PZU SA w likwidacji	Warszawa	13.08.2004	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
41	Omicron SA	Warszawa	13.09.2011	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
42	Omicron BIS SA	Warszawa	28.08.2014	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
43	Sigma BIS SA	Warszawa	12.12.2014	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
44	LLC SOS Services Ukraine	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Usługi assistance.
45	L4C sp. z o.o.	Warszawa	15.09.2014	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
Jednostki objęte konsolidacją - Grupa Kapitałowa Armatura						
46	Armatura Kraków SA	Kraków	07.10.1999	100,00%	100,00%	Dystrybucja produktów Grupy Armatura, administracja i zarządzanie grupą kapitałową. http://www.grupa-armatura.pl/
47	Armatoora SA	Nisko	10.12.2008	100,00%	100,00%	Produkcja i sprzedaż grzejników oraz baterii sanitarnych.
48	Aquaform SA	Środa Wlkp.	15.01.2015	100,00%	100,00%	Produkcja i sprzedaż wyposażenia łazienkowego.
49	Aquaform Badprodukte GmbH	Anhausen (Niemcy)	15.01.2015	100,00%	100,00%	Sprzedaż hurtowa.
50	Aquaform Ukraine TOW	Żytomierz (Ukraina)	15.01.2015	100,00%	100,00%	Sprzedaż hurtowa.
51	Aquaform Romania SRL	Prejmer (Rumunia)	15.01.2015	100,00%	100,00%	Sprzedaż hurtowa.
52	Morehome.pl sp. z o.o.	Środa Wlkp.	15.01.2015	100,00%	100,00%	Sprzedaż detaliczna za pośrednictwem kanałów elektronicznych.
Jednostki objęte konsolidacją – fundusze inwestycyjne						
53	PZU SFIO Universum	Warszawa	15.12.2009	nd.	nd.	Lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu.
54	PZU FIZ Dynamiczny	Warszawa	27.01.2010	nd.	nd.	j.w.
55	PZU FIZ Sektora Nieruchomości ⁶⁾	Warszawa	01.07.2008	nd.	nd.	j.w.
56	PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2 ⁶⁾	Warszawa	21.11.2011	nd.	nd.	j.w.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				31 marca 2016	31 grudnia 2015	
Jednostki objęte konsolidacją - fundusze inwestycyjne – ciąg dalszy						
57	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 1	Warszawa	12.12.2012	nd.	nd.	j.w.
58	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 2	Warszawa	19.11.2012	nd.	nd.	j.w.
59	PZU FIZ Surowcowy	Warszawa	03.09.2015	nd.	nd.	j.w.
60	PZU Sejf+	Warszawa	30.09.2015	nd.	nd.	j.w.
61	PZU Dłużny Rynków Wschodzących	Warszawa	20.11.2006	nd.	nd.	j.w.
62	PZU Akcji Rynków Wschodzących	Warszawa	20.11.2006	nd.	nd.	j.w.
63	PZU Akcji Spółek Dywidendowych	Warszawa	20.11.2006	nd.	nd.	j.w.
64	PZU FIO Gotówkowy	Warszawa	01.07.2005	nd.	nd.	j.w.
65	PZU FIZ Akcji Focus	Warszawa	10.12.2015	nd.	nd.	j.w.
Wspólne przedsięwzięcie w Grupie Kapitałowej Armatura						
66	Armatura Tower Sp. z o.o.	Kraków	08.11.2013	50,00%	50,00%	Realizacja projektów budowlanych.
Jednostki stowarzyszone						
67	GSU Pomoc Górniczy Klub Ubezpieczonych SA	Tychy	08.06.1999	30,00%	30,00%	Obsługa ubezpieczeń.
68	EMC Instytut Medyczny SA	Wrocław	18.06.2013	28,31%	28,31%	Ochrona zdrowia ludzkiego, prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk medycznych i farmacji.

¹⁾ Informacje o nabyciu Alior Banku SA wraz z jednostkami powiązаныmi zaprezentowano w punkcie 1.4.1.1.

²⁾ Udział Grupy PZU w kapitale zakładowym Alior Banku i głosach na Walnym Zgromadzeniu określony na podstawie liczby akcji znajdujących się w posiadaniu PZU (I i II tranza), PZU Życie oraz konsolidowanych funduszy inwestycyjnych. Wartość nie uwzględnia akcji nabytych przez PZU w ramach III tranzy transakcji opisanej w punkcie 1.4.1.1.

³⁾ Jednostka bezpośrednio zależna od Alior Banku, w której posiada on 60,49%. W konsekwencji Zarząd PZU uznaje, że Grupa PZU sprawuje nad jednostką kontrolę.

⁴⁾ Spółka założona 31 marca 2016 roku i wpisana do KRS 4 maja 2016 roku.

⁵⁾ Informacje o nabyciu Centrum Medycznego Cordis sp. z o.o. zaprezentowano w punkcie 1.4.1.2.

⁶⁾ Na 31 marca 2016 roku fundusze PZU FIZ Sektora Nieruchomości i PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2 prowadziły swoją działalność inwestycyjną poprzez zależne spółki prawa handlowego (objęte konsolidacją) mające charakter jednostek specjalnego przeznaczenia, których liczba wynosiła odpowiednio dla każdego funduszu: 24 i 11 (31 grudnia 2015 roku: 24 i 11).

Na 31 marca 2016 roku poza jednostkami wymienionymi w tabeli Grupa PZU posiadała 100% udziałów w spółce Syta Development sp. z o.o. w likwidacji, nad którą kontrolę sprawuje likwidator niezależny od Grupy PZU i z tej przyczyny spółka nie podlegała konsolidacji. Wartość tych udziałów w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy PZU wynosiła zero.

1.3 Udziały niekontrolujące

W tabeli poniżej przedstawiono spółki zależne, w których występują lub występowały udziały niekontrolujące:

Nazwa jednostki	31 marca 2016	31 grudnia 2015
Alior Bank ¹⁾	70,78% ²⁾	70,78% ²⁾
Gamma	39,54%	39,54%
Proelmed	43,00%	43,00%
SU Krystynka	0,91%	0,91%
UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	0,66%	0,66%
Lietuvos Draudimas AB	0,02%	0,02%
AAS Balta	0,01%	0,01%

¹⁾ Alior Bank posiada jednostki zależne: Alior Services sp. z o.o., Centrum Obrotu Wierzytelnościami sp. z o.o., Alior Leasing sp. z o.o., Meritum Services ICB SA, Money Makers TFI SA (udział niekontrolujący w tej jednostce wynosi 82,32%), New Commerce Services sp. z o.o.

²⁾ Wartość udziału niekontrolującego Alior Banku zaprezentowano z uwzględnieniem III transzy transakcji opisanej w punkcie 1.4.1.1. Wartość bilansowa udziału niekontrolującego Alior Banku na 31 marca 2016 roku wyniosła: 2 305 216 tys. zł (na 31 grudnia 2015 roku: 2 249 609 tys. zł).

Poniżej przedstawiono skrócone informacje finansowe (oparte o prowizorycznie ustaloną wartość godziwą na moment objęcia kontroli) dotyczące Grupy Alior Banku ujęte w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Aktywa	31 marca 2016	31 grudnia 2015
Wartości niematerialne	570 942	581 706
Inne aktywa	178 911	109 378
Rzeczowe aktywa trwałe	224 482	228 955
Aktywa finansowe	38 963 771	35 844 054
Dostępne do sprzedaży	6 197 625	4 866 713
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	359 798	390 569
Pochodne instrumenty zabezpieczające	161 441	139 578
Pożyczki	32 244 907	30 447 194
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	369 258	329 184
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych	468 881	484 862
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	905 135	2 089 579
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	682	888
Aktywa, razem	41 682 062	39 668 606

Kapitały i zobowiązania	31 marca 2016	31 grudnia 2015
Kapitały		
Wyemitowany kapitał podstawowy oraz inne kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej		
Kapitał podstawowy	727 075	727 075
Pozostałe kapitały	2 798 782	2 479 793
Niepodzielony wynik	(268 833)	(28 413)
Udziały niekontrolujące	1 013	1 240
Kapitały, razem	3 258 037	3 179 695
Zobowiązania		
Rezerwy na świadczenia pracownicze	35 567	26 269
Inne rezerwy	13 728	8 731
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	90	-
Zobowiązania finansowe	37 483 694	35 921 048
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	30 722	21 776
Inne zobowiązania	860 224	511 087
Zobowiązania, razem	38 424 025	36 488 911
Kapitały i zobowiązania, razem	41 682 062	39 668 606

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	1 stycznia - 31 marca 2016
Przychody z tytułu prowizji i opłat	137 970
Przychody netto z inwestycji	719 594
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	(156 841)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	1 965
Pozostałe przychody operacyjne	21 661
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(50 709)
Koszty odsetkowe	(250 748)
Koszty administracyjne	(242 509)
Pozostałe koszty operacyjne ¹⁾	(85 438)
Zysk z działalności operacyjnej ¹⁾	94 945
Zysk brutto ¹⁾	94 945
Podatek dochodowy	(23 994)
Zysk netto ¹⁾	70 951

¹⁾ W tym amortyzacja wartości niematerialnych nabytych w transakcji przejęcia Alior Banku.

1.4 Zmiany zakresu konsolidacji i struktury Grupy PZU

1.4.1. Transakcje połączenia jednostek gospodarczych

Rozliczenie transakcji połączenia jednostek gospodarczych przeprowadzane jest metodą przejęcia, zgodnie z MSSF 3 – „Połączenia jednostek”. Jego zastosowanie wymaga m. in. zidentyfikowania jednostki przejmującej, ustalenia dnia przejęcia, ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych w wartości godziwej na dzień przejęcia oraz wszelkich udziałów niekontrolujących w jednostce przejmowanej oraz ujęcia i wyceny wartości firmy.

Szczegółowe zasady rachunkowości dotyczące rozliczania transakcji przejęcia zaprezentowano w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za 2015 rok.

1.4.1.1. Nabycie akcji Alior Banku

Na podstawie podpisanej 30 maja 2015 roku przedwstępnej umowy sprzedaży akcji Alior Banku, PZU nabył 17 818 473 akcje Alior Banku od Alior Lux S.à.r.l. & Co. S.C.A („Sprzedający 1”) oraz 500 000 akcji Alior Banku od Alior Polska sp. z o.o. („Sprzedający 2”), tj. łącznie 18 318 473 akcje stanowiące około 25,19% kapitału zakładowego Alior Banku oraz ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Alior Banku.

Cena za jedną akcję wyniosła 89,25 zł, a łączna cena za nabywane akcje 1 634 924 tys. zł.

12 października 2015 roku nastąpiło rozliczenie nabycia pierwszej, 18 grudnia 2015 roku – drugiej, a 11 marca 2016 roku trzeciej transzy akcji Alior Banku. W okresie od 12 października 2015 roku do 18 grudnia 2015 roku Alior Bank Grupa PZU nie sprawowała kontroli nad Alior Bankiem lecz wywierała znaczący wpływ, w rezultacie czego był w tym okresie uznawany za jednostkę stowarzyszoną. W wyniku nabycia drugiej transzy Grupa PZU objęła kontrolę nad Alior Bankiem, w związku z czym od 18 grudnia 2015 roku został on objęty konsolidacją. Konsolidacją objęto także jednostki zależne od Alior Banku: Alior Services sp. z o.o., Centrum Obrotu Wierzytelnościami sp. z o.o., Alior Leasing sp. z o.o., Meritum Services ICB SA, Money Makers TFI SA, New Commerce Services sp. z o.o.

W wyniku nabycia trzech transz PZU posiada bezpośrednio 18 318 473 akcje Alior Banku stanowiące 25,19% kapitału zakładowego Alior Banku oraz ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Alior Banku. Dodatkowo pośrednio, poprzez PZU Życie oraz kontrolowane fundusze inwestycyjne, PZU posiada 4,03% kapitału zakładowego Alior Banku oraz ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Alior Banku.

Prowizoryczne rozliczenie nabycia akcji Alior Banku

Rozliczenie nabycia akcji Alior Banku na dzień objęcia kontroli przeprowadzono na podstawie danych sporządzonych na 31 grudnia 2015 roku. Nie wystąpiły istotne różnice danych księgowych pomiędzy 18 grudnia 2015 roku (dzień objęcia kontroli) a 31 grudnia 2015 roku.

W trakcie kalkulacji wartości firmy zaktualizowano wartości księgowe aktywów i zobowiązań Alior Banku do wartości godziwej oraz zidentyfikowano wartości niematerialne, niewykazywane do tej pory przez spółkę jako aktywa.

Do dnia publikacji skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie został zakończony proces rozliczenia nabycia Alior Banku. Wiarygodne i rzetelne wyliczenia wartości godziwej wymaga zebrania dużej ilości danych i dokonania odpowiednich kalkulacji. Uniemożliwiło to zakończenie tego procesu w czasie pomiędzy dniem objęcia kontroli nad Alior Bankiem a datą publikacji skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. W związku z tym Grupa PZU zdecydowała o sporządzeniu prowizorycznego rozliczenia nabycia, w którym:

- w zakresie wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej – przyjęto wartość godziwą wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Alior Banku na 31 grudnia 2015 roku;
- nie rozpoznano zobowiązania z tytułu wyceny niekorzystnych umów najmu; relacji z klientami (innych niż z klientami posiadającymi rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe);
- nie zakończono analizy potencjalnej wyceny rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych do wartości godziwej;
- nie uwzględniono wyceny zobowiązań pozabilansowych.

Rozliczenie ostateczne zostanie zaprezentowane po zakończeniu procesu identyfikacji i wyliczenia wartości godziwej przejętych aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych.

Prowizoryczna wartość godziwa przejętych aktywów i zobowiązań na moment objęcia kontroli	(w tys. zł)
Wartości niematerialne	281 706
Rzeczowe aktywa trwałe	228 955
Aktywa finansowe	35 844 054
Pozostałe należności	484 862
Środki pieniężne	2 089 579
Inne aktywa	439 450
Zidentyfikowane w trakcie przejęcia nowe wartości niematerialne, w tym:	300 000
- znak towarowy	100 000
- relacje z klientami	200 000
Aktywa łącznie	39 668 606
Zobowiązania finansowe	35 921 048
Pozostałe zobowiązania	567 863
Udziały niekontrolujące	1 240
Prowizoryczna wartość godziwa nabytych aktywów netto	3 178 455

Kalkulacja wartości firmy	(w tys. zł)
Przekazana zapłata (II i III transza) – środki pieniężne	988 316
Wartość udziałów niekontrolujących (70,78% udziału w wartości godziwej aktywów netto Alior Banku)	2 249 609
Wartość godziwa akcji posiadanych na moment objęcia kontroli	661 099
Prowizoryczna wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów netto Alior Banku	(3 178 455)
Wartość firmy	720 569

Wartość firmy nie będzie pomniejszała dochodu do opodatkowania.

1.4.1.2. Nabycie udziałów Centrum Medycznego Cordis sp. z o.o.

1 lutego 2016 roku PZU Zdrowie SA nabyło 7 312 udziałów spółki CM Cordis sp. z o.o. stanowiących 100% kapitału zakładowego CM Cordis sp. z o.o. i upoważniających do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników o wartości nominalnej 50 zł każdy.

Od dnia objęcia kontroli, tj. od 1 lutego 2016 roku CM Cordis sp. z o.o. objęto konsolidacją.

1.4.1.3. Przejęcie Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. Stefana Kard. Wyszyńskiego

26 stycznia 2016 roku KNF podjęła decyzję o przejęciu Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. Stefana Kard. Wyszyńskiego („SKOK”) przez Alior Bank.

27 stycznia 2016 roku Alior Bank objął zarząd majątkiem SKOK, a od 1 marca 2016 przejął SKOK. Zgodnie z art. 74c ust. 4 ustawy z dnia 5 listopada 2009 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (tj. Dz. U. z 2013 roku, poz. 1450), z dniem przejęcia bank przejmujący wchodzi we wszystkie prawa i obowiązki kasy przejmowanej. Do dnia przejęcia SKOK prowadził działalność i oferował usługi swoim członkom w pełnym, dotychczas stosowanym zakresie.

Przejęcie SKOK przez Alior Bank zapewni pełne bezpieczeństwo środków zgromadzonych w SKOK oraz zapewni jej członkom dostęp do szerszej oferty produktowej Alior Banku.

Prowizoryczne rozliczenie nabycia SKOK

Do dnia publikacji skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie został zakończony proces rozliczenia nabycia SKOK.

Przejęcie SKOK nie wiązało się z przekazaniem zapłaty przez Alior Bank. Proces ten przebiega przy wsparciu finansowym udzielonym przez BFG na podstawie art. 20g Ustawy z dnia 14 grudnia 1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym. Bank otrzyma od BFG wsparcie w formie dotacji na pokrycie różnicy pomiędzy wartością przejmowanych praw majątkowych a zobowiązań z tytułu środków gwarantowanych na rachunkach deponentów, której wartość wstępnie oszacowano na 50 501 tys. zł i ujęto w pozycji „Inne aktywa”.

Prowizoryczna wartość godziwa przejętych aktywów i zobowiązań na moment objęcia kontroli	(w tys. zł)
Aktywa finansowe	111 621
Inne aktywa	2 263
Aktywa łącznie	113 884
Zobowiązania wobec klientów gwarantowane przez BFG	164 385
Pozostałe zobowiązania	2 695
Prowizoryczna wartość godziwa nabytych aktywów netto	(53 196)

Kalkulacja wartości firmy	(w tys. zł)
Szacowana dotacja z BFG	50 501
Prowizoryczna wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów netto Alior Banku	(53 196)
Wartość firmy	2 695

2. Struktura akcjonariatu

Według stanu na dzień przekazania niniejszego raportu okresowego struktura akcjonariatu PZU z uwzględnieniem akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu PZU przedstawiała się następująco:

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji oraz głosów na Walnym Zgromadzeniu	Procent udziału w kapitale podstawowym oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu
1	Skarb Państwa	295 217 300 ¹⁾	34,1875%
2	Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK	49 156 660 ²⁾	5,6926%
3	Pozostali akcjonariusze	519 149 040	60,1199%
Razem		863 523 000	100,00%

¹⁾ Na podstawie raportu bieżącego nr 21/2016 dotyczącego zawiadomienia przekazanego przez Ministerstwo Skarbu Państwa, informującego o zmniejszeniu udziału Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej w ogólnej liczbie głosów oraz w kapitale zakładowym PZU.

²⁾ Na podstawie raportu bieżącego nr 3/2016 dotyczącego wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% liczby głosów na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu PZU w dniu 7 stycznia 2016 roku.

2.1 Wskazanie zmian w strukturze własności znacznych pakietów akcji emitenta

W okresie od 1 stycznia 2016 roku do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego nie nastąpiły znaczące zmiany w strukturze własności akcji PZU.

2.2 Jednostka dominująca wobec PZU najwyższego szczebla

Na 31 marca 2016 roku Skarb Państwa posiadał 34,1875% akcji PZU, uprawniających do wykonywania 34,1875% głosów na Walnym Zgromadzeniu. Nie występowała zatem jednostka dominująca wyższego szczebla w stosunku do PZU sporządzającego skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

2.3 Akcje lub uprawnienia do nich posiadane przez osoby zarządzające i nadzorujące PZU

Zarówno na dzień przekazania niniejszego raportu okresowego, jak i na dzień przekazania raportu rocznego za 2015 rok (tj. 15 marca 2016 roku) żaden z członków Zarządu, Rady Nadzorczej lub Dyrektorów Grupy nie posiadał akcji PZU lub uprawnień do nich.

3. Skład Zarządu, Rady Nadzorczej i Dyrektorzy Grupy PZU

3.1 Skład Zarządu jednostki dominującej

Od 1 stycznia 2016 roku w skład Zarządu PZU wchodził:

- Dariusz Krzewina – p. o. Prezesa Zarządu PZU;
- Przemysław Dąbrowski – Członek Zarządu PZU;
- Rafał Grodzicki – Członek Zarządu PZU;
- Tomasz Tarkowski – Członek Zarządu PZU.

19 stycznia 2016 roku Tomasz Tarkowski oraz Rafał Grodzicki złożyli rezygnację z pełnienia funkcji Członków Zarządu PZU z dniem 19 stycznia 2016 roku.

19 stycznia 2016 roku Rada Nadzorcza PZU powołała w skład Zarządu PZU Michała Krupińskiego, Rogera Hodgkiss, Beatę Kozłowską-Chyłę, Roberta Pietryszyna oraz Pawła Surówkę.

18 marca 2016 roku Przemysław Dąbrowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU z dniem 18 marca 2016 roku.

19 marca 2016 roku Paweł Surówka złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU z dniem 19 marca 2016 roku.

19 marca 2016 roku Rada Nadzorcza PZU powołała z dniem 22 marca 2016 roku w skład Zarządu PZU Sebastiana Klimka i Macieja Rapkiewicza powierzając im funkcję Członka Zarządu PZU. Powołania następują na okres wspólnej kadencji, która rozpoczęła się 1 lipca 2015 roku i która obejmuje trzy kolejne pełne lata obrotowe. Pierwszym pełnym rokiem obrotowym kadencji jest rok 2016.

Od 22 stycznia 2016 roku do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego w skład Zarządu PZU wchodzi:

- Michał Krupiński – Prezes Zarządu PZU;
- Roger Hodgkiss – Członek Zarządu PZU;
- Sebastian Klimek – Członek Zarządu PZU;
- Beata Kozłowska-Chyła – Członek Zarządu PZU;
- Dariusz Krzewina – Członek Zarządu PZU;
- Robert Pietryszyn – Członek Zarządu PZU;
- Maciej Rapkiewicz – Członek Zarządu PZU.

3.2 Skład Rady Nadzorczej jednostki dominującej

Od 1 stycznia 2016 roku w skład Rady Nadzorczej PZU wchodzi:

- Zbigniew Cwiąkański – Przewodniczący Rady;
- Paweł Kacmarek – Wiceprzewodniczący Rady;
- Dariusz Filar – Sekretarz Rady;
- Zbigniew Derdziuk – Członek Rady;
- Dariusz Kacprzyk – Członek Rady;
- Jakub Karnowski – Członek Rady;
- Aleksandra Magaczewska – Członek Rady;
- Alojzy Nowak – Członek Rady;
- Maciej Piotrowski – Członek Rady.

7 stycznia 2016 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PZU (NWZ PZU) odwołało ze składu Rady Nadzorczej PZU Zbigniewa Cwiąkańskiego, Zbigniewa Derdziuka, Macieja Piotrowskiego, Dariusza Kacprzyka, Jakuba Karnowskiego, Aleksandrę Magaczewską oraz Dariusza Filara.

Tego samego dnia NWZ PZU powołało w skład Rady Nadzorczej: Marcina Chludzińskiego, Marcina Gargas, Eligiusza Krześniaka, Jerzego Paluchniaka, Piotra Paszkę, Radosława Potrzeszcza, Macieja Zaborowskiego. Uchwały o odwołaniu i powołaniu członków Rady Nadzorczej weszły w życie z dniem podjęcia.

Od 7 stycznia 2016 roku do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego w skład Rady Nadzorczej PZU wchodzi:

- Paweł Kacmarek – Przewodniczący Rady (od 19 stycznia 2016 roku);
- Marcin Gargas – Wiceprzewodniczący Rady (od 19 stycznia 2016 roku);
- Maciej Zaborowski – Sekretarz Rady (od 19 stycznia 2016 roku);
- Marcin Chludziński – Członek Rady;
- Eligiusz Krześniak – Członek Rady;
- Alojzy Nowak – Członek Rady;
- Jerzy Paluchniak – Członek Rady;
- Piotr Paszko – Członek Rady;

- Radosław Potrzezsch – Członek Rady.

3.3 Dyrektorzy Grupy PZU

Oprócz Członków Zarządu kluczowym personelem kierowniczym w Grupie PZU są także Dyrektorzy Grupy PZU, którzy wchodzi także w skład Zarządu PZU Życie.

Od 1 stycznia 2016 roku Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Tobiasz Bury;
- Przemysław Henschke;
- Sławomir Niemierka.

Z dniem 29 stycznia 2016 roku ze stanowiska Dyrektora Grupy PZU odwołano Tobiasza Burego oraz Przemysława Henschke a powołano Tomasza Karusewicza. Od 15 lutego 2016 roku na stanowisko Dyrektora Grupy PZU powołano Romana Pałaca, a od 25 marca 2016 roku Aleksandrę Agatowską.

Od 25 marca 2016 roku do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Aleksandra Agatowska;
- Tomasz Karusewicz;
- Sławomir Niemierka;
- Roman Pałac.

4. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości

Szczegółowe zasady (polityka) rachunkowości zostały zaprezentowane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za 2015 rok, podpisanym przez Zarząd PZU w dniu 14 marca 2016 roku („Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU za 2015 rok”).

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU za 2015 rok dostępne jest na stronie internetowej PZU pod adresem www.pzu.pl w zakładce „Relacje inwestorskie”.

4.1 Zmiany zasad rachunkowości, szacunków, błędy lat poprzednich

4.1.1. Zmiany w stosowanych MSSF

4.1.1.1. Standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wchodzące w życie od 1 stycznia 2016 roku

Nazwa standardu/interpretacji	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia	Rozporządzenie zatwierdzające standard lub interpretację	Komentarz
Zmiana do MSR 16 i MSR 41 – Rośliny produkcyjne	1 stycznia 2016	2113/2015	Zmiana wprowadza definicję aktywów produkcyjnych i usuwa je z zakresu stosowania MSR 41 przenosząc je do MSR 16, co będzie skutkowało zmianą metody wyceny. Zmiana nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.
Zmiany do MSSF 11 – Rozliczenie nabycia udziału we wspólnej działalności	1 stycznia 2016	2173/2015	Zmiana precyzuje, że nabywcy udziałów we wspólnych operacjach powinni stosować wszystkie zasady dotyczące rachunkowości przejęć wynikające z MSSF 3 i innych MSSF, które nie stoją w sprzeczności z MSSF 11 oraz ujawniać informacje wymagane w tych standardach. Zmiana nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy PZU.
Zmiany do MSR 16 i MSR 38 – wyjaśnienie dopuszczalnych metod amortyzacji	1 stycznia 2016	2231/2015	Zmiana precyzuje, że przyjęcie metod amortyzacji opartych na przychodach generowanych przez aktywa nie jest właściwe. Zmiana nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy PZU.
Zmiany do MSSF 2012-2014	1 stycznia 2016	2343/2015	Zmiany do MSSF 5 – dodanie wskazówek dotyczących reklasyfikacji aktywów z przeznaczonych do sprzedaży do przeznaczonych do dystrybucji do właścicieli i odwrotnie oraz przypadków zaprzestania klasyfikacji aktywów przeznaczonych do dystrybucji do właścicieli. Zmiany do MSSF 7 – dodanie wskazówek dotyczących ujawnień związanych z umowami obsługi aktywów oraz wyjaśnień zastosowania zmian do MSSF 7 dotyczących kompensat w skróconych śródrocznych sprawozdaniach finansowych. Zmiana do MSR 19 – wyjaśnienie, że obligacje korporacyjne wysokiej jakości wykorzystywane w szacowaniu stopy dyskontowej używanej w kalkulacji świadczeń po okresie zatrudnienia powinny być denominowane w tej samej walucie, w której będą wypłacane świadczenia (a zatem aktywność rynku na te obligacje powinna być oceniana na poziomie waluty). Zmiany do MSR 34 – uszczegółowienie pojęć. Zmiana nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy PZU.
Zmiany do MSR 1 – Inicjatywa dotycząca ujawnień	1 stycznia 2016	2406/2015	Dodanie wymogów dotyczących uporządkowanego układu sprawozdania finansowego, wprowadzenie wymogu uzgadniania się sum pośrednich zawartych w rachunku zysków i strat i sprawozdaniu z całkowitych dochodów oraz w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, dodatkowo dodanie wskazówek dotyczących istotności, szczegółowości prezentacji i zasad rachunkowości. Zmiana skutkowała niewielkimi modyfikacjami w układzie podstawowych tabel skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy PZU.
Zmiana do MSR 27 – metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym	1 stycznia 2016	2441/2015	Zmiana zezwala jednostkom na stosowanie metody praw własności do wyceny inwestycji w jednostki zależne, stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia w jednostkowych sprawozdaniach finansowych. Zmiana nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.

4.1.1.2. Standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wydane, jeszcze nieobowiązujące

Następujące standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wydano, ale jeszcze nie obowiązują:

- Niezatwierdzone przez Komisję Europejską:

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia (wg Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości)	Komentarz
MSSF 9 - Instrumenty finansowe	24 lipca 2014	1 stycznia 2018	<p>Standard zastępuje MSR 39 i określa wymogi w zakresie ujmowania i wyceny, utraty wartości, zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych oraz rachunkowości zabezpieczeń.</p> <p>Standard wprowadza nowe podejście do klasyfikacji aktywów finansowych, która uzależniona jest od charakterystyki przepływów pieniężnych oraz modelu biznesowego związanymi z danymi aktywami. Standard ujednocila także model utraty wartości w stosunku do wszystkich instrumentów finansowych. Nowy model oczekiwanej straty z tytułu utraty wartości wymaga szybszego uznawania oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Standard wprowadza zreformowany model rachunkowości zabezpieczeń, z rozszerzonymi wymaganiami ujawnień o działalności zarządzania ryzykiem.</p> <p>Z uwagi na różne daty wejścia w życie MSSF 9 oraz MSSF 4 Faza II, dotyczącego kontraktów ubezpieczeniowych (standard wejdzie w życie nie wcześniej niż w 2020 roku) rozważa się możliwość zastosowania różnych podejść mających na celu wyeliminowanie z rachunku zysków i strat istotnych zmienności wynikających z szybszego zastosowania zmian w wycenie aktywów finansowych w porównaniu do adekwatnych zmian w wycenie kontraktów ubezpieczeniowych. Rada rozważa następujące podejścia na okres przejściowy (pomiędzy 1 stycznia 2018 roku a datą wejścia w życie nowego MSSF 4):</p> <ul style="list-style-type: none"> Przejrzyste wydzielenie z rachunku wyników różnicy w wycenie aktywów finansowych związanych z działalnością ubezpieczeniową według MSSF 9 i według MSR 39 i zaprezentowanie jej w innych całkowitych dochodach; W przypadku grup kapitałowych prowadzących zarówno działalność ubezpieczeniową, jak i bankową – możliwość stosowania MSR 39 do wyceny wszystkich aktywów finansowych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w przypadku gdy działalność ubezpieczeniowa jest dominująca (co najmniej $\frac{3}{4}$ zobowiązań grupy kapitałowej stanowią zobowiązania ubezpieczeniowe). W przypadku gdy działalność ubezpieczeniowa nie jest dominująca wszystkie aktywa finansowe w sprawozdaniu skonsolidowanym muszą być wycenione zgodnie z MSSF 9; Możliwość jednoczesnego stosowania w sprawozdaniu skonsolidowanym wyceny według MSR 39 dla aktywów finansowych związanych z działalnością ubezpieczeniową oraz MSSF 9 dla pozostałych aktywów finansowych. <p>Po objęciu Alior Banku konsolidacją – Grupa PZU nie będzie spełniała kryterium umożliwiającego zastosowanie</p>

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia (wg Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości)	Komentarz
			drugiego z zaprezentowanych uproszczeń. Z uwagi na odległy termin wejścia w życie MSSF 9 oraz brak finalnego kształtu zmian do MSSF 4 w zakresie rozwiązań przejściowych nie dokonano oszacowań wpływu zastosowania MSSF 9 na całkowite dochody i kapitały własne Grupy PZU.
MSSF 14 – Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe	30 stycznia 2014	1 stycznia 2016 ¹⁾	<p>Umożliwienie podmiotom stosującym MSSF po raz pierwszy, a które obecnie ujmują odroczone salda z działalności regulowanej zgodnie z ich poprzednimi, ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości, kontynuację ujmowania tych sald po przejściu na MSSF.</p> <p>Zmiana nie dotyczy Grupy PZU.</p>
MSSF 15 – Przychody z tytułu umów z klientami	28 maja 2014 oraz zmiany z 11 września 2015 i wyjaśnienia z 12 kwietnia 2016 roku	1 stycznia 2018 ²⁾	<p>MSSF 15 określa, w jaki sposób i kiedy ujmuje się przychody, jak i wymaga dostarczenia bardziej szczegółowych ujawnień. Standard zastępuje MSR 18 „Przychody”, MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” oraz wiele interpretacji związanych z ujmowaniem przychodów. Standard ma zastosowanie do prawie wszystkich umów z klientami (główne wyjątki dotyczą umów leasingowych, instrumentów finansowych oraz umów ubezpieczeniowych). Fundamentalną zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w taki sposób, aby odzwierciedlić transfer towarów lub usług na rzecz klientów oraz w takiej kwocie, która odzwierciedla wysokość wynagrodzenia (tj. płatność), do którego spółka spodziewa się uzyskać prawo w zamian za towary lub usługi. Standard dostarcza również wytycznych ujmowania transakcji, które nie były szczegółowo regulowane przez dotychczasowe standardy (np. przychody z usług czy modyfikacja umów), jak i obszerniejsze wyjaśnienia na temat ujmowania umów wieloelementowych.</p> <p>Z uwagi na odległy termin wejścia w życie oraz brak zastosowania w odniesieniu do ubezpieczeniowych podmiotów Grupy PZU nie oszacowano potencjalnego wpływu zastosowania nowego standardu na całkowite dochody i kapitały własne.</p>

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia (wg Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości)	Komentarz
MSSF 16 – Leasing	13 stycznia 2016	1 stycznia 2019	<p>MSSF 16 zastępuje MSR 17 <i>Leasing</i> oraz związane z tym standardem interpretacje. W odniesieniu do leasingobiorców nowy standard eliminuje rozróżnienie pomiędzy leasingiem finansowym oraz operacyjnym. Ujęcie leasingu operacyjnego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej spowoduje rozpoznanie nowego składnika aktywów – prawa do użytkowania przedmiotu leasingu – oraz nowego zobowiązania – zobowiązania do dokonania płatności z tytułu leasingu. Prawa do użytkowania aktywów w leasingu podlegać będą umorzeniu natomiast od zobowiązania naliczane będą odsetki. Spowoduje to powstanie większych kosztów w początkowej fazie leasingu, nawet w przypadku gdy jego strony uzgodniły stałe opłaty roczne.</p> <p>Ujęcie umów leasingu u leasingodawcy w większości przypadków pozostanie niezmienione w związku z utrzymanym podziałem na umowy leasingu operacyjnego oraz finansowego.</p> <p>Z uwagi na odległy termin wejścia w życie i niedawną datę publikacji nowego standardu nie oszacowano jeszcze wpływu jego zastosowania na całkowite dochody i kapitały własne.</p>
Zmiany do MSR 7 – Inicjatywa dotycząca ujawnień	29 stycznia 2016	1 stycznia 2017	<p>Zmiany przewidują przedstawianie ujawnień umożliwiających ocenę zmian wartości zobowiązań powstałych w ramach działalności finansowej (zarówno wynikających z przepływów pieniężnych, jak i zmian o charakterze niepieniężnym).</p> <p>Zastosowanie wymogów będzie wymagało zamieszczenia dodatkowych ujawnień w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PZU.</p>
Zmiany do MSR 12 – Rozpoznanie aktywów z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat	19 stycznia 2016	1 stycznia 2017	<p>Zmiany wyjaśniają m. in., że niezrealizowane straty powiązane z instrumentami dłużnymi wycenianymi w wartości godziwej, dla których wartością podatkową jest ich początkowy koszt, mogą powodować powstanie ujemnych różnic przejściowych.</p> <p>Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>
Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 – Sprzedaż lub przeniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem	11 września 2014	Odroczone na nieokreślony czas	<p>Główną konsekwencją zmiany jest rozpoznanie całości zysku lub straty w sytuacji gdy transakcja dotyczy zorganizowanego biznesu (niezależnie od tego, czy jest on umiejscowiony w jednostce zależnej czy nie), natomiast częściowe zyski lub straty rozpoznaje się, gdy transakcja dotyczy poszczególnych aktywów, które nie tworzą zorganizowanego biznesu, nawet jeżeli znajdują się w jednostce zależnej.</p> <p>Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości	Data wejścia w życie dla rocznych okresów rozpoczynających się od dnia (wg Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości)	Komentarz
Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 – Jednostki inwestycyjne: Zastosowanie zwolnienia z konsolidacji	18 grudnia 2014	1 stycznia 2016	<p>MSSF 10 - Dodanie dodatkowych wskazówek nakazujących jednostkom inwestycyjnym obowiązkową konsolidację zależnych jednostek nieinwestycyjnych świadczących usługi związane z inwestycjami; dodanie wskazówek dotyczących braku obowiązku sporządzania sprawozdań skonsolidowanych przez jednostki dominujące niższego szczebla zależne od jednostek inwestycyjnych.</p> <p>MSR 28 – dodanie wskazówek dotyczących zastosowania wyceny metodą praw własności przez inwestora niebędącego jednostką inwestycyjną w odniesieniu do stowarzyszonej jednostki inwestycyjnej lub joint-venture.</p> <p>Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>

¹⁾ Komisja Europejska wstrzymała proces zatwierdzania do czasu opublikowania ostatecznej wersji standardu.

²⁾ 28 kwietnia 2015 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości głosowała za przesunięciem daty wejścia w życie o rok, do 1 stycznia 2018 roku.

Podsumowując, Grupa PZU nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę PZU zasady rachunkowości, z wyjątkiem MSSF 9 i MSSF 15, których wpływu na stosowane przez Grupę PZU zasady rachunkowości jeszcze nie oceniono.

4.2 Objąsnienie różnic między wcześniej publikowanym sprawozdaniem a skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

4.2.1. Zmiana układu skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

W celu ujęcia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PZU danych finansowych grupy Alior Banku, objętej konsolidacją od 18 grudnia 2015 roku dokonano zmian prezentacyjnych w układzie skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych.

W skonsolidowanym rachunku zysków i strat:

- wydzielono nową linię „Koszty odsetkowe”, w której będą wykazywane koszty odsetkowe od depozytów terminowych i rachunków bieżących, transakcji z przyrzeczeniem odkupu czy wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych, wykazywane do tej pory w linii „Koszty finansowe”. Do tej pozycji zostały także przeniesione koszty odsetkowe dotyczące kontraktów inwestycyjnych o gwarantowanych i ustalonych warunkach, wykazywane do tej pory w linii „Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych”;
- usunięto linię „Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych” – kwoty wykazywane w tej linii zostały przeniesione w zależności od sposobu wyceny kontraktu według efektywnej stopy procentowej lub wartości godziwej odpowiednio do „Kosztów odsetkowych” oraz „Zmiany netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”;
- usunięto linię „Koszty finansowe” – koszty odsetkowe wykazywane w tej linii zostały przeniesione do pozycji „Koszty odsetkowe” natomiast różnice kursowe do pozycji „Przychody netto z inwestycji”.

W celu zwiększenia przejrzystości, w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej:

- usunięto podział na poszczególne rodzaje rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- usunięto pozycje dotyczące kontraktów inwestycyjnych – kwoty dotyczące kontraktów inwestycyjnych zaprezentowano w pozycji „Zobowiązania finansowe”;
- usunięto pozycje „Instrumenty pochodne” oraz „Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych” – kwoty prezentowane dotąd w tych liniach zaprezentowano w nowej pozycji „Zobowiązania finansowe”;
- utworzono nową pozycję „Zobowiązania finansowe” – w której zaprezentowano m. in. instrumenty pochodne, kontrakty inwestycyjne, zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych, zobowiązania wobec banków i klientów z tytułu depozytów, zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych, prezentowane szczegółowo w notach.

Ponadto pozycje skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej zostały przegrupowane w celu dokładniejszego odwzorowania kryterium płynności.

W skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych działalność operacyjną zaprezentowano metodą pośrednią, zamiast dotychczas stosowanej metody bezpośredniej.

4.2.2. Ostateczne rozliczenie nabycia akcji Link4 i Lietuvos Draudimas AB

W wyniku ostatecznego rozliczenia nabycia akcji Link4 i Lietuvos Draudimas AB (odpowiednio 11 marca 2015 roku oraz 3 czerwca 2015 roku) dokonano retrospektywnego przeliczenia wartości firmy prezentowanej w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

4.2.3. Wpływ różnic na skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Aktywa	31 marca 2015 (historyczne)	Korekta	31 marca 2015 (przekształcone)	1 stycznia 2015 (zatwierdzone)	Korekta	1 stycznia 2015 (przekształcone)
Wartość firmy	749 340	(1 135) ¹⁾	748 205	785 663	(16 619) ¹⁾	769 044
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych	3 633 345	1 135 ¹⁾	3 634 480	3 068 813	16 619 ¹⁾	3 085 432
Aktywa, razem	71 741 982	-	71 741 982	67 572 761	-	67 572 761

Kapitały i zobowiązania	31 marca 2015 (historyczne)	Korekta	31 marca 2015 (przekształcone)	1 stycznia 2015 (zatwierdzone)	Korekta	1 stycznia 2015 (przekształcone)
Kapitały, razem	14 084 460	-	14 084 460	13 167 628	-	13 167 628
Zobowiązania						
Kontrakty inwestycyjne	953 615	(953 615) ²⁾	pozycja usunięta	1 108 107	(1 108 107) ²⁾	pozycja usunięta
- o gwarantowanych i ustalonych warunkach	412 670	(412 670) ²⁾	pozycja usunięta	520 840	(520 840) ²⁾	pozycja usunięta
- na rachunek i ryzyko klienta	540 945	(540 945) ²⁾	pozycja usunięta	587 267	(587 267) ²⁾	pozycja usunięta
Zobowiązania finansowe	-	12 523 413 ²⁾	12 523 413	-	9 403 244 ²⁾	9 403 244
Instrumenty pochodne	597 721	(597 721) ²⁾	pozycja usunięta	625 844	(625 844) ²⁾	pozycja usunięta
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	2 048 883	(2 048 883) ²⁾	pozycja usunięta	2 127 527	(2 127 527) ²⁾	pozycja usunięta
Inne zobowiązania	12 487 124	(8 923 194) ²⁾	3 563 930	9 361 277	(5 541 766) ²⁾	3 819 511
Zobowiązania, razem	57 657 522	-	57 657 522	54 405 133	-	54 405 133
Kapitały i zobowiązania, razem	71 741 982	-	71 741 982	67 572 761	-	67 572 761

Wybrane pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat	1 stycznia - 31 marca 2015 (historyczne)	Korekta	1 stycznia - 31 marca 2015 (przekształcone)
Przychody netto z inwestycji	354 845	91 705 ²⁾	446 550
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	478 404	(18 396) ²⁾	460 008
Koszty odsetkowe	-	(35 427) ²⁾	(35 427)
Zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	(22 111)	22 111 ²⁾	-
Zysk z działalności operacyjnej	1 094 029	59 993²⁾	1 154 022
Koszty finansowe	59 993	(59 993) ²⁾	pozycja usunięta
Zysk brutto	1 154 205	-	1 154 205

¹⁾ zmiana opisana w punkcie 4.2.2.

²⁾ zmiana opisana w punkcie 4.2.1.

5. Kluczowe szacunki i osądy

Kluczowe szacunki i osądy zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PZU za 2015 rok.

6. Korekty błędów lat ubiegłych

W okresie 3 miesięcy od 1 stycznia do 31 marca 2016 roku nie dokonano korekt błędów lat ubiegłych.

7. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

7.1 Emisja obligacji podporządkowanych przez Alior Bank

12 kwietnia 2016 roku Alior Bank otrzymał informację o zatwierdzeniu przez KNF prospektu emisyjnego sporządzonego w związku z ofertami publicznymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do 800 000 niezabezpieczonych, podporządkowanych obligacji na okaziciela o wartości nominalnej 1 000 zł każda. Obligacje emitowane będą w ramach Publicznego Programu Emisji Obligacji Podporządkowanych. Alior Bank będzie ubiegał się o dopuszczenie i wprowadzenie do 800 000 obligacji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA w ramach systemu Catalyst.

13 kwietnia 2016 roku Zarząd Alior Bank ustalił ostateczne warunki oferty obligacji serii P1A, a 19 kwietnia 2016 roku – serii P1B:

	Wartość nominalna (w tys. zł)	Oprocentowanie	Data przydziału	Data wykupu
Obligacje serii P1A	150 000	5% - w pierwszym okresie odsetkowym WIBOR 6M + 3,25% – począwszy od drugiego okresu odsetkowego	18 kwietnia 2016 roku	16 maja 2022 roku
Obligacje serii P1B	70 000	5% - w pierwszym okresie odsetkowym WIBOR 6M + 3,00% – począwszy od drugiego okresu odsetkowego	25 kwietnia 2016 roku	16 maja 2024 roku

25 kwietnia 2016 roku Zarząd Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych podjął uchwałę w sprawie rejestracji obligacji serii P1A z dniem 27 kwietnia 2016 roku. W związku z tym 27 kwietnia 2016 roku został uznany jako dzień emisji obligacji.

7.2 Przejęcie Powszechnej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w Knurowie przez Alior Bank

26 kwietnia 2016 roku KNF podjęła decyzję o przejęciu Powszechnej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w Knurowie („Powszechna SKOK”) przez Alior Bank. Z dniem 27 kwietnia 2016 roku zarząd majątkiem Powszechnej SKOK objął Alior Bank. Z dniem 1 czerwca 2016 roku Powszechna SKOK zostanie przejęta przez Alior Bank, jako bank przejmujący. Do dnia przejęcia przez Alior Bank Powszechna SKOK będzie prowadziła działalność i oferowała usługi swoim członkom w pełnym dotychczasowym zakresie.

8. Noty uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

8.1 Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto

Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	2 844 903	2 664 131
W ubezpieczeniach bezpośrednich	2 838 917	2 652 935
W ubezpieczeniach pośrednich	5 986	11 196
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto w ubezpieczeniach na życie	1 955 701	2 016 696
Składki indywidualne	750 461	837 885
Składki ubezpieczeń grupowych	1 205 240	1 178 811
Składki przypisane brutto, razem	4 800 604	4 680 827

Składki przypisane brutto w bezpośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg klas rachunkowych określonych w dziale II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej)	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	140 027	159 138
Komunikacyjne - odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	924 549	783 515
Komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	752 490	639 176
Morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	37 422	18 504
Od ognia i innych szkód majątkowych (grupy 8 i 9)	650 703	727 199
Odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	211 466	223 297
Kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	16 405	18 408
Świadczenie pomocy (grupa 18)	85 643	71 301
Ochrona prawna (grupa 17)	1 863	347
Pozostałe (grupa 16)	18 349	12 050
Razem	2 838 917	2 652 935

8.2 Przychody z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Działalność bankowa	137 963	-
Prowizje maklerskie	17 457	-
Obsługa kart płatniczych, kredytowych	24 483	-
Wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń	21 338	-
Kredyty i pożyczki	13 637	-
Obsługa rachunków bankowych	25 362	-
Przelewy	8 898	-
Pozostałe prowizje	26 788	-
Ubezpieczenia emerytalne	23 934	26 355
Prowizje z tytułu opłat manipulacyjnych	1 356	1 348
Prowizje z tytułu zarządzania aktywami otwartego funduszu emerytalnego	22 578	25 007
Przychody z tytułu opłat dotyczących kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta	1 429	2 415
Przychody i opłaty od funduszy oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych	21 598	19 674
Przychody z tytułu prowizji i opłat, razem	184 924	48 444

8.3 Przychody netto z inwestycji

Przychody netto z inwestycji	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Przychody odsetkowe, w tym:	950 139	328 159
Kredyty bankowe	509 437	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	34 962	21 194
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	199 882	232 835
Pożyczki	79 377	73 147
Skupione wierzytelności	6 009	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające	113 912	-
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych	1 956	375
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	4 604	608
Przychody z dywidend, w tym:	1 158	399
Aktywa finansowe zakwalifikowane do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy w momencie pierwszego rozpoznania	226	304
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	-	37
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	932	58
Przychody z tytułu nieruchomości inwestycyjnych	55 750	48 871
Różnice kursowe, w tym:	(10 456)	109 758
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	117	(2 946)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(5 684)	(10 786)
Pożyczki	(5 491)	6 107
Rozrachunki, w tym rozrachunki z tytułu umów ubezpieczeniowych	(24 122)	(9 508)
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	(10 866)	35 186
Zobowiązania finansowe	(11 391)	86 496
Pozostałe	46 981	5 209
Pozostałe, w tym:	(28 859)	(40 637)
Koszty działalności inwestycyjnej	(8 506)	(7 687)
Koszty utrzymania nieruchomości inwestycyjnych	(27 146)	(39 526)
Pozostałe	6 793	6 576
Przychody netto z inwestycji, razem	967 732	446 550

8.4 Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji

Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Wynik netto z realizacji inwestycji	88 427	132 897
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania, w tym:	(19 832)	52 632
Instrumenty kapitałowe	(71 975)	(28 226)
Dłużne papiery wartościowe	52 143	80 858
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	61 909	72 292
Instrumenty kapitałowe	(41 424)	19 832
Dłużne papiery wartościowe	31 190	5 157
Instrumenty pochodne	72 143	47 303
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:	49 810	17 361
Instrumenty kapitałowe	20	25
Dłużne papiery wartościowe	49 790	17 336
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności, w tym:	-	(58)
Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności	-	(58)
Pożyczki	1 365	24
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	(6 162)	(11 808)
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	-	(74)
Nieruchomości inwestycyjne	1 088	2 528
Pozostałe	249	-
Odpisy z tytułu utraty wartości	(179 169)	(15 113)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:	(6 975)	-
Instrumenty dłużne	(6 975)	-
Pożyczki	(160 476)	(935)
Należności od klientów z tytułu kredytów	(160 476)	-
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	(935)
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	(11 718)	(12 814)
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	-	(1 364)
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji, razem	(90 742)	117 784

8.5 Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej

Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania, w tym:	138 647	228 265
Instrumenty kapitałowe	68 267	202 673
Dłużne papiery wartościowe	77 882	61 109
Wycena zobowiązań wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	(6 212)	(17 121)
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	(1 290)	(18 396)
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	19 590	239 424
Instrumenty kapitałowe	23 116	175 107
Dłużne papiery wartościowe	27 126	15 600
Instrumenty pochodne	(30 652)	48 717
Nieruchomości inwestycyjne	(3 899)	(7 681)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	154 338	460 008

8.6 Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Przychody za zarządzanie majątkiem osób trzecich	2 996	-
Prowizje z tytułu pełnienia czynności komisarza awaryjnego	2 010	2 076
Rozwiązanie rezerw	3 364	390
Rozwiązanie odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	4 676	-
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów	12 581	5 864
Przychody ze sprzedaży wyrobów, towarów i usług przez spółki nieubezpieczeniowe	92 518	82 089
Przychody z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	53 308	32 534
Odsetki za nieterminowe uregulowanie należności z ubezpieczeń bezpośrednich i reasekuracji biernej	8 403	12 978
Pozostałe	24 227	30 809
Pozostałe przychody operacyjne, razem	204 083	166 740

8.7 Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 599 474	1 322 364
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	(29 804)	(61 642)
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie	1 496 981	1 785 171
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie	(23)	(35)
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, razem	3 066 628	3 045 858

8.8 Koszty z tytułu prowizji i opłat

Koszty z tytułu prowizji i opłat	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Prowizje maklerskie	688	-
Koszty transakcji kartowych i bankomatowych, w tym koszty wydanych kart	15 056	-
Ubezpieczenia produktów bankowych	5 915	-
Prowizje za udostępnianie bankomatów	5 259	-
Prowizje z tytułu umów na wykonywanie określonych czynności	2 259	-
Koszty rekompensat, nagród dla klientów bankowych	5 143	-
Prowizje wypłacane agentom w działalności bankowej	4 787	-
Usługi assistance dla klientów bankowych	1 279	-
Koszty pozyskania klientów bankowych	2 197	-
Pozostałe prowizje	8 923	-
Koszty z tytułu prowizji i opłat, razem	51 506	-

8.9 Koszty odsetkowe

Koszty odsetkowe	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Depozyty terminowe	106 664	-
Depozyty bieżące	7 621	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające	103 680	-
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	11 056	21 689
Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe	41 742	7 974
Kredyty bankowe zaciągnięte przez spółki z Grupy PZU	998	1 996
Kontrakty inwestycyjne o gwarantowanych i ustalonych warunkach	535	3 715
Pozostałe	2 025	53
Koszty odsetkowe, razem	274 321	35 427

8.10 Koszty administracyjne, akwizycji i likwidacji szkód według rodzaju

Koszty administracyjne, akwizycji i likwidacji szkód według rodzaju	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Zużycie materiałów i energii	53 949	33 412
Usługi obce	158 077	159 453
Podatki i opłaty	14 716	18 247
Koszty pracownicze	564 053	380 059
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	37 595	19 213
Amortyzacja wartości niematerialnych	38 630	22 268
Inne, w tym:	653 660	577 166
- prowizje z działalności bezpośredniej	497 529	445 422
- reklama	23 301	23 659
- prowizje z działalności pośredniej	53 274	53 158
- pozostałe	79 556	54 927
Zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(68 493)	(50 984)
Koszty administracyjne, akwizycji i likwidacji szkód, razem	1 452 187	1 158 834

8.11 Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Amortyzacja wartości niematerialnych nabytych w transakcjach przejęcia spółek	22 671	59 579
Koszty z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	56 035	33 981
Utworzenie rezerw	8 785	27 588
Utworzenie odpisów na aktywa niefinansowe	7 352	35
Koszty podstawowej działalności spółek nie prowadzących działalności ubezpieczeniowej ani bankowej	114 369	104 692
Wydatki z tytułu działalności prewencyjnej	20 931	25 938
Obowiązkowe opłaty na rzecz instytucji rynku ubezpieczeniowego i bankowego	22 435	19 002
Koszty usług informatycznych	13 077	28
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	14 445	9 646
Bankowy Fundusz Gwarancyjny	18 908	-
Opłata na rzecz Komendy Głównej Straży Pożarnej oraz Związku Ochotniczych Straży Pożarnych	20 660	21 944
Podatek od instytucji finansowych	67 317	-
Pozostałe	32 790	47 704
Pozostałe koszty operacyjne, razem	419 775	350 137

8.12 Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Zysk netto z działalności kontynuowanej przypisywany właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej	486 598	941 332
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	863 489 477	863 519 490 ¹⁾
Liczba akcji wyemitowanych	863 523 000	863 523 000 ¹⁾
Liczba akcji własnych (w posiadaniu jednostek zależnych od PZU)	(33 523)	(3 510) ¹⁾
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych)	0,56	1,09 ¹⁾

¹⁾ Dane porównywalne przekształcono uwzględniając nową liczbę akcji, po przeprowadzeniu splitu akcji PZU.

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku nie zaniechano żadnego rodzaju działalności.

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku nie wystąpiły transakcje ani zdarzenia powodujące rozwodnienie zysku przypadającego na jedną akcję.

8.13 Podatek dochodowy w innych całkowitych dochodach

Podatek dochodowy dotyczący składników innych całkowitych dochodów	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Inne całkowite dochody brutto	(11 551)	(19 218)
Podatek dochodowy	2 185	(5 205)
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży i transakcje zabezpieczające przepływy pieniężne	2 203	(5 134)
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	(18)	(71)
Inne całkowite dochody netto	(9 366)	(24 423)

8.14 Wartość firmy

Wartość firmy	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Alior Bank	720 569	720 569	-
Lietuvos Draudimas AB	359 349	358 766	344 245
Segment ubezpieczeń masowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (Link4)	221 377	221 377	221 377
Oddział Codan	112 485	112 303	107 752
AAS Balta	38 312	38 251	36 703
Spółki medyczne	51 450	49 633	29 580
Pozostałe	8 240	5 546	8 548
Wartość firmy, razem	1 511 782	1 506 445	748 205

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku, jak i w 2015 roku nie dokonano żadnych odpisów z tytułu utraty wartości wartości firmy.

8.15 Inne aktywa

Inne aktywa	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Rozliczenia z tytułu reasekuracji	303 487	339 463	60 110
Odroczone koszty informatyczne	31 232	31 581	27 268
Zarachowane należności z tytułu bezpośredniej likwidacji szkód	42 331	41 582	-
Zapasy	139 533	125 260	110 078
Pozostałe składniki aktywów	263 423 ¹⁾	161 078	94 191
Inne aktywa, razem	780 006	698 964	291 647

¹⁾ w tym 50 501 tys. zł oszacowanej dotacji z BFG związanej z nabyciem SKOK przez Alior Bank, opisanym w punkcie 1.4.1.3.

8.16 Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych

Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Rezerwa składek	300 358	339 255	291 219
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, w tym:	577 229	579 173	318 538
- na szkody zgłoszone	534 253	527 773	259 680
- na szkody niezgłoszone (IBNR)	21 337	28 973	36 970
- na koszty likwidacji szkód	21 639	22 427	21 888
Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent	172 198	178 424	162 027
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych, razem	1 049 785	1 096 852	771 784

8.17 Jednostki wyceniane metodą praw własności

Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Nazwa jednostki	EMC Instytut Medyczny SA			GSU Pomoc Górniczy Klub Ubezpieczonych SA			Armatura Tower Sp. z o.o.		
Charakter relacji PZU z jednostką	Jednostka stowarzyszona - niestrategiczna			Jednostka stowarzyszona - niestrategiczna			Wspólne przedsięwzięcie - niestrategiczne		
Siedziba jednostki	Wrocław			Tychy			Kraków		
Udział w kapitale jednostki	28,31%	28,31%	28,58%	30,00%	30,00%	30,00%	50,00%	50,00%	50,00%
Udział w głosach jednostki	25,44%	25,44%	25,41%	30,00%	30,00%	30,00%	50,00%	50,00%	50,00%
Metoda wyceny w sprawozdaniu skonsolidowanym	Metoda praw własności			Metoda praw własności			Metoda praw własności		
Standard rachunkowości stosowany przez jednostkę	MSSF			PSR			MSSF		
Wartość bilansowa zaangażowania w jednostce	53 060	53 479	65 900	572	575	566	9	11	16
Wartość godziwa zaangażowania w jednostce	55 283	55 283	54 077	Brak – jednostka nienotowana			Brak – jednostka nienotowana		
Wartość dywidend otrzymanych od jednostki	-	-	-	-	8	-	-	-	-
Podstawowe informacje finansowe									
Aktywa, w tym:	254 475	252 378	243 182	2 910	2 882	2 621	22	22	34
Aktywa krótkoterminowe, w tym:	57 127	54 529	51 097	2 486	2 424	2 045	22	22	34
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	19 290	16 350	17 752	2 299	2 397	1 652	15	16	30
Aktywa długoterminowe	197 348	197 849	192 085	424	458	576	-	-	-

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
 Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za I kwartał 2016 roku
 (w tysiącach złotych)

Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Kapitały własne	151 444	152 873	137 144	1 904	1 915	1 888	18	22	31
Zobowiązania, w tym:	103 031	99 505	106 038	1 006	967	733	4	-	3
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	66 305	56 497	55 777	1 006	967	733	-	-	-
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe	23 758	21 934	14 688	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania długoterminowe, w tym:	36 726	43 008	50 261	-	-	-	-	-	-
Długoterminowe zobowiązania finansowe	18 560	19 760	30 325	-	-	-	-	-	-
								-	
Przychody z działalności podstawowej	67 657	258 070	66 749	415	2 056	509	-	-	-
Amortyzacja	3 493	13 141	3 345	35	154	40	-	-	-
Przychody odsetkowe	15	280	48	16	76	22	-	-	-
Koszty odsetkowe	452	1 969	542	-	-	-	-	-	-
Podatek dochodowy	378	551	676	5	21	-	-	-	-
Całkowite dochody, w tym:	(1 467)	(4 337)	(106)	(11)	(18)	(72)	(4)	(13)	(4)
Wynik finansowy netto, w tym:	(1 460)	(4 498)	(64)	(11)	(18)	(72)	(4)	(13)	(4)
Wynik finansowy netto z działalności kontynuowanej	(1 460)	(4 498)	(64)	(11)	(18)	(72)	(4)	(13)	(4)
Wynik finansowy netto z działalności zaniechanej	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne całkowite dochody	(7)	161	(42)	-	-	-	-	-	-

Nie istnieją ograniczenia (np. wynikające z ustaleń w zakresie pożyczek, wymogów regulacyjnych lub umów) możliwości transferu środków przez jednostki stowarzyszone oraz wspólne przedsięwzięcie w postaci dywidend pieniężnych.

8.18 Aktywa finansowe

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku nie dokonano reklasyfikacji aktywów finansowych pomiędzy grupami wykazywanymi w wartości godziwej a grupami wykazywanymi wg kosztu lub zamortyzowanego kosztu.

Ze względu na zmianę celu wykorzystania aktywów od 1 stycznia 2015 roku dokonano przeklasyfikowania części aktywów wykazywanych do tej pory jako aktywa dostępne do sprzedaży do aktywów utrzymywanych do terminu wymagalności. Wartość bilansowa aktywów na moment reklasyfikacji wynosiła 83 620 tys. zł. Wartość bilansowa na 31 marca 2016 roku wynosi 82 580 tys. zł.

Opisane powyżej przeniesienie było jedynym przeklasyfikowaniem tego typu dokonany w 2015 roku.

8.18.1. Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Instrumenty, dla których można określić wartość godziwą	17 511 823	17 370 126	20 435 452
Dłużne papiery wartościowe	17 511 823	17 370 126	20 435 452
Rządowe	17 291 993	17 150 858	20 253 435
Oprocentowanie stałe	16 064 380	15 919 711	19 017 786
Oprocentowanie zmienne	1 227 613	1 231 147	1 235 649
Pozostałe	219 830	219 268	182 017
Notowane na rynku regulowanym	95 914	96 481	61 131
Oprocentowanie stałe	95 914	96 481	61 131
Nienotowane na rynku regulowanym	123 916	122 787	120 886
Oprocentowanie zmienne	123 916	122 787	120 886
Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności, razem	17 511 823	17 370 126	20 435 452

8.18.2. Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży

Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Instrumenty, dla których można określić wartość godziwą	8 191 225	7 727 973	3 211 516
Instrumenty kapitałowe	552 707	582 223	599 091
Notowane na rynku regulowanym	189 814	195 689	376 706
Nienotowane na rynku regulowanym	362 893	386 534	222 385
Instrumenty dłużne	7 638 518	7 145 750	2 612 425
Rządowe	6 639 025	6 317 916	2 171 228
Oprocentowanie stałe	4 619 852	4 659 631	2 067 030
Oprocentowanie zmienne	2 019 173	1 658 285	104 198
Pozostałe	999 493	827 834	441 197
Notowane na rynku regulowanym	259 652	245 863	205 291
Oprocentowanie stałe	216 593	202 684	163 265
Oprocentowanie zmienne	43 059	43 179	42 026
Nienotowane na rynku regulowanym	739 841	581 971	235 906
Oprocentowanie stałe	169 993	-	-
Oprocentowanie zmienne	569 848	581 971	235 906
Instrumenty, dla których nie można określić wartości godziwej	17 131	16 716	3 158
Instrumenty kapitałowe	17 131	16 716	3 158
Nienotowane na rynku regulowanym	17 131	16 716	3 158
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży, razem	8 208 356	7 744 689	3 214 674

8.18.3. Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Instrumenty zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	13 494 327	13 245 460	13 333 857
Instrumenty kapitałowe	2 588 809	2 384 554	1 982 861
Notowane na rynku regulowanym	2 457 244	2 274 062	1 942 273
Nienotowane na rynku regulowanym	131 565	110 492	40 588
Instrumenty dłużne	10 905 518	10 860 906	11 350 996
Rządowe	10 685 343	10 630 780	11 188 922
Oprocentowanie stałe	9 083 073	9 047 572	9 112 144
Oprocentowanie zmienne	1 602 270	1 583 208	2 076 778
Pozostałe	220 175	230 126	162 074
Notowane na rynku regulowanym	220 175	230 126	162 074
Oprocentowanie stałe	220 175	230 126	162 074
Instrumenty przeznaczone do obrotu	7 090 653	7 402 943	6 956 548
Instrumenty kapitałowe	3 847 703	4 077 204	4 719 502
Notowane na rynku regulowanym	1 060 869	1 052 849	1 608 776
Nienotowane na rynku regulowanym	2 786 834	3 024 355	3 110 726
Instrumenty dłużne	2 376 120	2 352 363	1 697 556
Rządowe	2 301 745	2 278 369	1 622 623
Oprocentowanie stałe	2 262 346	2 228 895	1 616 247
Oprocentowanie zmienne	39 399	49 474	6 376
Pozostałe	74 375	73 994	74 933
Notowane na rynku regulowanym	271	311	-
Oprocentowanie zmienne	271	311	-
Nienotowane na rynku regulowanym	74 104	73 683	74 933
Oprocentowanie zmienne	74 104	73 683	74 933
Instrumenty pochodne	866 830	973 376	539 490
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, razem	20 584 980	20 648 403	20 290 405

8.18.4. Pożyczki

Pożyczki	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Dłużne papiery wartościowe	2 732 563	2 730 607	2 955 217
Rządowe	5 959	6 801	22 686
Oprocentowanie stałe	5 959	6 801	22 686
Pozostałe	2 726 604	2 723 806	2 932 531
Notowane na rynku regulowanym	-	-	841
Oprocentowanie stałe	-	-	841
Nienotowane na rynku regulowanym	2 726 604	2 723 806	2 931 690
Oprocentowanie zmienne	2 726 604	2 723 806	2 931 690
Pozostałe, w tym:	40 191 895	40 672 444	13 234 245
Należności od klientów z tytułu kredytów	32 170 137	30 331 615	-
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	1 004 652	3 132 740	6 715 609
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	4 998 256 ¹⁾	5 279 044	4 160 669
Pożyczki	2 018 850 ²⁾	1 929 045	2 357 967
Pożyczki, razem	42 924 458	43 403 051	16 189 462

¹⁾ Ponad 64% lokat terminowych w instytucjach kredytowych stanowią lokaty w złotych, a ponad 31% - lokaty w euro. Dla ponad 85% lokat terminowych zapadalności przypada przed 30 września 2016 roku.

²⁾ 100% pożyczek stanowią pożyczki zabezpieczone zastawami na akcjach, poręczeniami, gwarancjami lub zabezpieczeniami rzeczowymi.

Wartość godziwa transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży i lokat terminowych w instytucjach kredytowych nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowych, ze względu na ich krótkoterminowy charakter.

Należności od klientów z tytułu kredytów	31 marca 2016	31 grudnia 2015
Segment detaliczny	17 937 882	16 996 641
Kredyty operacyjne	179 957	167 635
Kredyty konsumpcyjne	8 936 647	8 538 699
Kredyty consumer finance	871 203	755 044
Kredyty na zakup papierów wartościowych	120 121	119 069
Kredyty w rachunku karty kredytowej	217 035	225 308
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	6 726 299	6 317 227
Pozostałe kredyty hipoteczne	855 595	845 181
Pozostałe należności	31 025	28 478
Segment biznesowy	14 232 255	13 334 974
Kredyty operacyjne	7 757 061	7 306 525
Kredyty samochodowe	59 633	70 390
Kredyty inwestycyjne	5 715 704	5 506 929
Skupione wierzytelności (faktoring)	438 639	376 403
Pozostałe należności	261 218	74 727
Należności od klientów z tytułu kredytów, razem	32 170 137	30 331 615

8.18.5. Zaangażowanie w dłużne papiery emitowane przez rządy inne niż RP, korporacje i jednostki samorządu terytorialnego

W tabelach poniżej zaprezentowano zaangażowanie spółek Grupy PZU w dłużne papiery emitowane przez rządy inne niż RP, korporacje i jednostki samorządu terytorialnego. Instrumenty finansowe zakwalifikowane do portfeli utrzymywanych do terminu wymagalności oraz pożyczek zaprezentowano jako wyceniane w zamortyzowanym koszcie, natomiast instrumenty finansowe zakwalifikowane jako dostępne do sprzedaży i wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (zarówno zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania, jak i przeznaczone do obrotu) zaprezentowano jako wyceniane w wartości godziwej.

Dłużne papiery emitowane przez rządy inne niż RP

Na 31 marca 2016 roku	Waluta	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utraty wartości
Bulgaria	EUR	w wartości godziwej	179 933	182 095	182 095	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	27 808	27 890	27 892	-
Chorwacja	EUR	w zamortyzowanym koszcie	29 431	30 104	30 292	-
	USD	w wartości godziwej	6 092	8 302	8 302	-
Czechy	CZK	w wartości godziwej	89 315	88 544	88 544	-
	EUR	w wartości godziwej	77	79	79	-
Hiszpania	EUR	w wartości godziwej	193 925	200 809	200 809	-
Irlandia	EUR	w wartości godziwej	6 878	6 873	6 873	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	7 445	7 339	7 770	-
Islandia	USD	w wartości godziwej	59 782	59 763	59 763	-
Litwa	EUR	w wartości godziwej	319 103	346 708	346 708	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	133 563	135 555	140 645	-
	USD	w wartości godziwej	4 934	6 577	6 577	-
Łotwa	EUR	w wartości godziwej	52 774	56 936	56 936	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	19 024	19 477	19 675	-
	USD	w wartości godziwej	31 236	38 599	38 599	-
Niemcy	EUR	w wartości godziwej	18 079	18 732	18 732	-

Na 31 marca 2016 roku	Waluta	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utraty wartości
Portugalia	EUR	w wartości godziwej	117 924	115 922	115 922	-
Rumunia	EUR	w wartości godziwej	52 243	61 049	61 049	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	37 302	37 750	38 305	-
	RON	w wartości godziwej	56 370	56 454	56 454	-
	USD	w wartości godziwej	15 631	21 535	21 535	-
Sri Lanka	USD	w wartości godziwej	24 775	23 364	23 364	-
Turcja	USD	w wartości godziwej	98 836	96 698	96 698	-
	EUR	w wartości godziwej	623	618	618	-
Ukraina	UAH	w wartości godziwej	13 850 ¹⁾	10 402 ¹⁾	10 402 ¹⁾	-
	UAH	w zamortyzowanym koszcie	24 024 ¹⁾	20 270 ¹⁾	19 351 ¹⁾	-
	USD	w wartości godziwej	727	673	673	-
	USD	w zamortyzowanym koszcie	6 693	6 856	6 879	-
Węgry	EUR	w wartości godziwej	122 695	124 453	124 453	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	30 083	30 038	30 470	-
	HUF	w wartości godziwej	84 451	85 926	85 926	-
	USD	w wartości godziwej	7 801	10 682	10 682	-
pozostałe	EUR/USD	w wartości godziwej	109 423	110 396	110 396	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	7 990	7 980	8 109	-
Razem			1 990 840	2 055 448	2 061 577	-

¹⁾ W przypadku tych obligacji co pół roku następuje spłata nominalu obligacji w stałej kwocie 100 UAH (tj. 10% wartości nominalnej obligacji). Cena nabycia pokazuje rzeczywistą zapłaconą cenę i nie uwzględnia dokonywanych spłat nominalu.

Na 31 grudnia 2015 roku	Waluta	Klasyfikacja do portfela	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utraty wartości
Bułgaria	EUR	w wartości godziwej	24 715	25 664	25 664	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	15 361	15 495	15 465	-
Chorwacja	EUR	w zamortyzowanym koszcie	16 910	17 023	16 806	-
	USD	w wartości godziwej	6 092	8 336	8 336	-
Czechy	CZK	w wartości godziwej	105 555	105 591	105 591	-
Hiszpania	EUR	w wartości godziwej	78 536	76 260	76 260	-
Irlandia	EUR	w wartości godziwej	6 878	6 827	6 827	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	7 433	7 547	7 800	-
Islandia	USD	w wartości godziwej	7 420	10 249	10 249	-
Litwa	EUR	w wartości godziwej	374 017	400 777	400 777	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	137 041	139 542	141 846	-
	USD	w wartości godziwej	4 934	6 944	6 944	-
Łotwa	EUR	w wartości godziwej	55 953	59 991	59 991	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	19 024	19 433	19 065	-
	USD	w wartości godziwej	31 236	40 191	40 191	-
Niemcy	EUR	w wartości godziwej	849 833	841 102	841 102	-
Portugalia	EUR	w wartości godziwej	80 361	78 194	78 194	-
Rumunia	EUR	w wartości godziwej	91 315	101 171	101 171	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	27 179	27 199	27 418	-
	RON	w wartości godziwej	78 063	78 455	78 455	-
	USD	w wartości godziwej	15 631	22 453	22 453	-
Sri Lanka	USD	w wartości godziwej	24 775	23 250	23 250	-
Turcja	USD	w wartości godziwej	99 310	103 164	103 164	-
Ukraina	UAH	w wartości godziwej	12 509 ¹⁾	9 955 ¹⁾	9 955 ¹⁾	-
	UAH	w zamortyzowanym koszcie	13 512 ¹⁾	11 256 ¹⁾	11 322 ¹⁾	-
	USD	w wartości godziwej	3 710	3 645	3 645	-
	USD	w zamortyzowanym koszcie	1 518	1 965	2 071	-
Węgry	EUR	w wartości godziwej	111 052	115 176	115 176	-

Na 31 grudnia 2015 roku	Waluta	Klasyfikacja do portfela	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utraty wartości
Węgry	EUR	w zamortyzowanym koszcie	12 642	12 935	13 074	-
	HUF	w wartości godziwej	157 196	156 924	156 924	-
	USD	w wartości godziwej	7 801	10 718	10 718	-
Stany Zjednoczone	USD	w wartości godziwej	160 062	155 685	155 685	-
pozostałe	EUR/USD	w wartości godziwej	63 343	63 526	63 526	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	7 990	8 226	8 297	-
Razem			2 708 907	2 764 869	2 767 412	-

¹⁾ W przypadku tych obligacji co pół roku następuje spłata nominalu obligacji w stałej kwocie 100 UAH (tj. 10% wartości nominalnej obligacji). Cena nabycia pokazuje rzeczywistą cenę, zapłaconą przez spółkę i nie uwzględnia dokonywanych spłat nominalu.

Na 31 marca 2015 roku	Waluta	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utraty wartości
Bulgaria	EUR	w wartości godziwej	44 927	46 015	46 015	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	8 203	8 316	8 343	-
Chorwacja	USD	w wartości godziwej	13 489	17 171	17 171	-
	EUR	w wartości godziwej	32 659	31 878	31 878	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	11 165	11 416	11 441	-
Cypr	EUR	w wartości godziwej	20 663	21 817	21 817	-
Czarnogóra	EUR	w wartości godziwej	26 573	26 859	26 859	-
Francja	EUR	w wartości godziwej	39 542	38 632	38 632	-
	CHF	w wartości godziwej	17 160	15 266	15 266	-
Islandia	USD	w wartości godziwej	24 745	32 090	32 090	-
Litwa	EUR	w wartości godziwej	432 118	469 200	469 200	-
	USD	w wartości godziwej	4 927	6 949	6 949	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	44 956	44 922	47 593	-
Łotwa	EUR	w wartości godziwej	69 755	72 387	72 387	-
	USD	w wartości godziwej	31 236	39 067	39 067	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	16 883	16 869	17 001	-
Meksyk	EUR	w wartości godziwej	32 635	34 385	34 385	-
Niemcy	EUR	w wartości godziwej	233 343	232 427	232 427	-
Rumunia	EUR	w wartości godziwej	124 150	136 921	136 921	-
	RON	w wartości godziwej	17 163	17 867	17 867	-
	USD	w wartości godziwej	15 631	22 148	22 148	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	11 035	11 230	11 206	-
Serbia	USD	w wartości godziwej	26 865	32 008	32 008	-
Ukraina	USD	w wartości godziwej	1 589	1 572	1 572	-
	UAH	w wartości godziwej	9 475	5 999	5 999	-
	UAH	w zamortyzowanym koszcie	26 126 ¹⁾	6 482 ¹⁾	6 319	-
	USD	w zamortyzowanym koszcie	13 814	16 203	16 218	-
Węgry	EUR	w wartości godziwej	135 476	136 097	136 097	-
	HUF	w wartości godziwej	271 095	278 040	278 040	-
	USD	w wartości godziwej	7 801	11 030	11 030	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	9 085	9 214	9 270	-
pozostałe	EUR/USD	w wartości godziwej	42 792	47 366	47 366	-
	EUR	w zamortyzowanym koszcie	2 724	2 727	2 718	-
Razem			1 819 800	1 900 570	1 903 300	-

¹⁾ W przypadku tych obligacji co pół roku następuje spłata nominalu obligacji w stałej kwocie 100 UAH (tj. 10% wartości nominalnej obligacji). Cena nabycia pokazuje rzeczywistą zapłaconą cenę i nie uwzględnia dokonywanych spłat nominalu.

Wszystkie dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy inne niż RP, które wyceniono w wartości godziwej lub dla których zaprezentowano wartość godziwą (zaklasyfikowane do portfela utrzymywanych do terminu wymagalności) znajdują się w Poziomie I hierarchii wartości godziwej.

8.18.6. Dłużne papiery emitowane przez korporacje oraz jednostki samorządu terytorialnego

Na 31 marca 2016 roku	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utraty wartości
Spółki Indeksu WIG - Banki	w wartości godziwej	332 747	363 472	363 472	-
	w zamortyzowanym koszcie	1 520 560	1 529 367	1 559 131	-
Spółki indeksu WIG - Paliwa	w wartości godziwej	304 464	308 279	308 279	-
	w zamortyzowanym koszcie	700 000	705 942	715 647	-
Spółki Indeksu WIG - Chemia	w zamortyzowanym koszcie	5 795	5 808	5 792	-
Spółki Indeksu WIG - Energia	w zamortyzowanym koszcie	315 000	318 444	317 871	-
Banki krajowe nienotowane	w zamortyzowanym koszcie	20 000	20 517	22 368	-
Banki hipoteczne	w wartości godziwej	41 983	43 060	43 060	-
Banki zagraniczne	w wartości godziwej	3 710	3 664	3 664	-
	w zamortyzowanym koszcie	71 985	74 593	76 889	1 142
Samorzady krajowe	w wartości godziwej	45 632	57 889	57 889	-
	w zamortyzowanym koszcie	50 000	50 062	56 851	-
Spółki Indeksu WIG - Surowce	w wartości godziwej	51 200	51 672	51 672	-
	w zamortyzowanym koszcie	195 000	153 406	152 850	42 836
Pozostałe	w wartości godziwej	322 531	296 014	296 014	18 605
	w zamortyzowanym koszcie	88 375	88 295	88 932	-
Narodowy Bank Polski	w wartości godziwej	169 950	169 993	169 993	-
Razem		4 238 932	4 240 477	4 290 374	62 583

Na 31 grudnia 2015 roku	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziwej	Odpis z tytułu utraty wartości
Spółki Indeksu WIG - Banki	w wartości godziwej	322 868	325 778	325 778	-
	w zamortyzowanym koszcie	1 520 556	1 534 875	1 564 538	-
Spółki indeksu WIG - Paliwa	w wartości godziwej	304 464	309 115	309 115	-
	w zamortyzowanym koszcie	700 000	700 686	710 287	-
Spółki Indeksu WIG - Chemia	w zamortyzowanym koszcie	5 795	5 857	5 872	-
Spółki Indeksu WIG - Energia	w zamortyzowanym koszcie	315 000	316 322	312 776	-
Banki krajowe nienotowane	w zamortyzowanym koszcie	20 000	20 250	22 132	-
Banki hipoteczne	w wartości godziwej	41 983	43 179	43 179	-
Banki zagraniczne	w wartości godziwej	3 710	3 876	3 876	-
	w zamortyzowanym koszcie	71 985	73 999	76 542	1 142
Samorzady krajowe	w wartości godziwej	45 632	56 592	56 592	-
	w zamortyzowanym koszcie	50 000	52 501	59 467	-
Spółki Indeksu WIG - Surowce	w wartości godziwej	51 200	51 367	51 367	-
	w zamortyzowanym koszcie	195 000	151 069	151 139	42 836
Pozostałe	w wartości godziwej	367 487	342 047	342 047	11 630
	w zamortyzowanym koszcie	86 120	87 515	87 466	-
Razem		4 101 800	4 075 028	4 122 173	55 608

Na 31 marca 2015 roku	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena w wartości godziewej	Odpis z tytułu utruty wartości
Spółki Indeksu WIG - Banki	w wartości godziewej	207 496	204 417	204 417	-
	w zamortyzowanym koszcie	1 616 283	1 626 206	1 686 317	-
Spółki indeksu WIG - Paliwa	w wartości godziewej	303 226	310 686	310 686	-
	w zamortyzowanym koszcie	700 000	706 425	721 466	-
Spółki Indeksu WIG - Chemia	w zamortyzowanym koszcie	1 211	1 174	1 193	-
Spółki Indeksu WIG - Energia	w zamortyzowanym koszcie	380 000	384 371	364 601	-
Banki krajowe nienotowane	w zamortyzowanym koszcie	20 000	20 555	23 582	-
Banki zagraniczne	w wartości godziewej	23 713	23 252	23 252	-
	w zamortyzowanym koszcie	73 920	72 252	77 212	1 142
Banki hipoteczne	w wartości godziewej	41 983	42 026	42 026	-
Samorządy krajowe	w wartości godziewej	45 632	59 706	59 706	-
	w zamortyzowanym koszcie	50 000	50 055	58 540	-
Pozostałe	w wartości godziewej	38 703	38 117	38 117	-
	w zamortyzowanym koszcie	62 704	62 692	63 315	-
Spółki Indeksu WIG - Surowce	w zamortyzowanym koszcie	200 000	190 818	204 324	10 144
Pozostałe	w wartości godziewej	11 630	-	-	11 630
Razem		3 776 501	3 792 752	3 878 754	22 916

8.18.7. Instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne - aktywa	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Instrumenty pochodne związane ze stopą procentową	846 023	891 266	470 619
Instrumenty wykazywane jako transakcje zabezpieczające przepływy pieniężne – instrumenty nienotowane, w tym:	161 441	139 578	-
- transakcje <i>SWAP</i>	161 441	139 578	-
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	684 582	751 688	470 619
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	684 582	751 688	470 619
- kontrakty terminowe	17 767	22 168	4 628
- transakcje <i>SWAP</i>	661 484	725 722	465 991
- opcje <i>call</i> (zakup)	5 331	3 798	-
Instrumenty pochodne związane z kursami walut – wykazywane jako przeznaczone do obrotu	131 850	170 129	30 771
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	131 850	170 129	30 771
- kontrakty terminowe	42 238	54 620	5 391
- transakcje <i>SWAP</i>	80 509	106 385	24 710
- opcje <i>call</i> (zakup)	9 103	9 124	669
- opcje <i>put</i> (sprzedaż)	-	-	1
Instrumenty pochodne związane z cenami papierów wartościowych i towarów – wykazywane jako przeznaczone do obrotu	50 398	51 559	38 100
Instrumenty notowane, w tym:	4 172	131	9 188
- kontrakty terminowe	-	-	8 260
- opcje <i>call</i> (zakup)	1 631	-	928
- opcje <i>put</i> (sprzedaż)	2 541	131	-
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	46 226	51 428	28 912
- opcje <i>call</i> (zakup)	45 616	51 428	28 912
- opcje <i>put</i> (sprzedaż)	610	-	-
Instrumenty pochodne - aktywa, razem	1 028 271	1 112 954	539 490

Instrumenty pochodne - zobowiązania	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Instrumenty pochodne związane ze stopą procentową	774 956	846 515	591 975
Instrumenty wykazywane jako transakcje zabezpieczające przepływy pieniężne – instrumenty nienotowane, w tym:	507	-	-
- transakcje <i>SWAP</i>	507	-	-
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	774 449	846 515	591 975
Instrumenty notowane, w tym:	19 104	20 362	20 788
- kontrakty terminowe	19 104	20 362	20 788
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	755 345	826 153	571 187
- kontrakty terminowe	15 496	19 905	4 223
- transakcje <i>SWAP</i>	734 507	802 450	566 964
- opcje <i>put</i> (sprzedaż)	5 342	3 798	-
Instrumenty pochodne związane z kursami walut – wykazywane jako przeznaczone do obrotu	97 390	63 213	5 626
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	97 390	63 213	5 626
- kontrakty terminowe	17 695	7 747	82
- transakcje <i>SWAP</i>	70 568	46 339	5 544
- opcje <i>put</i> (sprzedaż)	9 127	9 127	-
Instrumenty pochodne związane z cenami papierów wartościowych i towarów – wykazywane jako przeznaczone do obrotu	24 116	30 756	120
Instrumenty notowane, w tym:	-	-	120
- kontrakty terminowe	-	-	120
Instrumenty nienotowane (<i>OTC</i>), w tym:	24 116	30 756	-
- opcje <i>call</i> (zakup)	878	-	-
- opcje <i>put</i> (sprzedaż)	23 238	30 756	-
Instrumenty pochodne - zobowiązania, razem	896 462	940 484	597 721

8.18.8. Informacje na temat zmian sytuacji gospodarczej i warunków prowadzenia działalności, które mają istotny wpływ na wartość godziwą aktywów i zobowiązań finansowych

Informacje na temat zmian sytuacji gospodarczej i warunków prowadzenia działalności, które mają istotny wpływ na wartość godziwą aktywów i zobowiązań finansowych zostały zaprezentowane w punktach 15 i 17.

8.18.9. Zmiany w klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania tych aktywów

Informacje o zmianie klasyfikacji aktywów finansowych zaprezentowano w punkcie 8.18.

8.19 Wartość godziwa

8.19.1. Opis technik wyceny

8.19.1.1. Dłużne papiery wartościowe

Wartości godziwe dłużnych papierów wartościowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku, a w przypadku ich braku – przy wykorzystaniu modeli wyceny odnoszonych do publikowanych notowań instrumentów finansowych, stóp procentowych i indeksów giełdowych.

Wartość godziwą dłużnych papierów wartościowych, dla których nie istnieje aktywny rynek i pożyczek wyznacza się metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskontowe określa się w oparciu o krzywą rentowności papierów rządowych przesuniętą o *spread* kredytowy. Jest on wyliczany na dzień emisji w stosunku do ceny emisyjnej i powoduje równoległe przesunięcie krzywej rentowności papierów rządowych o stałą wartość na całej jej długości lub jako różnica pomiędzy rentownościami notowanych dłużnych papierów wartościowych emitentów o podobnym ratingu i działających w podobnych branżach a rentownością obligacji rządowych (w przypadku papierów denominowanych w euro są to obligacje rządu Niemiec) przemnożona przez współczynnik ustalany na dzień emisji, uwzględniający w krzywej dyskontowej ryzyko specyficzne danego emitenta.

8.19.1.2. Kapitałowe aktywa finansowe

Wartości godziwe kapitałowych aktywów finansowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku.

Wartości godziwe jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych określa się według wartości jednostki uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych publikowanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Wycena ta odzwierciedla udział Grupy PZU w aktywach netto tych funduszy.

8.19.1.3. Instrumenty pochodne

Dla instrumentów pochodnych notowanych na aktywnym rynku za wartość godziwą przyjmuje się cenę zamknięcia notowań na dzień bilansowy.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. *forward*) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS (ang. *interest rate swap*) określana jest metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Do dyskontowania przepływów pieniężnych używane są stopy procentowe z krzywych dochodowości przypisanych do danego typu instrumentu finansowego i waluty, konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych.

Wartość godziwa opcji związanych z lokatami strukturyzowanymi określana jest na podstawie wycen podawanych przez wystawców tych opcji, z uwzględnieniem weryfikacji tych wycen przeprowadzanej przez spółki Grupy PZU, w oparciu o posiadane własne modele wyceny.

8.19.1.4. Należności od klientów z tytułu kredytów

Wartość godziwą należności od klientów (z pominięciem kredytów w rachunku bieżącym) określa się porównując marże osiągnęte na nowo udzielonych kredytach (w miesiącu poprzedzającym datę, na którą sporządza się skonsolidowane sprawozdanie finansowe) z marżami na całym portfelu kredytowym. Jeśli marże na nowo przyznawanych kredytach są wyższe niż marże na dotychczasowym portfelu, wartość godziwa portfela kredytów jest niższa od jego wartości bilansowej.

Należności od klientów z tytułu kredytów zostały zaklasyfikowane w całości do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej ze względu na fakt zastosowania modelu wyceny z istotnymi nieobserwowanymi danymi wejściowymi, czyli bieżącymi marżami osiąganymi na nowo udzielanych kredytach.

8.19.1.5. Zobowiązania finansowe

Zobowiązania wobec klientów

Ze względu na fakt, że depozyty przyjmuje się w ramach bieżącej działalności na bazie dziennej, a więc ich warunki są zbliżone do aktualnych warunków rynkowych identycznych transakcji, a czas do zapadalności tych pozycji jest krótki, przyjmuje się, że dla zobowiązań wobec klientów o zapadalności do 1 roku wartość godziwa nie odbiega istotnie od wartości bilansowej.

Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz zobowiązania podporządkowane

Wartość godziwą zobowiązań z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych, w tym zobowiązań podporządkowanych, wyznacza się jako wartość bieżącą oczekiwanych płatności w oparciu o bieżące krzywe procentowe oraz bieżący *spread* kredytowy.

Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta

Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta wyceniane są zgodnie z wartością godziwą aktywów stanowiących pokrycie zobowiązań funduszu kapitałowego powiązanego z danym kontraktem inwestycyjnym.

Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych

Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych wyceniane są zgodnie z wartością godziwą składników majątku funduszu inwestycyjnego (wg udziału w aktywach netto funduszu inwestycyjnego).

8.19.2. Hierarchia wartości godziwej

W oparciu o dane wejściowe wykorzystywane przy ustalaniu wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań, dla których zaprezentowano wartość godziwą, klasyfikowane są do następujących poziomów:

- Poziom I – aktywa i zobowiązania wyceniane na bazie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów i zobowiązań. Do tego poziomu zaklasyfikowano:
 - płynne notowane dłużne papiery wartościowe;
 - akcje i certyfikaty inwestycyjne notowane na giełdach;
 - instrumenty pochodne notowane na giełdach.
- Poziom II – aktywa i zobowiązania, których wycena opiera się na danych wejściowych innych niż ceny notowane zaliczane do Poziomu I, które są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujący na cenach). Do tego poziomu zaklasyfikowano:
 - nienotowane dłużne papiery wartościowe oraz niepłynne notowane dłużne papiery wartościowe (w tym nieskarbowe papiery dłużne emitowane przez inne podmioty finansowe, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty niefinansowe);
 - instrumenty pochodne inne niż notowane na giełdach;
 - jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych;
 - zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych;

- kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta.
- Poziom III – aktywa, których wycena opiera się na danych wejściowych niemożliwych do zaobserwowania na rynkach (dane wejściowe nieobserwowalne). Do tego poziomu zaklasyfikowano:
 - należności od klientów z tytułu kredytów oraz zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów.

W sytuacji gdy do wyceny składnika aktywów lub zobowiązań używane są dane wejściowe klasyfikowane do różnych poziomów hierarchii wartości godziwej, wyceniany składnik przypisuje się do najniższego poziomu, z którego pochodzą dane wejściowe, mające istotny wpływ na całość wyceny.

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na 31 marca 2016	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa				
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	6 999 435	1 191 790	-	8 191 225
Instrumenty kapitałowe	189 814	362 893	-	552 707
Dłużne papiery wartościowe	6 809 621	828 897	-	7 638 518
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	13 335 096	159 231	-	13 494 327
Instrumenty kapitałowe	2 458 523	130 286	-	2 588 809
Dłużne papiery wartościowe	10 876 573	28 945	-	10 905 518
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu	3 344 003	3 746 650	-	7 090 653
Instrumenty kapitałowe	1 060 982	2 786 721	-	3 847 703
Dłużne papiery wartościowe	2 273 254	102 866	-	2 376 120
Instrumenty pochodne	9 767	857 063	-	866 830
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	161 441	-	161 441
Zobowiązania				
Instrumenty pochodne	30 051	866 411	-	896 462
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	-	677 240	-	677 240
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	-	375 521	-	375 521

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na 31 grudnia 2015	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa				
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	6 687 993	1 039 980	-	7 727 973
Instrumenty kapitałowe	195 689	386 534	-	582 223
Dłużne papiery wartościowe	6 492 304	653 446	-	7 145 750
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	13 107 367	138 093	-	13 245 460
Instrumenty kapitałowe	2 274 757	109 797	-	2 384 554
Dłużne papiery wartościowe	10 832 610	28 296	-	10 860 906
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu	3 341 659	4 061 284	-	7 402 943
Instrumenty kapitałowe	1 053 043	3 024 161	-	4 077 204
Dłużne papiery wartościowe	2 278 680	73 683	-	2 352 363
Instrumenty pochodne	9 936	963 440	-	973 376
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	139 578	-	139 578
Zobowiązania				
Instrumenty pochodne	36 078	904 406	-	940 484
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	-	656 449	-	656 449
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	-	392 914	-	392 914

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na 31 marca 2015	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa				
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	2 681 346	530 170	-	3 211 516
Instrumenty kapitałowe	376 706	222 385	-	599 091
Dłużne papiery wartościowe	2 304 640	307 785	-	2 612 425
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	13 263 439	70 418	-	13 333 857
Instrumenty kapitałowe	1 942 296	40 565	-	1 982 861
Dłużne papiery wartościowe	11 321 143	29 853	-	11 350 996
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu	3 240 587	3 715 961	-	6 956 548
Instrumenty kapitałowe	1 608 776	3 110 726	-	4 719 502
Dłużne papiery wartościowe	1 622 623	74 933	-	1 697 556
Instrumenty pochodne	9 188	530 302	-	539 490
Zobowiązania				
Instrumenty pochodne	20 908	576 813	-	597 721
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	-	1 098 437	-	1 098 437
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	-	540 945	-	540 945

Aktywa i zobowiązania, dla których ujawniana jest wartość godziwa na 31 marca 2016	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa				
Jednostki wyceniane metodą praw własności - EMC	55 283	-	-	55 283
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	20 009 140	154 942	-	20 164 082
Pożyczki				
Dłużne papiery wartościowe	-	2 772 777	-	2 772 777
Należności od klientów z tytułu kredytów	-	-	31 747 582	31 747 582
Pożyczki	-	2 012 165	-	2 012 165
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec banków	-	250 740	139 473	390 213
Zobowiązania wobec klientów	-	-	35 775 835	35 775 835
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	-	3 575 954	-	3 575 954
Zobowiązania podporządkowane (Alior Bank)	-	800 761	-	800 761

Aktywa i zobowiązania, dla których ujawniana jest wartość godziwa na 31 grudnia 2015	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa				
Jednostki wyceniane metodą praw własności - EMC	55 283	-	-	55 283
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	19 665 121	155 209	-	19 820 330
Pożyczki				
Dłużne papiery wartościowe	-	2 768 285	-	2 768 285
Należności od klientów z tytułu kredytów	-	-	30 331 615	30 331 615
Pożyczki	-	1 926 664	-	1 926 664
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec banków	-	475 809	124 831	600 640
Zobowiązania wobec klientów	-	-	33 665 013	33 665 013
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	-	3 573 225	-	3 573 225
Zobowiązania podporządkowane (Alior Bank)	-	758 560	-	758 560

Aktywa i zobowiązania, dla których ujawniana jest wartość godziwa na 31 marca 2015	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa				
Jednostki wyceniane metodą praw własności - EMC	54 077	-	-	54 077
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	24 156 858	158 309	-	24 315 167
Pożyczki				
Dłużne papiery wartościowe	-	3 023 835	-	3 023 835
Pożyczki	-	2 435 377	-	2 435 377
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec banków	-	-	231 290	231 290
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	-	2 113 920	-	2 113 920

8.19.3. Przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej

W przypadku zmiany sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań, wynikających np. z utraty (lub uzyskania) dostępności notowań obserwowanych na aktywnym rynku przenosi się takie aktywa lub zobowiązania pomiędzy Poziomami I i II.

Zarówno w okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku, jak i w 2015 roku nie wystąpiły istotne przeniesienia pomiędzy poziomami I i II (odpowiednio między poziomami II i I).

Składniki aktywów lub zobowiązań są przenoszone pomiędzy poziomami II i III (odpowiednio między poziomami III i II) gdy:

- następuje zmiana modelu wyceny będąca efektem zastosowania nowych czynników nieobserwowalnych (odpowiednio obserwowalnych) lub
- dotychczas stosowane czynniki, których wpływ na wycenę jest istotny przestają być (odpowiednio stają się) obserwowalne na aktywnym rynku.

Przeniesienia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej dokonywane są na koniec każdego okresu sprawozdawczego wg wartości na ten dzień.

8.19.4. Zmiany sposobu (metody) ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku nie zmieniono sposobu (metody) ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej, których wartość jest istotna z punktu widzenia skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

8.20 Największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów niefinansowych a jego aktualne wykorzystanie

W przypadku jednej nieruchomości inwestycyjnej o wartości bilansowej 3 201 tys. zł (na 31 grudnia 2015 roku: 3 201 tys. zł, na 31 marca 2015 roku: 2 822 tys. zł) jej aktualne wykorzystanie nie było największym i najlepszym wykorzystaniem, jednakże wycena bilansowa uwzględnia jej największe i najlepsze wykorzystanie.

Nieruchomość ta to grunt zabudowany naniesieniem wymagającym wyburzenia, a optymalnym wykorzystaniem jest wybudowanie nowych obiektów.

8.21 Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych

Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych - wartość bilansowa	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	1 816 902	1 768 263	1 732 519
- należności od ubezpieczających	1 629 548	1 564 151	1 572 687
- należności od pośredników ubezpieczeniowych	163 428	178 813	131 643
- inne należności	23 926	25 299	28 189
Należności z tytułu reasekuracji	67 549	49 023	39 851
Inne należności	4 701 143	1 453 507	1 862 110
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych (netto)	6 585 594	3 270 793	3 634 480

Zarówno na 31 marca 2016 roku, 31 grudnia 2015 roku, jak i na 31 marca 2015 roku wartość godziwa należności nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowej, głównie ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz politykę tworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

8.21.1. Inne należności

Inne należności	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Należności od budżetu, inne niż z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	57 453	45 441	52 538
Należności z tytułu rozliczeń kart płatniczych	83 829	148 690	-
Należności od Metro Projekt sp. z o.o.	-	-	109 478
Rozliczenia przewencyjne	58 989	62 111	55 512
Należności z tytułu wykonywania czynności komisarza awaryjnego	9 385	9 663	10 115
Należności z tytułu transakcji na papierach wartościowych i depozytów zabezpieczających	4 070 970	782 735	1 408 774
Należności z tytułu dostaw i usług	278 987	269 637	125 238
Należności z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	46 470	40 414	49 252
Należności od banków	35 919	26 287	-
Pozostałe	59 141	68 529	51 203
Inne należności, razem	4 701 143	1 453 507	1 862 110

W pozycji „Należności z tytułu sprzedaży papierów wartościowych i depozytów zabezpieczających” wykazywane są należności związane z zawartymi, lecz nierozliczonymi transakcjami dotyczącymi instrumentów finansowych.

8.22 Utrata wartości aktywów finansowych i należności

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w okresie 1 stycznia – 31 marca 2016	Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	Utworzenie odpisów, ujęte w rachunku zysków i strat	Rozwiązanie odpisów ujęte w rachunku zysków i strat	Usunięcie odpisów z ksiąg rachunkowych (sprzedaż, spisanie, itp.)	Różnice kursowe	Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	45 900	6 975	-	-	(86)	52 789
Instrumenty kapitałowe	45 900	-	-	-	(86)	45 814
Instrumenty dłużne	-	6 975	-	-	-	6 975
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	1 236	-	-	-	1	1 237
Instrumenty dłużne	1 236	-	-	-	1	1 237
Pożyczki	76 526	160 476	-	-	(102)	236 900
Dłużne papiery wartościowe	42 837	-	-	-	-	42 837
Należności od klientów z tytułu kredytów	-	160 476	-	-	-	160 476
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	892	-	-	-	(102)	790
Pożyczki	32 797	-	-	-	-	32 797
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	588 356	23 017	(11 299)	(442)	(500)	599 132
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	562 224	19 937	(8 525)	(174)	(382)	573 080
Należności z tytułu reasekuracji	6 248	1 514	(2 071)	-	-	5 691
Inne należności	19 884	1 566	(703)	(268)	(118)	20 361
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	10 793	12 455	(923)	-	-	22 325
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	1 308	-	-	-	(150)	1 158
Razem	724 119	202 923	(12 222)	(442)	(837)	913 541

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w roku zakończonym 31 grudnia 2015	Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	Utworzenie odpisów, ujęte w rachunku zysków i strat	Rozwiązanie odpisów ujęte w rachunku zysków i strat	Usunięcie odpisów z ksiąg rachunkowych (sprzedaż, spisanie, itp.)	Różnice kursowe	Inne zmiany odpisów	Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	158 163	-	-	(111 972)	(291)	-	45 900
Instrumenty kapitałowe	158 163	-	-	(111 972)	(291)	-	45 900
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	1 235	-	-	-	1	-	1 236
Instrumenty dłużne	1 235	-	-	-	1	-	1 236
Pożyczki	25 020	51 644	-	(64)	(74)	-	76 526
Dłużne papiery wartościowe	10 144	32 693	-	-	-	-	42 837
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	947	-	-	(55)	-	892
Pożyczki	14 876	18 004	-	(64)	(19)	-	32 797
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	593 647	109 679	(110 651)	(3 337)	(1 517)	535	588 356
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	565 901	105 007	(105 951)	(1 626)	(1 233)	126	562 224
Należności z tytułu reasekuracji	5 021	3 059	(4 039)	-	-	2 207	6 248
Inne należności	22 725	1 613	(661)	(1 711)	(284)	(1 798)	19 884
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	17 531	8 531	(15 269)	-	-	-	10 793
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	-	1 389	-	-	(81)	-	1 308
Razem	795 596	171 243	(125 920)	(115 373)	(1 962)	535	724 119

Na dzień objęcia konsolidacją Grupy Alior Banku należności Alior Banku od klientów z tytułu kredytów zostały wycenione do wartości godziwej, w związku z czym na 31 grudnia 2015 roku nie wykazano żadnych odpisów z tytułu utraty wartości tych aktywów.

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w okresie 1 stycznia - 31 marca 2015	Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	Utworzenie odpisów, ujęte w rachunku zysków i strat	Rozwiązanie odpisów ujęte w rachunku zysków i strat	Usunięcie odpisów z ksiąg rachunkowych (sprzedaż, spisanie, itp.)	Różnice kursowe	Inne zmiany odpisów	Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	158 163	-	-	-	(291)	-	157 872
Instrumenty kapitałowe	158 163	-	-	-	(291)	-	157 872
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	1 235	-	-	-	(49)	-	1 186
Instrumenty dłużne	1 235	-	-	-	(49)	-	1 186
Pożyczki	25 020	935	-	-	(65)	-	25 890
Dłużne papiery wartościowe	10 144	-	-	-	-	-	10 144
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	935	-	-	(42)	-	893
Pożyczki	14 876	-	-	-	(23)	-	14 853
Należności łącznie z należnościami z tytułu umów ubezpieczeniowych	593 647	42 676	(29 862)	(153)	(1 712)	(1 906)	602 690
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	565 901	41 618	(27 668)	(33)	(1 386)	5	578 437
Należności z tytułu reasekuracji	5 021	454	(2 112)	-	-	-	3 363
Inne należności	22 725	604	(82)	(120)	(326)	(1 911)	20 890
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	17 531	1 487	(1 540)	-	-	-	17 478
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	-	1 364	-	-	(62)	-	1 302
Razem	795 596	46 462	(31 402)	(153)	(2 179)	(1 906)	806 418

8.23 Aktywa przeznaczone do sprzedaży

Aktywa przeznaczone do sprzedaży wg klasyfikacji przed przeniesieniem	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Grupy przeznaczone do sprzedaży	-	-	180 243
Aktywa	-	-	409 767
Wartości niematerialne	-	-	4 935
Rzeczowe aktywa trwałe	-	-	6 608
Aktywa finansowe	-	-	312 948
Należności, w tym należności z tytułu umów ubezpieczeniowych	-	-	30 446
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	-	-	20 167
Szacowane regresy	-	-	6 412
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-	1 632
Odroczone koszty akwizycji	-	-	14 859
Rozliczenia międzyokresowe	-	-	1 304
Inne aktywa	-	-	-
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	-	-	10 456
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	-	-	229 524
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	-	-	205 542
Rezerwy na świadczenia pracownicze	-	-	1 877
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	-	106
Inne zobowiązania	-	-	21 999
Inne aktywa przeznaczone do sprzedaży	1 496 369	1 506 048	154 769
Rzeczowe aktywa trwałe	43 109	44 221	53 129
Nieruchomości inwestycyjne	1 453 260	1 461 827	101 640
Aktywa i grupy aktywów przeznaczone do sprzedaży	1 496 369	1 506 048	564 536
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	-	-	229 524

Na 31 marca 2016 roku i na 31 grudnia 2015 roku w pozycji „Nieruchomości inwestycyjne” zaprezentowano przede wszystkim nieruchomości przeznaczone do sprzedaży przez fundusze inwestycyjne sektora nieruchomości ze względu na osiągnięcie przewidywanego horyzontu inwestycyjnego (w kwocie 1 345 100 tys. zł). Na 31 marca 2015 roku w tej pozycji wykazano głównie aktywa przeznaczone do sprzedaży przez PZU i PZU Życie w ramach projektu optymalizacji portfela.

W pozycji „Grupy przeznaczone do sprzedaży” zaprezentowano aktywa i zobowiązania spółki UAB DK PZU Lietuva, sprzedanej 30 września 2015 roku.

8.24 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	19 478 451	19 278 600	18 543 071
Rezerwa składek	5 987 286	5 642 997	5 388 342
Rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	166 526	119 183	30 328
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	7 567 033	7 706 360	7 156 410
Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent	5 755 554	5 807 892	5 966 013
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	2 052	2 168	1 978
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	21 926 577	22 001 721	22 073 334
Rezerwa składek	90 521	93 816	94 411
Rezerwa ubezpieczeń na życie	16 172 659	16 221 886	16 300 538
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	577 208	557 680	531 318
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	615	494	690
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	373 997	383 888	428 956
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	4 711 577	4 743 957	4 717 421
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, razem	41 405 028	41 280 321	40 616 405

8.25 Inne rezerwy

Zmiana stanu innych rezerw w okresie 1 stycznia - 31 marca 2016	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Różnice kursowe	Stan na koniec okresu
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	2 777	-	(688)	(200)	-	1 889
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania	4 056	179	-	(17)	-	4 218
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK ¹⁾	57 880	-	-	-	-	57 880
Rezerwa na koszty zamknięcia projektu GraphTalk	5 614	86	-	-	-	5 700
Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS nienależnych prowizji	9 092	-	-	-	-	9 092
Pozostałe	28 690	8 520	(1 769)	(3 147)	29	32 323
Inne rezerwy, razem	108 109	8 785	(2 457)	(3 364)	29	111 102

Zmiana stanu innych rezerw w roku zakończonym 31 grudnia 2015	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Połączenia jednostek	Różnice kursowe	Stan na koniec okresu
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	9 354	3 760	(6 604)	(3 733)	-	-	2 777
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania	781	56	-	-	3 219	-	4 056
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK ¹⁾	119 551	3	(50 384)	(11 290)	-	-	57 880
Rezerwa na koszty zamknięcia projektu GraphTalk	22 668	338	(17 392)	-	-	-	5 614
Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS nienależnych prowizji	7 234	1 881	(23)	-	-	-	9 092
Pozostałe	31 618	15 409	(16 020)	(9 310)	7 106	(113)	28 690
Inne rezerwy, razem	191 206	21 447	(90 423)	(24 333)	10 325	(113)	108 109

Zmiana stanu innych rezerw w okresie 1 stycznia - 31 marca 2015	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Połączenia jednostek	Różnice kursowe	Stan na koniec okresu
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	9 354	-	(3 645)	-	-	-	5 709
Rezerwa na rozliczenia z tytułu koasekuracji	-	23 471	-	-	-	-	23 471
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania z tytułu zawartych umów ubezpieczenia	781	27	-	-	-	-	808
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK ¹⁾	119 551	2	-	-	-	-	119 553
Rezerwa na koszty zamknięcia projektu GraphTalk	22 668	79	-	-	-	-	22 747
Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS nienależnych prowizji	7 234	-	-	-	-	-	7 234
Pozostałe	31 618	4 009	(2 517)	(306)	1 594	(453)	33 945
Inne rezerwy, razem	191 206	27 588	(6 162)	(306)	1 594	(453)	213 467

¹⁾ Pozycję „Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK” wyjaśniono w punktach 22.2 i 22.3.

8.26 Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej	1 949 223	1 989 847	2 237 103
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu	895 955	940 484	597 721
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych	507	-	-
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (unit-linked)	375 521	392 914	540 945
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	677 240	656 449	1 098 437
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	41 765 141	42 497 976	10 286 310
Zobowiązania wobec banków	389 888	600 298	231 290
Depozyty bieżące	11 011	11 012	-
Depozyty jednodniowe	-	30 701	-
Depozyty terminowe	-	197 826	-
Emisja bankowych papierów wartościowych (Alior Bank)	32 916	32 666	-
Kredyty otrzymane	140 651	124 780	231 290
Pozostałe zobowiązania	205 310	203 313	-
Zobowiązania wobec klientów	35 764 770	33 655 744	-
Depozyty bieżące	12 688 930	12 475 022	-
Depozyty terminowe	20 349 598	18 529 163	-
Emisja bankowych papierów wartościowych (Alior Bank)	2 348 731	2 259 230	-
Pozostałe zobowiązania	377 511	392 329	-
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych (PZU)	3 556 521	3 536 546	2 048 883
Zobowiązania podporządkowane (Alior Bank)	800 761	758 560	-
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	1 116 883	3 794 306	7 581 364
Zobowiązania z tytułu pożyczek	-	-	12 103
Kontrakty inwestycyjne o gwarantowanych i ustalonych warunkach	136 318	152 522	412 670
Zobowiązania finansowe, razem	43 714 364	44 487 823	12 523 413

8.26.1. Zobowiązania podporządkowane

Całość salda zobowiązań podporządkowanych dotyczy zobowiązań zaciągniętych przez Alior Bank.

	Wartość nominalna	Oprocentowanie	Data emisji / otrzymania pożyczki	Data wykupu / spłaty pożyczki
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych				
Pożyczka podporządkowana (w tys. euro)	10 000	EURIBOR 3M + marża	12 października 2011	12 października 2019
Obligacje serii F (w tys. zł)	321 700	WIBOR 6M+ marża	26 września 2014	26 września 2024
Obligacje serii G (w tys. zł)	192 950	WIBOR 6M + marża	31 marca 2015	31 marca 2021
Obligacje serii I oraz I1 (w tys. zł)	183 350	WIBOR 6M+ marża	4 grudnia 2015	6 grudnia 2021
Obligacje Meritum Bank (w tys. zł)	67 200	WIBOR 6M+ marża	29 kwietnia 2013	29 kwietnia 2021
Obligacje Meritum Bank (w tys. zł)	80 000	WIBOR 6M+ marża	21 października 2014	21 października 2022
Obligacje serii EUR001 (w tys. euro)	10 000	LIBOR 6M+ marża	4 lutego 2016	4 lutego 2022

Zobowiązania podporządkowane, wartość bilansowa	31 marca 2016	31 grudnia 2015
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych	757 677	758 560
Pożyczka podporządkowana	42 866	42 818
Obligacje serii F	221 891	224 633
Obligacje serii G	192 977	195 555
Obligacje serii I	115 607	114 145
Obligacje serii I1	33 910	33 482
Obligacje Meritum Bank	150 426	147 927
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych	43 084	-
Obligacje serii EUR001 ¹⁾	43 084	-
Zobowiązania podporządkowane	800 761	758 560

¹⁾ Decyzją z 19 kwietnia 2016 roku KNF wyraziła zgodę na zaliczenie zobowiązania do kalkulacji kapitału Tier II.

Niższa wartość bilansowa zobowiązań podporządkowanych w stosunku do zaprezentowanej powyżej wartości nominalnej wynika z faktu, iż część wyemitowanych przez Alior Bank obligacji została objęta przez konsolidowane fundusze inwestycyjne.

8.26.2. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych

	Wartość nominalna (w tys. euro)	Oprocentowanie	Data emisji / otrzymania pożyczki	Data wykupu / spłaty pożyczki
Obligacje PZU Finance AB (publ.)	850 000	1,375%	3 lipca 2014 16 października 2015	3 lipca 2019

Zobowiązania PZU Finance AB (publ.) wynikające z obligacji zostały zabezpieczone gwarancją udzieloną przez PZU, która obejmuje całość zobowiązań emitenta wynikających z emisji (w tym zobowiązanie do zapłaty wartości nominalnej obligacji oraz odsetek od obligacji) udzieloną na rzecz wszystkich obligatariuszy. Nie określono maksymalnej wartości gwarancji, wygasającej wraz z wygaśnięciem roszczeń obligatariuszy wobec PZU Finance AB (publ.).

8.27 Inne zobowiązania

Inne zobowiązania	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Koszty do zapłacenia	889 514	1 008 246	653 786
Zarachowane koszty prowizji agencyjnej	290 681	272 153	252 972
Zarachowane koszty wynagrodzeń	101 364	114 245	105 568
Zarachowane koszty reasekuracji	295 816	412 227	159 425
Zarachowane nagrody dla pracowników	75 568	86 283	78 245
Pozostałe	126 085	123 338	57 576
Przychody pobierane z góry	125 901	116 682	44 502
Pozostałe zobowiązania	5 521 712	2 553 083	2 865 642
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	770 557	696 166	714 476
Zobowiązania z tytułu reasekuracji	165 314	96 718	121 498
Zobowiązania wobec budżetu inne niż z tytułu podatku dochodowego	72 487	34 576	39 609
Rozrachunki publiczno-prawne	68 268	51 538	41 262
Zobowiązania wobec pracowników	6 850	9 110	12 757
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	14 667	11 247	10 300
Wobec KGSP i OSP	20 660	-	21 944
Zobowiązania z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	3 507 956	572 240	1 712 743
Zobowiązania z tytułu zakupu trzeciej transzy akcji Alior Banku	-	341 709	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	114 948	122 078	90 433
Oszacowane zobowiązania pozaubezpieczeniowe	109 038	175 786	56 273
Zobowiązania wobec banków z tytułu dokumentów płatniczych rozliczanych w systemach rozliczeń międzybankowych	342 725	183 574	-
Oszacowane zwroty wynagrodzeń w związku z rezygnacją lub odstąpieniem klientów Alior Banku od ubezpieczeń zawieranych przy sprzedaży produktów kredytowych	97 343	94 045	-
Zobowiązania Alior Banku z tytułu ubezpieczeń produktów bankowych oferowanych klientom banku	57 620	66 941	-
Zobowiązania z tytułu likwidacji bezpośredniej	9 017	11 113	-
Pozostałe	164 262	86 242	44 347
Inne zobowiązania, razem	6 537 127	3 678 011	3 563 930

9. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Aktywa i zobowiązania warunkowe	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Aktywa warunkowe, w tym:	38 500	33 126	20 570
- otrzymane gwarancje i poręczenia	38 500	33 126	20 570
Zobowiązania warunkowe	10 224 022	10 081 994	336 329
- z tytułu limitów odnawialnych w rachunkach ROR oraz kart kredytowych	7 699 745	7 371 753	-
- udzielone poręczenia i gwarancje	1 484 931	1 576 178	6 058
- roszczenia ubezpieczeniowe sporne	333 479	389 854	243 289
- inne roszczenia sporne	196 584	211 282	55 457
- pozostałe, w tym:	509 283	532 927	31 525
- zobowiązania z tytułu transz pożyczek niewykorzystanych przez pożyczkobiorców do dnia bilansowego	453 833	472 988	-
- potencjalne zobowiązania wynikające z umów kredytowych zawartych przez Grupę Armatura	26 992	31 478	28 527

10. Komentarz do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania skonsolidowanego

Składki przypisane brutto w okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku wyniosły 4 800 604 tys. zł wobec 4 680 827 tys. zł w analogicznym okresie roku poprzedniego (+2,6%). Wzrost sprzedaży dotyczył przede wszystkim:

- ubezpieczeń komunikacyjnych w segmencie klienta masowego (+213 253 tys. zł) głównie w związku ze wzrostem średniej składki w następstwie stopniowo wprowadzanych podwyżek;
- ubezpieczeń komunikacyjnych w segmencie klienta korporacyjnego (+59 180 tys. zł) w związku ze wzrostem średniej składki i liczby ubezpieczeń;
- składki regularnej w segmencie ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych (+27 659 tys. zł) głównie w wyniku rozwoju ubezpieczeń grupowych ochronnych (wzrost średniej składki i liczby ubezpieczonych) oraz pozyskania składki w ubezpieczeniach zdrowotnych zawieranych w formie grupowej (nowi klienci w ubezpieczeniach ambulatoryjnych oraz sprzedaż wariantów produktu lekowego);

Jednocześnie odnotowano spadki składki przypisanej brutto w:

- indywidualnych produktach unit-linked w kanale bancassurance;
- ubezpieczeniach od ognia i innych szkód majątkowych w segmencie klienta korporacyjnego (-46 340 tys. zł) – w analogicznym okresie 2015 roku pozyskanie wieloletniego kontraktu z sektora branży górniczej.

Dochody z działalności lokacyjnej (łącznie z kontraktami inwestycyjnymi tj. kontraktami, które nie zawierają znaczącego ryzyka ubezpieczeniowego) w okresie I kwartału 2016 roku oraz I kwartału 2015 roku wyniosły odpowiednio 1 031 328 tys. zł oraz 1 024 342 tys. zł i wzrosły dzięki dochodom z lokat wygenerowanym na działalności bankowej - rozpoczęcie konsolidacji Alior Bank. Z wyłączeniem działalności bankowej poziom dochodów z działalności lokacyjnej był niższy niż w analogicznym okresie poprzedniego roku głównie na skutek gorszej wyceny instrumentów kapitałowych oraz na skutek ujęcia w porównywalnym okresie 2015 roku dodatnich różnic kursowych od własnych dłużnych papierów wartościowych denominowanych w euro.

Odszkodowania i świadczenia netto (z uwzględnieniem zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych) osiągnęły wartość 3 066 628 tys. zł i ukształtowały się na zbliżonym poziomie do I kwartału roku poprzedniego. Na zmianę kategorii odszkodowań i świadczeń netto wpłynęły:

- wzrost wartości odszkodowań i świadczeń w grupie ubezpieczeń pozostałych szkód rzeczowych w segmencie klienta masowego, w tym głównie ubezpieczeń dotowanych upraw rolnych jako efekt wystąpienia licznych szkód powodowanych siłami natury (negatywne skutki przezimowań);

- wzrost wartości odszkodowań i świadczeń w ubezpieczeniach OC komunikacyjnych w segmencie klienta masowego, głównie jako efekt wzrostu średniej wypłaty oraz wyższej dynamiki szkód zgłoszonych.

Z kolei, na obniżenie powyższej kategorii odszkodowań i świadczeń netto wpływ miał spadek rezerw techniczno-ubezpieczeniowych związany z ujemnym wynikiem inwestycyjnym oraz niższa sprzedaż w produktach typu unit-linked w kanale bancassurance.

Koszty akwizycji w I kwartale 2016 roku wzrosły o 64 204 tys. zł (+11,6%) w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Wzrost ten był w szczególności rezultatem wyższej sprzedaży w prowizyjnych kanałach dystrybucji w segmencie klienta masowego.

Wzrost kosztów administracyjnych o 211 484 tys. zł (+51,8%) w głównej mierze wynikał z rozpoczęcia konsolidacji Alior Bank, koszty Grupy PZU wzrosły z tego tytułu o 242 509 tys. zł.

Jednocześnie odnotowano pozytywny efekt w porównaniu do roku ubiegłego w segmentach działalności ubezpieczeniowej w Polsce w związku z utrzymywaniem wysokiej dyscypliny kosztowej- spadek kosztów administracyjnych o 26 933 tys. zł.

Saldo pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych w I kwartale zakończonym 31 marca 2016 roku spadło o 32 295 tys. zł w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego. Główną przyczyną zmiany było:

- włączenie Alior Bank do wyników Grupy PZU;
- wprowadzenie podatku od instytucji finansowych – obciążenie Grupy PZU (łączenie na działalności ubezpieczeniowej oraz bankowej) tym podatkiem w I kwartale 2016 roku wyniosło 67 317 tys. zł;

Powyższe czynniki zostały częściowo skompensowane niższymi o 36 908 tys. zł kosztami amortyzacji wartości niematerialnych zidentyfikowanych w wyniku transakcji przejęcia spółek ubezpieczeniowych oraz medycznych.

Koszty odsetkowe w I kwartale 2016 roku wyniosły 274 321 tys. zł i były wyższe o 238 894 tys. zł wobec analogicznego okresu roku ubiegłego. Wzrost dotyczył odsetek od depozytów oraz pochodnych instrumentów zabezpieczających na działalności bankowej.

Zysk z działalności operacyjnej w I kwartale 2016 roku osiągnął wartość 688 221 tys. zł i był niższy o 465 801 tys. zł (-40,4%) w stosunku do wyniku za analogiczny okres roku poprzedniego. Zmiana ta była spowodowana w szczególności przez:

- pogorszenie rentowności w segmencie ubezpieczeń masowych w porównaniu do I kwartału 2015 roku (-190 863 tys. zł) – wyższa szkodowość w ubezpieczeniach rolnych jako efekt wystąpienia licznych szkód powodowanych siłami natury (negatywne skutki przezimowań) – jednorazowy efekt – w ubezpieczeniach rolnych odszkodowania wyższe niż średnia z ostatnich 3 lat o 213 826 tys. zł;
- niższy wynik netto z działalności inwestycyjnej (z wyłączeniem działalności bankowej) związany ze spadkiem wyceny instrumentów kapitałowych oraz efektem roku poprzedniego w postaci wysokich dodatnich różnic kursowych od własnych dłużnych papierów wartościowych denominowanych w euro;
- wzrost rentowności w ubezpieczeniach grupowych i indywidualnie kontynuowanych (+47 750 tys. zł) związana głównie z niższą szkodowością produktów ochronnych na skutek niższej częstości zgonów;
- niższa rentowność w segmencie ubezpieczeń korporacyjnych (-33 468 tys. zł) głównie w grupie ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej ogólnej (efekt spadku w analogicznym okresie roku ubiegłego rezerw na odszkodowania do roszczeń z lat ubiegłych);
- rozpoczęcie konsolidacji Alior Bank w grudniu 2015 roku. Zysk z działalności operacyjnej na działalności bankowej w I kwartale 2016 roku osiągnął wartość 106 261 tys. zł.

Zysk netto spadł w stosunku do I kwartału 2015 roku o 404 884 tys. zł (-43,0%) do poziomu 536 456 tys. zł. Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej wyniósł 486 598 tys. zł wobec 941 332 tys. zł w 2015 roku (spadek o 48,3%)

Skonsolidowane kapitały własne według MSSF na dzień 31 marca 2016 roku wynosiły 15 704 806 tys. zł wobec 14 084 460 tys. zł na dzień 31 marca 2015 roku. Wzrost skonsolidowanych kapitałów własnych dotyczył udziałów

niekontrolujących, które m.in. w związku z objęciem konsolidacją Alior Bank osiągnęły wartość 2 310 277 tys. zł. Wskaźnik rentowności kapitałów własnych przypadający jednostce dominującej (ROE²) za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 marca 2016 roku wyniósł 14,8% i był niższy o 12,8 p.p. w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego. W stosunku do skonsolidowanych kapitałów własnych wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku kapitały wzrosły o 525 899 tys. zł (+3,5%). Zmiana wynikała w szczególności z zysku wypracowanego w I kwartale 2016 roku w wysokości 536 456 tys. zł.

Suma kapitałów i zobowiązań na dzień 31 marca 2016 roku wzrosła w porównaniu do 31 grudnia 2015 roku o 2 866 068 tys. zł do poziomu 108 295 077 tys. zł głównie w wyniku nierozliczonych transakcji na instrumentach finansowych, wyższych depozytów terminowych na działalności bankowej, częściowo skompensowane spadkiem poziomu zawartych transakcji sell-buy-back.

Portfel lokat³ na dzień 31 marca 2016 roku i na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniósł odpowiednio 56 426 728 tys. zł oraz 55 411 163 tys. zł. Wzrost o 1 015 565 tys. zł związany był głównie z spadkiem poziomu zawartych transakcji sell-buy-back. Należności z tytułu kredytów na dzień 31 marca 2016 roku wyniosły 32 170 137 tys. zł, wobec 30 331 615 tys. zł na dzień 31 grudnia 2015.

Wartość rezerw techniczno – ubezpieczeniowych na koniec I kwartału 2016 roku wyniosła 41 405 028 tys. zł i stanowiła 38,2% sumy pasywów. W porównaniu do 31 grudnia 2015 roku stan rezerw wzrósł o 124 707 tys. zł. Zmiana wynikała głównie z:

- podwyższenia rezerwy składki w ubezpieczeniach majątkowych i pozostałych osobowych wynikającego głównie z rozwoju sprzedaży ubezpieczeń komunikacyjnych i rolnych;
- spadku rezerw szkodowych w ubezpieczeniach komunikacyjnych;
- w ubezpieczeniach na życie niższych rezerw w bankowych produktach strukturyzowanych w związku dożywaniem kolejnych transz produktu oraz brakiem sprzedaży;
- niższych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w indywidualnych produktach unit-linked w kanale bancassurance – spadek wynika z ujemnego wyniku z działalności lokacyjnej oraz świadczeń przekraczających poziom sprzedaży;
- powyższe częściowo kompensowane wzrostem rezerw matematycznych w ubezpieczeniach kontynuowanych w związku z wyższą sumą ubezpieczenia oraz starzeniem się portfela.

11. Zarządzanie kapitałem własnym

11.1 Zewnętrzne wymogi kapitałowe

11.1.1. Działalność ubezpieczeniowa

10 listopada 2015 roku opublikowano nową ustawę o działalności ubezpieczeniowej, wdrażającą do polskiego systemu prawnego Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej („Wypłacalność II”). Ustawa weszła w życie 1 stycznia 2016 roku. Zgodnie z nową ustawą, kalkulację wymogu kapitałowego oparto o ryzyka rynkowe, aktuarialne (ubezpieczeniowe), niewypłacalności kontrahenta, katastroficzne i operacyjne. Aktywa, zobowiązania, a w konsekwencji środki własne, stanowiące pokrycie wymogu kapitałowego wycenia się w wartości godziwej.

Poniżej zaprezentowano szacunkową kalkulację wymogu kapitałowego i środków własnych wg zasad Wypłacalność II bazującą na danych na 31 grudnia 2015 roku. Przedstawione dane mają charakter wstępny i przed ostateczną datą przekazania ich do KNF przypadającą na 1 lipca 2016 roku mogą ulec zmianie. W szczególności, zaprezentowane w niniejszym śródrocznym raporcie okresowym środki własne na 31 grudnia 2015 roku nie zostały skorygowane

² Wskaźnik uroczniony.

³ Portfel lokat obejmuje aktywa finansowe z wyłączeniem należności kredytowych, nieruchomości inwestycyjne oraz ujemną wycenę instrumentów pochodnych i zobowiązania z tytułu transakcji *sell-buy-back*.

o szacowaną dywidendę. Brak korekty wynika z faktu niepodjęcia przez Zarząd PZU uchwały w sprawie propozycji podziału zysku za 2015 rok do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego. Ze względu na trwający proces kalkulacji wymogu kapitałowego i środków własnych na bazie danych z 31 marca 2016 roku nie zostały one zaprezentowane w niniejszym skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Fundusze własne i współczynnik wypłacalności (z uwzględnieniem innych sektorów finansowych)	31 grudnia 2015
Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie grupowego kapitałowego wymogu wypłacalności	21 508 693
Grupowy kapitałowy wymóg wypłacalności	6 942 078
Współczynnik pokrycia grupowego kapitałowego wymogu wypłacalności dopuszczonymi środkami własnymi	309,83%

11.1.2. Działalność bankowa

Celem zarządzania kapitałem w działalności bankowej jest utrzymywanie odpowiedniej wartości funduszy własnych oraz kapitału Tier1 do pokrycia ryzyka, zgodnie z założonym apetytem na ryzyko. W ramach apetytu na ryzyko określa się oczekiwane poziomy pokrycia przez fundusze własne oraz kapitał Tier1 potencjalnej straty nieoczekiwanej z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka określonego w Rozporządzeniu CRR, a także poszczególnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanego w ramach procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego. Potencjalna strata nieoczekiwana jest wyznaczana za pomocą kapitału regulacyjnego, którego metodyka wyznaczania została określona w Rozporządzeniu CRR, a także za pomocą kapitału wewnętrznego.

Współczynnik wypłacalności oraz współczynnik Tier1 na 31 marca 2016 roku zostały obliczone zgodnie z Rozporządzeniem CRR.

Fundusze własne i współczynnik wypłacalności	31 marca 2016	31 grudnia 2015
Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	4 017 326	3 853 305
Kapitał podstawowy Tier I (CET1)	3 141 995	2 975 899
Kapitał uzupełniający Tier II	875 331	877 406
Wymogi kapitałowe	2 378 091	2 457 567
Współczynnik Tier I	10,57%	9,69%
Współczynnik wypłacalności	13,51%	12,54%

Zarówno na 31 marca 2016 roku, jak i na 31 grudnia 2015 roku Grupa Alior Banku w pełni uwzględniała przepisy Rozporządzenia CRR w zakresie zarządzania kapitałem, w tym rachunku funduszy własnych oraz wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

12. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

12.1 Segmenty sprawozdawcze

12.1.1. Kryterium podstawowe podziału

Segmenty operacyjne to części składowe jednostki, dla których dostępne są odrębne informacje finansowe, podlegające regularnej ocenie przez GOOZPDO, w praktyce jest to Zarząd PZU, związanych z alokacją zasobów i oceną wyników działalności.

Podstawowy podział segmentacyjny Grupy PZU oparty jest na kryterium jednostek podlegających konsolidacji, z zastrzeżeniem, że w odniesieniu do ubezpieczeniowych spółek Grupy PZU z siedzibą w Polsce (PZU, PZU Życie, Link4 i TUV PZUW) wyodrębnia się dodatkowo segmenty oparte na kryteriach grup klientów, linii produktowych oraz charakteru działalności.

W przypadku PZU, Link4 i TUW PZUW wyodrębniono następujące segmenty:

- ubezpieczenia korporacyjne (ubezpieczenia osobowe i majątkowe);
- ubezpieczenia masowe (ubezpieczenia osobowe i majątkowe);
- inwestycje – obejmujące działalność lokacyjną w zakresie środków własnych.

W przypadku PZU Życie wyodrębniono następujące segmenty:

- ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane (ubezpieczenia na życie);
- ubezpieczenia indywidualne (ubezpieczenia na życie);
- inwestycje – obejmujące działalność lokacyjną w zakresie środków własnych;
- kontrakty inwestycyjne – opisane szerzej w dalszej części tego rozdziału.

Ze względu na swą odrębność, funkcjonowanie w odrębnych środowiskach regulacyjnych, stosowany w Grupie PZU system wewnętrznej sprawozdawczości finansowej, zgodnie z podziałem segmentacyjnym Grupy PZU opartym na kryterium konsolidowanych jednostek oraz przydatności użytkownikom sprawozdań finansowych wyodrębniono dodatkowo następujące segmenty:

- działalność bankowa;
- ubezpieczenia emerytalne;
- Kraje bałtyckie – Litwa, Łotwa i Estonia (ubezpieczenia osobowe i majątkowe oraz ubezpieczenia na życie);
- Ukraina (ubezpieczenia osobowe i majątkowe oraz ubezpieczenia na życie).

W przypadku zaistnienia przesłanek jakościowych lub ilościowych, opisanych w MSSF 8 pkt 12-19, segmenty operacyjne mogą być łączone w segmenty sprawozdawcze. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie łączono wyodrębnionych segmentów operacyjnych w segmenty sprawozdawcze, za wyjątkiem segmentu inwestycje, obejmującego działalność lokacyjną w zakresie środków własnych spółek Grupy PZU oraz segmentu Kraje bałtyckie, należące do którego kraje połączono ze względu na podobieństwo oferowanych produktów i usług oraz podobne środowisko regulacyjne.

12.1.2. Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Grupa PZU stosuje uzupełniający podział segmentacyjny wg kryterium geograficznego, na podstawie którego wyodrębniono następujące segmenty:

- Polska;
- Kraje bałtyckie;
- Ukraina.

12.2 Rozliczenia pomiędzy segmentami

Wynik netto z inwestycji (różnica pomiędzy zrealizowanymi i niezrealizowanymi przychodami oraz kosztami) wykazywany w ubezpieczeniach korporacyjnych (ubezpieczenia osobowe i majątkowe), ubezpieczeniach masowych (ubezpieczenia osobowe i majątkowe), ubezpieczeniach grupowych i indywidualnie kontynuowanych (ubezpieczenia na życie), ubezpieczeniach indywidualnych (ubezpieczenia na życie) określany jest na podstawie cen transferowych opartych na stopach procentowych z krzywych rentowności skarbowych papierów wartościowych (stopa wolna od ryzyka). W przypadku produktów ubezpieczeniowych typu *unit-linked*, z gwarantowaną stopą oraz strukturyzowanych wykazuje się wprost wynik netto z lokat stanowiących pokrycie odpowiadających im rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

12.3 Miara zysku segmentu

Podstawową miarą zysku segmentu w Grupie PZU jest:

- w przypadku spółek ubezpieczeniowych mających siedzibę w Polsce – wynik na ubezpieczeniach, będący wynikiem finansowym przed podatkiem oraz pozostałymi przychodami i kosztami operacyjnymi (w tym kosztami finansowania), uwzględniający jednak przychody z inwestycji (odpowiadających wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych) określone wg stopy wolnej od ryzyka. Wynik na ubezpieczeniach jest miarą zbliżoną do zdefiniowanego w PSR wyniku technicznego ubezpieczeń z tym, że zarówno w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych, jak też ubezpieczeniach na życie zawiera wynik netto z inwestycji opisany w zdaniu poprzednim;
- w przypadku spółek ubezpieczeniowych mających siedzibę za granicą – analogicznie jak powyżej, z uwzględnieniem całego wyniku inwestycyjnego spółki, tj. bez korekty przychodu z inwestycji opisanej powyżej, wyliczony zgodnie z MSSF;
- w przypadku spółek innych niż ubezpieczeniowe – wynik z działalności operacyjnej według lokalnych standardów rachunkowości w kraju siedziby spółki lub według MSSF, będący wynikiem finansowym przed podatkiem.

12.4 Charakterystyka segmentów

Poniżej przedstawiono charakterystykę wszystkich wyodrębnionych segmentów sprawozdawczych Grupy PZU z przedstawieniem standardów rachunkowości, według których przedstawiono ich dane finansowe:

- ubezpieczenia korporacyjne (ubezpieczenia osobowe i majątkowe) – raportujący wg PSR – obejmujący szeroki zakres produktów ubezpieczeń majątkowych, odpowiedzialności cywilnej i komunikacyjnych, dostosowanych do potrzeb klienta i z indywidualną wyceną ryzyka, oferowanych dużym podmiotom gospodarczym;
- ubezpieczenia masowe (ubezpieczenia osobowe i majątkowe) – raportujący wg PSR – obejmujący szeroki zakres produktów ubezpieczeń majątkowych, wypadkowych, odpowiedzialności cywilnej i komunikacyjnych, oferowanych klientom indywidualnym oraz podmiotom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw;
- ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane (ubezpieczenia na życie) – raportujący wg PSR – obejmujący ubezpieczenia grupowe, kierowane przez PZU Życie do grup pracowników oraz innych grup formalnych (np. związki zawodowe), w ramach których do umowy ubezpieczenia przystępują osoby pozostające w stosunku prawnym z ubezpieczającym (np. pracodawcą, związkiem zawodowym) oraz ubezpieczenia indywidualnie kontynuowane, gdzie ubezpieczający nabył prawo do indywidualnej kontynuacji w fazie grupowej. Oferta PZU Życie obejmuje szeroki zakres ubezpieczeń ochronnych, inwestycyjnych (niebędących kontraktami inwestycyjnymi) i zdrowotnych;
- ubezpieczenia indywidualne (ubezpieczenia na życie) – raportujący wg PSR – obejmujący ubezpieczenia oferowane przez PZU Życie klientom indywidualnym, w ramach których umowa ubezpieczenia dotyczy konkretnego ubezpieczonego a ubezpieczony podlega indywidualnej ocenie ryzyka. Oferta PZU Życie obejmuje szeroki zakres ubezpieczeń ochronnych, inwestycyjnych (niebędących kontraktami inwestycyjnymi) i zdrowotnych;
- inwestycje – raportujący wg PSR – obejmujący działalność lokacyjną w zakresie środków własnych Grupy PZU rozumianych jako nadwyżka lokat nad rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi w spółkach ubezpieczeniowych Grupy PZU mających siedzibę w Polsce (PZU, Link4 i PZU Życie) powiększoną o nadwyżkę dochodów osiągniętą ponad stopę wolną od ryzyka z inwestycji odpowiadających wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w produktach ubezpieczeniowych, czyli nadwyżkę dochodów z lokat ponad dochody alokowane według cen transferowych do segmentów ubezpieczeniowych. Ponadto, segment Inwestycje obejmuje dochody z innych wolnych środków finansowych w Grupie PZU (w tym konsolidowane fundusze inwestycyjne);
- działalność bankowa – raportujący wg MSSF – obejmujący Alior Bank wraz z jego jednostkami zależnymi;
- ubezpieczenia emerytalne – raportujący wg PSR – obejmujący spółkę PTE PZU;
- Ukraina (ubezpieczenia osobowe i majątkowe oraz ubezpieczenia na życie) – raportujący wg MSSF – obejmujący spółki PZU Ukraine i PZU Ukraine Life;

- kraje bałtyckie (ubezpieczenia osobowe i majątkowe oraz ubezpieczenia na życie) – raportujący wg MSSF – obejmujący spółki Lietuvos Draudimas AB wraz z jej oddziałem w Estonii, AAS Balta oraz UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas;
- kontrakty inwestycyjne – raportujący wg PSR – obejmujący produkty PZU Życie nietransferujące istotnego ryzyka ubezpieczeniowego w rozumieniu MSSF 4 i niespełniające definicji umowy ubezpieczeniowej (tj. niektóre produkty z gwarantowaną stopą zwrotu oraz niektóre produkty z funduszem kapitałowym – *unit-linked*);
- pozostałe – raportujący łącznie wg MSSF lub PSR (MSSF 8 nie wymaga prezentacji wyników segmentów zakwalifikowanych do kategorii „pozostałe” wg spójnych zasad rachunkowości) – obejmuje pozostałe jednostki, niezakwalifikowane do żadnego innego segmentu powyżej, których przychody pochodzą w przeważającej mierze z działalności produkcyjnej armatury, grzejników i odlewów oraz z działalności usługowej.

12.5 Zastosowane zasady rachunkowości według PSR

12.5.1. PZU

PSR oraz różnice pomiędzy PSR i MSSF w zakresie dotyczącym jednostkowej sprawozdawczości finansowej PZU przedstawiono szczegółowo w Jednostkowym sprawozdaniu finansowym PZU za 2015 rok.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe PZU za 2015 rok dostępne jest na stronie internetowej PZU pod adresem www.pzu.pl w zakładce „Relacje inwestorskie”.

12.5.2. PZU Życie

Zasady rachunkowości według PSR dotyczące PZU Życie są zbieżne z PSR dotyczącymi PZU (pomijając rachunkowość umów ubezpieczeniowych i kontraktów inwestycyjnych).

Zasady dotyczące rachunkowości umów ubezpieczeniowych i kontraktów inwestycyjnych PZU Życie według MSSF przedstawiono w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2015 rok.

Podstawową różnicą pomiędzy PSR i MSSF w odniesieniu do rachunkowości umów ubezpieczeniowych i kontraktów inwestycyjnych PZU Życie jest klasyfikacja kontraktów. W PSR nie ma pojęcia kontraktu inwestycyjnego, w konsekwencji wszystkie umowy klasyfikowane są jako umowy ubezpieczeniowe. Wg MSSF klasyfikację umów przeprowadza się zgodnie z wytycznymi zawartymi w MSSF 4, dotyczącymi klasyfikacji produktów jako umowy ubezpieczeniowe (podlegające MSSF 4) bądź kontrakty inwestycyjne (ujmowane zgodnie z MSR 39). W przypadku tych ostatnich przypis składki nie jest rozpoznawany.

12.6 Konstrukcja noty segmentowej i uzgodnienia w niej zawarte

Z uwagi na oparcie miar zysku segmentów na lokalnych standardach rachunkowości obowiązujących w kraju siedziby spółki Grupy PZU lub MSSF, dane finansowe segmentów wykazywane są w różnych standardach rachunkowości (PSR, MSSF).

W tabelach zaprezentowano, wymagane zgodnie z MSSF 8 pkt 28, uzgodnienie sumy przychodów (rozumianych jako składka zarobiona netto) oraz sumy zysków lub strat segmentów sprawozdawczych ze skonsolidowanym zyskiem z działalności operacyjnej.

12.7 Uproszczenia w nocie segmentowej

W nocie segmentowej zastosowano pewne uproszczenia dopuszczalne przez MSSF 8. Poniżej przedstawiono ich uzasadnienie:

- odstąpienie od prezentacji danych o alokacji wszystkich aktywów i zobowiązań do poszczególnych segmentów – wynika z niesporządzania i nieprezentowania Zarządowi PZU takich zestawień. Główną informacją dostarczaną Zarządowi PZU są dane o wynikach danych segmentów i na tej podstawie podejmowane są decyzje zarządcze, w tym o alokacji zasobów. Analiza dotycząca alokowanych do segmentów aktywów i zobowiązań ograniczona jest do monitoringu spełniania wymogów regulacyjnych dotyczących współczynników adekwatności kapitałowej oraz pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami (analiza w podziale na poszczególne spółki ubezpieczeniowe, a nie grupy produktów);
- prezentacja wyniku netto z inwestycji jedną kwotą jako różnicy pomiędzy zrealizowanymi i niezrealizowanymi przychodami oraz kosztami z inwestycji – wynikające z wewnętrznej oceny wyników segmentów w oparciu o taką łączną miarę wyników inwestycyjnych;
- niealokowanie do segmentu „inwestycje” przychodów i kosztów innych niż dotyczących zrealizowanych i niezrealizowanych przychodów i kosztów z inwestycji – wynikająca ze sposobu analizy danych tego segmentu oraz niepraktyczność takiej alokacji.

12.8 Informacje dotyczące głównych klientów

Ze względu na charakter działalności spółek Grupy PZU nie występują kontrahenci, od których przychody stanowiłyby 10% lub więcej łącznych przychodów Grupy PZU (rozumianych jako składka przypisana brutto).

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za I kwartał 2016 roku
(w tysiącach złotych)

Rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 marca 2016 roku	Ubezpieczenia korporacyjne (ub. maj i os.)	Ubezpieczenia masowe (ub. maj i os.)	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne (ub. na życie)	Inwestycje	Działalność bankowa	Ubezpieczenia emerytalne	Ukraina	Kraje bałtyckie	Kontrakty inwestycyjne	Pozostała działalność	Suma segmentów
	PSR	PSR	PSR	PSR	PSR	MSSF	PSR	MSSF	MSSF	PSR	PSR	
Składki przypisane brutto na zewnątrz	414 114	2 119 459	1 688 875	246 531	-	-	-	57 958	273 667	47 356	-	4 847 960
Składki przypisane brutto między segmentami	60 507	27 434	-	-	-	-	-	-	-	-	-	87 941
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	474 621	2 146 893	1 688 875	246 531	-	-	-	57 958	273 667	47 356	-	4 935 901
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(25 840)	(3 721)	150	-	-	-	-	(32 134)	(12 201)	-	-	(73 746)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto	448 781	2 143 172	1 689 025	246 531	-	-	-	25 824	261 466	47 356	-	4 862 155
Zmiany stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	(44 074)	(400 290)	(21)	2 707	-	-	-	(16 229)	(4 735)	12	-	(462 630)
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	(39 925)	(10 676)	-	-	-	-	-	14 194	4 988	-	-	(31 419)
Składki zarobione netto	364 782	1 732 206	1 689 004	249 238	-	-	-	23 789	261 719	47 368	-	4 368 106
Przychody z tytułu prowizji i opłat	-	-	-	-	-	137 970	-	-	-	-	-	137 970
Dochody z lokat, w tym:	28 017	126 829	190 135	12 461	125 419	564 718	1 289	7 585	4 003	6 051	(521)	1 065 986
Wynik netto z inwestycji (operacje na zewnątrz)	28 017	126 829	190 135	12 461	119 447	564 718	1 289	7 585	4 003	6 051	(521)	1 060 014
Wynik netto z inwestycji (operacje między segmentami)	-	-	-	-	5 972	-	-	-	-	-	-	5 972
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	9 750	19 931	230	60	-	-	-	-	-	3	-	29 974
Przychody z działalności podstawowej jednostek nieubezpieczeniowych	-	-	-	-	-	-	23 934	-	-	-	144 234	168 168
Pozostałe przychody operacyjne (nie dotyczy jednostek ubezpieczeniowych)	-	-	-	-	-	21 661	2 000	-	-	-	3 731	27 392
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	(294 573)	(1 324 576)	(1 198 192)	(354 452)	-	-	-	(19 391)	(168 277)	(82 780)	-	(3 442 241)
Zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	84 673	101 965	(14 963)	(5 084)	-	-	-	(6 513)	(5 667)	(566)	-	153 845
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	23 200	10 978	24	-	-	-	-	5 629	4 797	-	-	44 628
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw	16 087	(11 937)	-	-	-	-	-	2 639	2 443	-	-	9 232
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(170 613)	(1 223 570)	(1 213 131)	(359 536)	-	-	-	(17 636)	(166 704)	(83 346)	-	(3 234 536)
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym, rezerwy ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-	(101 712)	195 082	-	-	-	-	-	34 145	-	127 515
Premie i rabaty dla ubezpieczonych na udziale własnym, łącznie ze zmianą stanu rezerw	52	(6)	(76)	(79)	-	-	-	-	-	8	-	(101)
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	(22 384)	(85 780)	(16 779)	(1 950)	-	-	-	-	-	(152)	-	(127 045)
Koszty z tytułu prowizji i opłat	-	-	-	-	-	(50 709)	-	-	-	-	-	(50 709)
Koszty odsetkowe	-	-	-	-	-	(250 748)	-	-	(505)	-	(1 040)	(252 293)
Koszty akwizycji	(76 092)	(359 061)	(88 432)	(25 291)	-	-	(1 030)	(11 988)	(60 551)	(1 661)	-	(624 106)
Koszty administracyjne	(25 741)	(145 955)	(144 142)	(14 885)	-	(242 509)	(8 574)	(4 353)	(30 282)	(2 716)	-	(619 157)
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	4 669	3 019	(45)	-	-	-	-	4 716	327	-	-	12 686
Koszty działalności podstawowej jednostek nieubezpieczeniowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(146 069)	(146 069)
Pozostałe koszty operacyjne (nie dotyczy jednostek ubezpieczeniowych)	-	-	-	-	-	(74 122)	(46)	-	-	-	(5 509)	(79 677)
Wynik na ubezpieczeniach / Zysk (strata) z działalności operacyjnej	112 440	67 613	315 052	55 100	125 419	106 261	17 573	2 113	8 007	(300)	(5 174)	804 104

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za I kwartał 2016 roku
(w tysiącach złotych)

Rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 marca 2015 roku	Ubezpieczenia korporacyjne (ub. maj ios.)	Ubezpieczenia masowe (ub. maj ios.)	Ubezpieczenia grupowe i indy- widualnie konty- nuowane (ub. na życie)	Ubezpieczenia indywidualne (ub. na życie)	Inwestycje	Ubezpieczenia emerytalne	Ukraina	Kraje bałtyckie	Kontrakty inwestycyjne	Pozostała działalność	Suma segmentów
	PSR	PSR	PSR	PSR	PSR	PSR	MSSF	MSSF	PSR	PSR	
Składki przypisane brutto na zewnątrz	410 481	1 945 465	1 661 216	338 662	-	-	35 239	289 764	43 488	-	4 724 315
Składki przypisane brutto między segmentami	1 872	3 936	-	-	-	-	-	-	-	-	5 808
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	412 353	1 949 401	1 661 216	338 662	-	-	35 239	289 764	43 488	-	4 730 123
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(56 754)	(1 323)	750	4	-	-	(9 948)	(19 828)	-	-	(87 099)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto	355 599	1 948 078	1 661 966	338 666	-	-	25 291	269 936	43 488	-	4 643 024
Zmiany stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	(6 979)	(282 751)	(641)	1 442	-	-	(2 925)	(3 307)	(11)	-	(295 172)
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	4 864	(11 188)	-	-	-	-	769	4 153	-	-	(1 402)
Składki zarobione netto	353 484	1 654 139	1 661 325	340 108	-	-	23 135	270 782	43 477	-	4 346 450
Dochody z lokat, w tym:	21 762	102 697	196 357	165 847	359 846	2 674	24 763	14 720	24 849	602	914 117
Wynik netto z inwestycji (operacje na zewnątrz)	21 762	102 697	196 357	165 847	338 191	2 674	24 763	14 720	24 849	602	892 462
Wynik netto z inwestycji (operacje między segmentami)	-	-	-	-	21 655	-	-	-	-	-	21 655
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	8 441	42 586	353	-	-	-	-	-	(1)	-	51 379
Przychody z działalności podstawowej jednostek nieubezpieczeniowych	-	-	-	-	-	26 356	-	-	-	118 542	144 898
Pozostałe przychody operacyjne (nie dotyczy jednostek ubezpieczeniowych)	-	-	-	-	-	33	-	-	-	9 440	9 473
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	(219 087)	(1 033 816)	(1 225 976)	(196 289)	-	-	(37 074)	(187 556)	(217 676)	-	(3 117 474)
Zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	42 574	62 314	(15 565)	(358)	-	-	151	9 373	(1 927)	-	96 562
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	6 523	7 837	35	-	-	-	1 571	8 542	-	-	24 508
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw	32 582	6 213	-	-	-	-	(637)	(2 037)	-	-	36 121
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(137 408)	(957 452)	(1 241 506)	(196 647)	-	-	(35 989)	(171 678)	(219 603)	-	(2 960 283)
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym, rezerwy ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-	(101 001)	(218 827)	-	-	-	-	156 432	-	(163 396)
Premie i rabaty dla ubezpieczonych na udziale własnym, łącznie ze zmianą stanu rezerw	(630)	(836)	(40)	-	-	-	-	-	(3)	-	(1 509)
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	(9 349)	(98 247)	(8 538)	(179)	-	-	-	-	(65)	-	(116 378)
Koszty odsetkowe	-	-	-	-	-	-	(32)	(311)	-	(879)	(1 222)
Koszty akwizycji	(62 234)	(322 432)	(92 686)	(31 015)	-	(740)	(9 979)	(74 394)	(2 628)	-	(596 108)
Koszty administracyjne	(32 593)	(162 229)	(146 826)	(16 008)	-	(11 318)	(4 083)	(36 398)	(2 515)	-	(411 970)
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	4 435	250	(136)	-	-	-	959	431	-	-	5 939
Koszty działalności podstawowej jednostek nieubezpieczeniowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(122 916)	(122 916)
Pozostałe koszty operacyjne (nie dotyczy jednostek ubezpieczeniowych)	-	-	-	-	-	(11)	-	-	-	(5 403)	(5 414)
Wynik na ubezpieczeniach / Zysk (strata) z działalności operacyjnej	145 908	258 476	267 302	43 279	359 846	16 994	(1 226)	3 152	(57)	(614)	1 093 060

Uzgodnienie sumy segmentów i danych skonsolidowanych	1 stycznia - 31 marca 2016		1 stycznia - 31 marca 2015	
	Składka zarobiona netto	Wynik segmentu	Składka zarobiona netto	Wynik segmentu
Suma segmentów	4 368 106	804 104	4 346 450	1 093 060
Prezentacja kontraktów inwestycyjnych	(47 368)	-	(43 477)	-
Wycena instrumentów kapitałowych	-	(6 817)	-	220 338
Wycena nieruchomości	-	(4 285)	-	(12 693)
Rezerwa na wyrównanie szkodowości i fundusz prewencyjny	-	(1 636)	-	(25 837)
Odpisy na ZFŚS i koszty aktuarialne	-	-	-	-
Korekty konsolidacyjne	(3 812)	(103 145)	4 067	(120 846)
Dane skonsolidowane	4 316 926	688 221	4 307 040	1 154 022

¹⁾ Korekty konsolidacyjne wynikają przede wszystkim z dywidend wypłacanych pomiędzy poszczególnymi segmentami oraz z różnych standardów rachunkowości, w jakich raportowane są poszczególne segmenty sprawozdawcze (PSR i MSSF) oraz dane skonsolidowane (MSSF).

Podział geograficzny 1 stycznia – 31 marca 2016 i na 31 marca 2016	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane (wyłączenia konsolidacyjne i inne)	Wartość skonsolidowana
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto na zewnątrz	4 468 979	273 667	57 958	-	4 800 604
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto między segmentami	27 941	-	-	(27 941)	-
Przychody z tytułu prowizji i opłat	184 924	-	-	-	184 924
Przychody netto z inwestycji	956 378	3 829	7 525	-	967 732
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	(90 301)	(492)	51	-	(90 742)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	153 662	666	8	-	154 338
Aktywa trwale inne niż instrumenty finansowe ¹⁾	2 353 922	293 141	2 989	(343)	2 649 709
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	388 428	4	1 839	2 285	392 557
Aktywa	107 574 042	1 848 273	239 669	(1 366 906)	108 295 077

¹⁾ Dotyczy wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych.

Podział geograficzny 31 grudnia 2015	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane (wyłączenia konsolidacyjne i inne)	Wartość skonsolidowana
Aktywa trwale inne niż instrumenty finansowe ¹⁾	2 387 834	302 298	3 229	(405)	2 692 956
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	345 674	-	1 145	2 370	349 189
Aktywa	104 738 120	1 825 890	217 201	(1 352 202)	105 429 009

¹⁾ Dotyczy wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych.

Podział geograficzny 1 stycznia – 31 marca 2015 i na 31 marca 2015	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane (wyłączenia konsolidacyjne i inne)	Wartość skonsolidowana
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto na zewnątrz	4 355 824	289 764	35 239	-	4 680 827
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto między segmentami	5 107	-	-	(5 107)	-
Przychody z tytułu prowizji i opłat	48 444	-	-	-	48 444
Przychody netto z inwestycji	415 345	3 821	27 384	-	446 550
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	118 404	2 435	(3 055)	-	117 784
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	451 110	8 464	434	-	460 008
Aktywa trwałe inne niż instrumenty finansowe ¹⁾	1 404 311	373 125	2 938	(469)	1 779 905
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	19 039	-	1 593	-	20 632
Aktywa	70 723 500	2 059 358	172 609	(1 213 485)	71 741 982

¹⁾ Dotyczy wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych.

13. Komentarz do sprawozdawczości według segmentów i działalności inwestycyjnej

13.1 Ubezpieczenia korporacyjne – ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Składka przypisana brutto wg grup produktów	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 marca 2015	zmiana %
Ubezpieczenie komunikacyjne OC	103 067	81 796	26,0%
Ubezpieczenia AC	156 810	118 901	31,9%
Ubezpieczenia komunikacyjne razem	259 877	200 697	29,5%
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód majątkowych	55 474	101 814	(45,5)%
Ubezpieczenia OC pozostałe (gr.11,12, 13)	66 974	73 578	(9,0)%
Ubezpieczenia NNW i pozostałe ¹⁾	92 296	36 264	154,5%
Ubezpieczenia majątkowe i osobowe bez ubezpieczeń komunikacyjnych razem	214 744	211 656	1,5%
Razem segment ub. korporacyjne (ub. maj i os.)	474 621	412 353	15,1%

¹⁾ Pozycja obejmuje gwarancje kredytowe i inne ubezpieczenia finansowe, ubezpieczenia assistance, turystyczne, morskie, kolejowe i lotnicze.

W I kwartale 2016 roku w segmencie ubezpieczeń korporacyjnych, nastąpił wzrost składki przypisanej brutto w stosunku do I kwartału 2015 roku o 62 268 tys. zł (+15,1% r/r). W ramach składki odnotowano:

- dodatnią dynamikę sprzedaży ubezpieczeń komunikacyjnych (+29,5% r/r) oferowanych firmom leasingowym oraz w ubezpieczeniach flot (głównie ubezpieczenia AC) w konsekwencji wzrostu średniej składki oraz liczby ubezpieczeń;
- wzrost składki w ubezpieczeniach NNW i pozostałych (+154,5% r/r) - efekt udzielenia gwarancji spółce zależnej PZU, Alior Bank o wysokiej wartości jednostkowej na okres dwóch lat (eliminowany w procesie konsolidacji);
- niższą sprzedaż ubezpieczeń od ognia i innych szkód majątkowych (-45,5% r/r) – w analogicznym okresie 2015 roku pozyskanie wieloletniego kontraktu z sektora branży górniczej.

Dane z rachunku zysków i strat - ub. korporacyjne (ub. maj. i os.)	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 marca 2015	zmiana %
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	474 621	412 353	15,1%
Składki zarobione netto	364 782	353 484	3,2%
Dochody z lokat	28 017	21 762	28,7%
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(170 613)	(137 408)	24,2%
Koszty akwizycji	(76 092)	(62 234)	22,3%
Koszty administracyjne	(25 741)	(32 593)	(21,0)%
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	4 669	4 435	5,3%
Pozostałe	(12 582)	(1 538)	718,1%
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	112 440	145 908	(22,9)%
wskaźnik kosztów akwizycji (z uwzględnieniem prowizji reasekuracyjnych) ¹⁾	19,6%	16,4%	3,2 p.p.
wskaźnik kosztów administracyjnych ¹⁾	7,1%	9,2%	(2,1) p.p.
wskaźnik szkodowości ¹⁾	46,8%	38,9%	7,9 p.p.
wskaźnik mieszany (COR) ¹⁾	73,4%	64,4%	9,0 p.p.

¹⁾ Wskaźniki liczone do składki zarobionej netto

Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto wzrosły o 24,2%, co przy wyższej dynamice składki zarobionej o 3,2%, oznacza pogorszenie wskaźnika szkodowości o 7,9 p.p. Wzrost odnotowano głównie w grupie ubezpieczeń:

- Auto Casco jako efekt wzrostu średniej wypłaty oraz liczby szkód zgłoszonych;
- odpowiedzialności cywilnej ogólnej – w analogicznym okresie 2015 roku niższy poziom rezerw na odszkodowania dla szkód z lat ubiegłych.

Powyższe negatywne zmiany zostały częściowo skompensowane spadkiem poziomu odszkodowań i świadczeń w grupie ubezpieczeń casco statków żeglugi morskiej i śródlądowej oraz ubezpieczeń gwarancji.

Wzrost dochodów z lokat alokowanych do segmentu ubezpieczeń korporacyjnych o 28,7% r/r, co podyktowane było spadkiem kursu EUR w analogicznym okresie ubiegłego roku.

Koszty akwizycji w segmencie ubezpieczeń korporacyjnych wzrosły o 22,3% w porównaniu do I kwartału 2015 roku, co było głównie wynikiem wyższych bezpośrednich kosztów akwizycji (w tym efekt wyższej sprzedaży).

Spadek kosztów administracyjnych o 6 852 tys. zł (tj. o 21,0%) w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego, związany był przede wszystkim z niższymi kosztami zarówno w działalności projektowej jak i działalności bieżącej dotyczącej m.in. kosztów szkoleń, marketingu oraz nieruchomości.

W I kwartale 2016 roku segment ubezpieczeń korporacyjnych (składający się z PZU, Link4 oraz TUW PZUW) osiągnął 112 440 tys. zł zysku z działalności operacyjnej, czyli o 22,9% mniej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. O spadku zysku z działalności operacyjnej zdecydowała głównie niższa rentowność w grupie ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej ogólnej (efekt niższego poziomu rezerw na roszczenia z lat ubiegłych w I kwartale 2015 roku), ubezpieczeń różnych ryzyk finansowych oraz ubezpieczeń casco statków powietrznych częściowo zniwelowana wzrostem wyniku w grupie ubezpieczeń Auto Casco (efekt wzrostu średniej składki i liczby ubezpieczeń).

Dodatkowo, począwszy od I kwartału 2016 roku w skład segmentu ubezpieczeń korporacyjnych wchodzi spółka TUW PZUW. Spółka jest na początkowym etapie działalności, przypis składki po I kwartale 2016 roku wyniósł 2,3 mln zł. Spółka objęta jest programem reasekuracji w PZU a wszystkie transakcje pomiędzy PZU a TUW w ramach segmentu są eliminowane.

13.2 Ubezpieczenia masowe – ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Składka przypisana brutto wg grup produktów	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 marca 2015	zmiana %
Ubezpieczenie komunikacyjne OC	771 952	629 532	22,6%
Ubezpieczenia AC	507 123	436 290	16,2%
Ubezpieczenia komunikacyjne razem	1 279 075	1 065 822	20,0%
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód majątkowych	524 557	547 584	(4,2)%
Ubezpieczenia OC pozostałe (gr.11,12, 13)	134 663	136 584	(1,4)%
Ubezpieczenia NNW i pozostałe ¹⁾	208 598	199 411	4,6%
Ubezpieczenia majątkowe i osobowe bez ubezpieczeń komunikacyjnych razem	867 818	883 579	(1,8)%
Razem segment ub. masowe (ub. maj i os.)	2 146 893	1 949 401	10,1%

¹⁾ Pozycja obejmuje gwarancje kredytowe i inne ubezpieczenia finansowe, ubezpieczenia assistance, turystyczne, morskie, kolejowe i lotnicze.

W I kwartale 2016 roku w segmencie ubezpieczeń masowych, nastąpił wzrost składki przypisanej brutto o 197 492 tys. zł (+10,1% r/r) w stosunku do analogicznego okresu 2015 roku. Zmiana wynikała przede wszystkim z:

- wyższego przypisu składki w ubezpieczeniach komunikacyjnych (+20,0% r/r) jako efekt wzrostu średniej składki w następstwie stopniowo wprowadzanych podwyżek;
- niższej składki z ubezpieczeń od ognia i innych szkód majątkowych (-4,2% r/r), w tym w ubezpieczeniach rolnych głównie budynków w gospodarstwach rolnych w wyniku silnej konkurencji na rynku. Efekt częściowo kompensowany przez wzrost składki pochodzącej z ubezpieczeń mieszkaniowych PZU DOM.

Dane z rachunku zysków i strat - ub. masowe (ub. maj. i os.)	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 marca 2015	zmiana %
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	2 146 893	1 949 401	10,1%
Składki zarobione netto	1 732 206	1 654 139	4,7%
Dochody z lokat	126 829	102 697	23,5%
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(1 223 570)	(957 452)	27,8%
Koszty akwizycji	(359 061)	(322 432)	11,4%
Koszty administracyjne	(145 955)	(162 229)	(10,0)%
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	3 019	250	x
Pozostałe	(65 855)	(56 497)	16,6%
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	67 613	258 476	(73,8)%
wskaźnik kosztów akwizycji (z uwzględnieniem prowizji reasekuracyjnych) ¹⁾	20,6%	19,5%	1,1 p.p.
wskaźnik kosztów administracyjnych ¹⁾	8,4%	9,8%	(1,4) p.p.
wskaźnik szkodowości ¹⁾	70,6%	57,9%	12,7 p.p.
wskaźnik mieszany (COR) ¹⁾	99,6%	87,2%	12,4 p.p.

¹⁾ Wskaźniki liczone do składki zarobionej netto

Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto w okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku wzrosły o 27,8% co przy wyższej składce zarobionej netto o 4,7% przekłada się na wzrost wskaźnika szkodowości o 12,7 p.p.

Zmiana ta kształtowana była przez:

- wzrost wartości odszkodowań i świadczeń w grupie ubezpieczeń pozostałych szkód rzeczowych, w tym głównie ubezpieczeń dotowanych upraw rolnych jako efekt wystąpienia licznych szkód powodowanych siłami natury (odszkodowania z tytułu ujemnych skutków przezimowań były o 213,8 mln zł wyższe niż średnia z ostatnich 3 lat);
- wzrost wartości odszkodowań i świadczeń w ubezpieczeniach OC komunikacyjnych, głównie jako efekt wzrostu średniej wypłaty oraz wyższej dynamiki szkód zgłoszonych;
- wzrost w grupie ubezpieczeń świadczenia pomocy (ubezpieczenie assistance – Pomoc w Drodze).

Powyższe negatywne zmiany zostały częściowo skompensowane przez:

- niższy poziom szkód w grupie ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej ogólnej oraz w Auto Casco.

Wzrost dochodów z lokat alokowanych do segmentu masowego wyniósł 23,5% r/r, co podyktowane było spadkiem kursu EUR w analogicznym okresie ubiegłego roku.

Koszty akwizycji w segmencie ubezpieczeń masowych wzrosły o 11,4% w porównaniu do I kwartału 2015 roku, głównie w wyniku wzrostu prowizji (wyższa sprzedaż w prowizyjnych kanałach dystrybucji) oraz prowizji z reasekuracji czynnej (eliminowanej na poziomie skonsolidowanym).

Spadek kosztów administracyjnych o 16 274 tys. zł (tj. o 10,0%) w porównaniu do I kwartału 2015 roku, jako efekt niższych kosztów w działalności projektowej oraz działalności bieżącej dotyczącej m.in. kosztów szkoleń, marketingu oraz nieruchomości.

O spadku zysku z działalności operacyjnej w segmencie ubezpieczeń masowych o 190 863 tys. zł (-73,8%) w porównaniu do I kwartału 2015 roku zadecydowało głównie pogorszenie rentowności w ubezpieczeniach rolnych (znaczny wzrost szkodowości w efekcie wystąpienia licznych szkód o charakterze masowym) oraz w mniejszym stopniu w OC komunikacyjnych (efekt wyższej średniej szkody oraz wzrostu rezerwy na ryzyka niewygasłe) częściowo zniwelowane wzrostem wyniku w grupie ubezpieczeń Auto Casco (wzrost składki zarobionej) oraz odpowiedzialności cywilnej ogólnej.

13.3 Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane – ubezpieczenia na życie

Dane z rachunku zysków i strat - ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 marca 2015	zmiana %
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	1 688 875	1 661 216	1,7%
Ubezpieczenia grupowe (składka regularna)	1 204 770	1 178 359	2,2%
Ubezpieczenia indywidualnie kontynuowane (składka regularna)	484 105	482 857	0,3%
Składki zarobione netto	1 689 004	1 661 325	1,7%
Dochody z lokat	190 135	196 357	(3,2)%
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(1 213 131)	(1 241 506)	(2,3)%
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	(101 712)	(101 001)	0,7%
Koszty akwizycji	(88 432)	(92 686)	(4,6)%
Koszty administracyjne	(144 142)	(146 826)	(1,8)%
Pozostałe	(16 670)	(8 361)	99,4%
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	315 052	267 302	17,9%
Zysk (strata) z działalności operacyjnej z wyłączeniem efektu konwersji	304 102	243 871	24,7%
wskaźnik kosztów akwizycji ¹⁾	5,2%	5,6%	(0,4)p.p.
wskaźnik kosztów administracyjnych ¹⁾	8,5%	8,8%	(0,3)p.p.
marża wyniku z działalności operacyjnej z wyłączeniem efektu konwersji ¹⁾	18,0%	14,7%	3,3p.p.

¹⁾ Wskaźniki liczone do składki przypisanej brutto

Wzrost składki przypisanej brutto o 27 659 tys. zł (+1,7%) wynikał przede wszystkim z:

- rozwoju ubezpieczeń grupowych ochronnych (wzrost średniej składki, liczby ubezpieczonych oraz średniej ilości umów dodatkowych na ubezpieczonego);
- pozyskania składki w ubezpieczeniach zdrowotnych zawieranych w formie grupowej (nowi klienci w ubezpieczeniach ambulatoryjnych oraz sprzedaż wariantów produktu lekowego);
- dosprzedaży ubezpieczeń dodatkowych oraz podwyższania sumy ubezpieczenia w produktach indywidualnie kontynuowanych.

Dochody z działalności lokacyjnej składają się z dochodów alokowanych według cen transferowych oraz z dochodów w produktach o charakterze inwestycyjnym. W segmencie ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych dochody z działalności lokacyjnej zmniejszyły się o 6 222 tys. zł przede wszystkim w wyniku niższych dochodów

w produktach typu *unit-linked*. Dochody alokowane według cen transferowych pozostały na poziomie zbliżonym do porównywalnego okresu ubiegłego roku.

Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto zamknęły się kwotą 1 213 131 tys. zł (spadek o 2,3%). Zmiana była w szczególności rezultatem:

- w ubezpieczeniach ochronnych spadku w stosunku do ubiegłego roku częstości zgonów, potwierdzonego przez statystyki GUS dla całej populacji (wzrost śmiertelności na początku 2015 roku);
- niższego poziomu wypłat transferowych w PPE;
- w krótkoterminowych produktach na życie i dożycie w kanale bancassurance (o charakterze depozytowym) niższych wypłat z tytułu dożycia - zapadła już większość transz tego produktu; bez wpływu na wynik - kompensowane zmianą rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- powyższe efekty częściowo zostały zniesione poprzez wzrost wartości świadczeń zdrowotnych jako efekt dynamicznego rozwoju portfela produktów zdrowotnych.

Zmiana innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym pozostała na poziomie zbliżonym do porównywalnego okresu ubiegłego roku. Wyniosła ona 101 712 tys. zł w porównaniu do 101 001 tys. zł w roku ubiegłym. Różnice wynikały z niższego wzrostu rezerw w produktach indywidualnie kontynuowanych ochronnych w efekcie wzrostu udziału wśród osób dochodzących do portfela produktu po modyfikacji umożliwiającego tworzenie niższych początkowych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Ponadto na wielkość rezerw wpływ miało nieco mniejsze tempo konwersji polis umów wieloletnich na roczne umowy odnawialne w ubezpieczeniach grupowych typ P. W rezultacie, uwolnionych zostało 10 950 tys. zł rezerw, czyli o 12 481 tys. zł mniej niż w analogicznym okresie 2015 roku.

Koszty akwizycji w segmencie ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych w trakcie I kwartału 2016 roku wyniosły 88 432 tys. zł i spadły w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku o 4 254 tys. zł (4,6%). Czynnikiem determinującym ograniczenie poziomu bezpośrednich i pośrednich kosztów akwizycji był niższy r/r wolumen pozyskanych nowych grup dla produktów ochronnych, tylko częściowo skompensowana dynamicznym rozwojem portfela umów zdrowotnych.

Niższe o 2 684 tys. zł (1,8%) koszty administracyjne w trakcie I kwartału 2016 roku w porównaniu do analogicznego okresu 2015 roku wynikały przede wszystkim z ograniczenia kosztów zarówno w ramach działalności projektowej jak i bieżącej m.in. w zakresie kosztów szkoleń i nieruchomości.

Spadek rok do roku wyniku w pozycji pozostałe przychody i koszty o 8 309 tys. zł wynikał z wcześniejszego niż to miało miejsce przed rokiem dokonania odpisu na Fundusz Prewencyjny (koszt wg PSR – nieuwzględniany w wyniku skonsolidowanym wg MSSF). Powyższy dodatkowy koszt został częściowo skompensowany niższymi względem ubiegłego roku kosztami związanymi z finansowaniem składki przez PZU Życie (niższa sprzedaż ubezpieczeń dodatkowych do ubezpieczeń indywidualnie kontynuowanych na warunkach promocyjnych).

Zysk z działalności operacyjnej w segmencie ubezpieczeń grupowych i kontynuowanych w trakcie I kwartału 2016 roku wzrósł w porównaniu z analogicznym okresem 2015 roku o 47 750 tys. zł (17,9%) do 315 052 tys. zł. Zysk z działalności operacyjnej z wyłączeniem efektu konwersji umów długoterminowych na kontrakty odnawialne w ubezpieczeniach grupowych typ P zwiększył się rok do roku o 60 231 tys. zł (24,7%) - głównie na skutek niższej szkodowości portfela ochronnego (spadek częstości zgonów) oraz zmian w strukturze osób dochodzących do portfela indywidualnej kontynuacji.

13.4 Ubezpieczenia indywidualne – ubezpieczenia na życie

Składka przypisana wg rodzaju płatności - ubezpieczenia indywidualne	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 marca 2015	zmiana %
Składka regularna	127 582	131 045	(2,6)%
Składka jednorazowa	118 949	207 617	(42,7)%
Razem	246 531	338 662	(27,2)%

Spadek składki przypisanej brutto w stosunku do 3 miesięcy 2015 roku o 92 131 tys. zł (-27,2%) był rezultatem:

- niższych wpłat na rachunki w ubezpieczeniach unit-linked oferowanych razem z Bankiem Millennium;
- mniejszej wartości subskrypcji produktu strukturyzowanego w kanale własnym w porównaniu z rekordowym pod tym względem I kwartałem ubiegłego roku;
- niższych niż przed rokiem ale wciąż bardzo wysokich średnich wpłat na rachunki IKE.

Pozytywne efekty przyniosły: wysoka sprzedaż indywidualnych produktów ochronnych w szczególności w Oddziałach Grupy PZU oraz wprowadzenie do oferty pod koniec 2015 roku nowego produktu *unit-linked Cel na Przyszłość*.

Dane z rachunku zysków i strat - ubezpieczenia indywidualne	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 marca 2015	zmiana %
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	246 531	338 662	(27,2)%
Składki zarobione netto	249 238	340 108	(26,7)%
Dochody z lokat	12 461	165 847	(92,5)%
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(359 536)	(196 647)	82,8%
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	195 082	(218 827)	x
Koszty akwizycji	(25 291)	(31 015)	(18,5)%
Koszty administracyjne	(14 885)	(16 008)	(7,0)%
Pozostałe	(1 969)	(179)	x
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	55 100	43 279	27,3%
wskaźnik kosztów akwizycji ¹⁾	10,3%	9,2%	1,1p.p.
wskaźnik kosztów administracyjnych ¹⁾	6,0%	4,7%	1,3p.p.
marża wyniku z działalności operacyjnej ¹⁾	22,4%	12,8%	9,6p.p.

¹⁾ Wskaźniki liczone do składki przypisanej brutto

Dochody z działalności lokacyjnej składają się z dochodów alokowanych według cen transferowych oraz z dochodów z produktów o charakterze inwestycyjnym. W segmencie ubezpieczeń indywidualnych spadły one rok do roku o 153 386 tys. zł głównie ze względu na zanotowane straty w produktach o charakterze inwestycyjnym – efekt obniżenia stóp zwrotu funduszy w produktach unit-linked w kanale bancassurance. Dochody z produktów o charakterze inwestycyjnym zawierają również przychód z tytułu opłaty za zarządzanie, który notuje istotny wzrost w stosunku do analogicznego okresu 2014 roku, co jest wynikiem stałego wzrostu wartości aktywów netto. Dochody alokowane według cen transferowych pozostały na poziomie zbliżonym do porównywalnego okresu ubiegłego roku.

Wartość odszkodowań i świadczeń ubezpieczeniowych netto ukształtowała się na poziomie 359 536 tys. zł, tj. przyrosły one o 82,8% w porównaniu z analogicznym okresem 2015 roku. Przyczyniły się do tego wzrosty zarówno ilości jak i średniej wartości wykupów dokonywanych w portfelu unit-linked w kanale bancassurance oraz dodatkowo wyższy poziom dożyć polis wśród produktów strukturyzowanych (zapadanie kolejnych transz) jak i długoterminowych ochronnych. Negatywny wpływ tych czynników na wynik operacyjny (za wyjątkiem braku opłat za wcześniejszy wykup) kompensowany był adekwatną zmianą rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Niższy poziom stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym w I kwartale 2016 roku (spadek w czasie 3 miesięcy o 195 082 tys. zł) względem wzrostu w roku ubiegłym o 218 827 tys. zł. Różnica ta związana była przede wszystkim z osiągniętym w bieżącym roku ujemnym wynikiem z działalności inwestycyjnym na portfelu bankowych produktów unit-linked (dodatni wynik w roku ubiegłym) i jednocześnie niższym poziomem sprzedaży i wyższym poziomem wykupów w tym portfelu.

Znaczący spadek kosztów akwizycji w tym segmencie (o 5 724 tys. zł, tj. o 18,5%) wynikał przede wszystkim z niższej sprzedaży ubezpieczeń typu unit-linked w kanale bancassurance oraz w mniejszym stopniu z modyfikacji systemu wynagrodzeń sieci agencyjnej oraz niższej r/r sprzedaży nowych umów produktów ochronnych w tym kanale.

Koszty administracyjne w trakcie 3 miesięcy 2016 roku spadły o 1 123 tys. zł (-7,0%) w porównaniu do analogicznego okresu 2015 roku przede wszystkim jako efekt wzrostu efektywności sieci agencyjnej w obsłudze produktów indywidualnych, a dodatkowo ograniczenia kosztów zarówno w ramach działalności projektowej jak i bieżącej m.in. w zakresie kosztów szkoleń i nieruchomości.

Spadek rok do roku wyniku w pozycji pozostałe przychody i koszty o 1 790 tys. zł wynikał z wcześniejszego niż to miało miejsce przed rokiem dokonania odpisu na Fundusz Prewencyjny (koszt wg PSR - nieuwzględniany w wyniku skonsolidowanym wg MSSF).

Wynik operacyjny segmentu wzrósł w porównaniu z ubiegłym rokiem o 11 821 tys. zł do poziomu 55 100 tys. zł głównie w efekcie wzrostu udziału w przychodach segmentu produktów ochronnych o znacznie lepszej osiągniętej marży oraz dodatkowo znaczącego spadku kosztów akwizycji (również wśród produktów ochronnych).

13.5 Segment bankowy

Według stanu na koniec marca 2016 roku, PZU, wraz z jednostkami zależnymi, jest w posiadaniu 29,22% w kapitale własnym Alior Bank. Dnia 18 grudnia 2015 roku objęto konsolidacją Alior Bank, natomiast segment bankowy w ramach wyników Grupy PZU został wydzielony 1 stycznia 2016 roku.

W I kwartale br. w segmencie bankowym zanotowano zysk z działalności operacyjnej na poziomie 106 261 tys. zł. Jednocześnie z uwagi na posiadanie przez Grupę PZU 29,22% udziałów w kapitale banku do wyniku przypisanego jednostce dominującej segment bankowy kontrybuował w I kwartale br. 31 049 tys. zł (bez uwzględnienia amortyzacji wartości niematerialnych nabytych w transakcji przejęcia Alior Banku).

Wynik z tyt. odsetek („Przychody netto z inwestycji”, „Koszty odsetkowe”) wyniósł 412 494 tys. zł i był wyższy o 19,8% względem analogicznego okresu roku ubiegłego m.in. dzięki większej bazie kredytowej (+19,4% względem 31 marca 2015 roku). Marża odsetkowa⁴ wyniosła 4,2%.

Odpisy na należności od klientów („Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji”) na poziomie 160 476 tys. zł były wyższe o 13,2%, co wynikało ze wzrostu skali działalności.

Wynik z tytułu prowizji i opłat wyniósł 87 261 tys. zł w I kwartale 2016 roku, co stanowiło dochody na poziomie 94% względem analogicznego okresu roku ubiegłego w szczególności na skutek niższego wynagrodzenia z tyt. pośrednictwa sprzedaży produktów ubezpieczeniowych.

Wskaźnik kosztów do dochodów⁵ wyniósł 47,8% i był niższy o 1,4 p.p. niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, co było rezultatem lepszych dochodów na działalności bankowej przy zachowaniu dyscypliny kosztowej.

W I kwartale br. należności kredytowe klientów netto charakteryzowały się dodatnią dynamiką (+6,1%) i na dzień 31 marca 2016 roku wyniosły 32 170 137 tys. zł. Wzrost zanotowano zarówno w segmencie klienta detalicznego (kredyty konsumpcyjne oraz consumer finance) jak i biznesowego (kredyty operacyjne).

⁴ Wynik z tytułu odsetek / średni poziom aktywów pracujących (Kasa i środki w banku centralnym, aktywa finansowe, należności od banków i klientów) liczony do stanu na początek i koniec okresu; dane zgodnie z prezentacją w sprawozdaniu skonsolidowanym Grupy Alior Bank, wskaźnik uroczniony.

⁵ Wskaźnik suma kosztów działania pomniejszony o podatek od instytucji kapitałowych/ wynik na działalności bankowej (zysk brutto pomniejszony o koszty działania i wynik z tytułu odpisów); dane zgodnie z prezentacją w sprawozdaniu skonsolidowanym Grupy Alior Bank.

13.6 Ubezpieczenia emerytalne

Dane z rachunku zysków i strat - segment emerytalny	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 marca 2015	zmiana %
Przychody z działalności podstawowej jednostek nieubezpieczeniowych	23 934	26 356	(9,2)%
Koszty akwizycji i obsługi	(1 030)	(740)	39,2%
Koszty administracyjne	(8 574)	(11 318)	(24,2)%
Pozostałe	3 243	2 696	20,3%
Zysk/strata z działalności operacyjnej	17 573	16 994	3,4%

Przychody z tytułu opłat i prowizji w segmencie ubezpieczeń emerytalnych za I kwartał 2016 roku i za I kwartał 2015 roku wyniosły odpowiednio 23 934 tys. zł i 26 356 tys. zł. Zmiana o -2 422 tys. zł (-9,2%) wynikała głównie z niższych przychodów z tytułu zarządzania funduszem OFE „PZU Złota Jesień” efektem niższej średniej wartości aktywów netto w zarządzaniu co było spowodowane gorszą sytuacją na rynkach finansowych jak również mechanizmu tzw. „suwaka” (na 10 lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez danego ubezpieczonego, co miesiąc na subkonto w ZUS przekazywana jest określona wartość środków zgromadzonych na rachunku członka OFE).

Koszty akwizycji i obsługi były wyższe o 290 tys. zł (+39,2%) głównie z uwagi na prowadzone działania informacyjne w 2016 roku w kontekście okienka transferowego i możliwości zmiany deklaracji transferu środków z ZUS do OFE.

Koszty administracyjne PTE PZU spadły o 2 744 tys. zł (-24,2%). Główny wpływ na odchylenie miała wyższa dopłata do Funduszu Gwarancyjnego administrowanego przez KDPW w I kwartale 2015 roku w porównaniu do analogicznego okresu roku bieżącego (+1 752 tys. zł) wynikająca z wyższego stanu aktywów w zarządzaniu na koniec I kwartału 2015. Niższe były również opłaty na rzecz KNF i Rzecznika Ubezpieczonych jak również depozytariusza, które to również są pochodną niższej wartości aktywów netto OFE „PZU Złota Jesień”. Ponadto, spadkowi uległy pozostałe koszty administracyjne w tym koszty osobowe (-255 tys. zł) oraz koszty utrzymania nieruchomości (-153 tys. zł).

Wzrost zysku z działalności operacyjnej o 579 tys. zł r/r głównie wynikał z niższych kosztów administracyjnych w roku bieżącym w postaci niższej dopłaty środków do Funduszu Gwarancyjnego.

Na koniec I kwartału 2016 roku członkami OFE PZU było 2 204 tys. osób, co stanowiło 13,4% ogólnej liczby członków otwartych funduszy emerytalnych i uplasowało OFE PZU pod tym względem na 3 miejscu na rynku. W stosunku do stanu na koniec I kwartału roku ubiegłego, liczba członków OFE PZU zmalała o 17,3 tys. tj. 0,8%, podczas gdy ogólna liczba członków wszystkich OFE spadła r/r o 0,6%.

Na koniec I kwartału 2016 roku łączna wartość aktywów netto wszystkich OFE na rynku wyniosła 143,5 mld zł i spadła o 7,5% w stosunku do końca marca 2015 roku. Aktywa OFE PZU spadły w tym okresie o 8,2%, do poziomu 18,7 mld zł. W okresie od stycznia do marca 2016 roku ZUS przekazał do OFE PZU 76,1 mln zł składek brutto wraz z odsetkami, o 0,2% mniej niż w analogicznym okresie 2015 roku. W tzw. „suwaku” OFE PZU przekazało do ZUS 142,7 mln zł. Stopa zwrotu OFE PZU w okresie 3 miesięcy 2016 roku wyniosła +1,8%.

13.7 Kraje bałtyckie

Dane z rachunku zysków i strat - segment Kraje Bałtyckie	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 marca 2015	zmiana %
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	273 667	289 764	(5,6)%
Składki zarobione netto	261 719	270 782	(3,3)%
Dochody z lokat	4 003	14 720	(72,8)%
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(166 704)	(171 678)	(2,9)%
Koszty odsetkowe	(505)	(311)	62,4%
Koszty akwizycji	(60 551)	(74 394)	(18,6)%
Koszty administracyjne	(30 282)	(36 398)	(16,8)%
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	327	431	(24,1)%
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	8 007	3 152	154,0%
Kurs walutowy EUR w PLN	4,3559	4,1489	5,0%
Ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe			
wskaźnik kosztów akwizycji (z uwzględnieniem prowizji reasekuracyjnych) ¹⁾	22,7%	27,1%	(4,4)p.p.
wskaźnik kosztów administracyjnych ¹⁾	11,7%	13,6%	(1,9)p.p.
wskaźnik szkodowości ¹⁾	63,7%	61,6%	2,1p.p.
wskaźnik mieszany (COR) ¹⁾	98,2%	102,3%	(4,1)p.p.
Ubezpieczenia na życie			
wskaźnik kosztów akwizycji ²⁾	29,0%	33,1%	(4,1)p.p.
wskaźnik kosztów administracyjnych ²⁾	8,0%	8,8%	(0,8)p.p.
wskaźnik szkodowości ²⁾	63,3%	110,7%	(47,4)p.p.
marża wyniku z działalności operacyjnej	(1,0)%	5,1%	(6,1)p.p.

¹⁾ Wskaźniki liczone do składki zarobionej netto

²⁾ Wskaźniki liczone do składki przypisanej brutto

W ramach działalności w krajach bałtyckich, Grupa PZU oferuje ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe oraz ubezpieczenia na życie. Ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe oferowane są poprzez nabyte w 2014 roku podmioty: Lietuvos Draudimas – lidera rynku litewskiego, AAS Balta – lidera rynku łotewskiego oraz estoński oddział Lietuvos Draudimas. Ubezpieczenia na życie sprzedawane są przez spółkę UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas.

Udział w litewskim rynku ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych wyniósł na koniec marca 2016 roku 27,1%, w ubezpieczeniach na życie 5,4%. Udział w rynku łotewskim wyniósł na koniec ubiegłego roku 26,0%. Natomiast udział w rynku estońskim po I kwartale 2016 roku wyniósł 14,2%.

W związku z rozszerzeniem działalności w krajach bałtyckich oraz transakcją nabycia liderów na rynkach litewskim i łotewskim, PZU, celem realizacji warunków dotyczących zgody litewskiego organu antymonopolowego na nabycie Lietuvos Draudimas, w lutym 2015 roku podpisał umowę sprzedaży PZU Litwa. Transakcja sprzedaży została zrealizowana 30 września 2015 roku. Tym samym, w wynikach segmentu Kraje bałtyckie do dnia 30 września 2015 roku prezentowana była składka nie tylko nowo nabytych spółek ale również PZU Litwa. W I kwartale ubiegłego roku składka przypisana segmentu z wyłączeniem PZU Litwa wyniosła 237 230 tys. zł.

W I kwartale br. w segmencie Kraje bałtyckie została zgromadzona składka w wysokości 273 667 tys. zł, z czego:

- 47,8% to składka wypracowana przez Lietuvos Draudimas – w znacznej części dotycząca ubezpieczeń komunikacyjnych oraz majątkowych;
- 31,2% składka zebrana na Łotwie – dotycząca przede wszystkim ubezpieczeń komunikacyjnych, zdrowotnych oraz majątkowych;
- 16,8% to składka uzyskana w Estonii – w głównej mierze dotycząca ubezpieczeń komunikacyjnych i majątkowych;
- 4,2% z ubezpieczeń na życie.

Wynik z działalności operacyjnej wyniósł 8 007 tys. zł i był wyższy w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego o 4 855 tys. zł. Wynik netto z działalności inwestycyjnej wyniósł 4 003 tys. zł i był o 10 717 tys. zł niższy niż w ubiegłym roku – w 2015 roku do wyniku segmentu kontrybuował wynik PZU Litwa. Wskaźnik szkodowości segmentu

ukszałtował się na poziomie wyższym o 0,3 p.p. w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku i wyniósł 63,7%. Odszkodowania i świadczenia osiągnęły poziom 166 704 tys. zł. Wskaźnik kosztów akwizycji (z uwzględnieniem premii i udziałów w zyskach) spadł w porównaniu do roku ubiegłego o 4,3 p.p. i wyniósł 23,0%. Koszty akwizycji oraz premie i udziały w zyskach wyniosły łącznie 60 224 tys. zł. Koszty administracyjne osiągnęły wartość 30 282 tys. zł, natomiast wskaźnik kosztów administracyjnych spadł o 1,9 p.p. i wyniósł 11,6%. Spadek kosztów w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku związany był głównie z kontrybucją PZU Litwa w wyniku I kwartału 2015 roku.

13.8 Ukraina

Dane z rachunku zysków i strat - segment Ukraina - ubezpieczenia majątkowe i na życie razem	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 marca 2015	zmiana %
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	57 958	35 239	64,5%
Składki zarobione netto	23 789	23 135	2,8%
Dochody z lokat	7 585	24 763	(69,4)%
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(17 636)	(35 989)	(51,0)%
Koszty odsetkowe	-	(32)	x
Koszty akwizycji	(11 988)	(9 979)	20,1%
Koszty administracyjne	(4 353)	(4 083)	6,6%
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	4 716	959	391,8%
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	2 113	(1 226)	x
Kurs walutowy UAH w PLN	0,1500	0,1700	(11,8)%
Ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe			
wskaźnik kosztów akwizycji (z uwzględnieniem prowizji reasekuracyjnych) ¹⁾	23,0%	36,7%	(13,7)p.p.
wskaźnik kosztów administracyjnych ¹⁾	23,7%	19,3%	4,4p.p.
wskaźnik szkodowości ¹⁾	69,1%	53,1%	16,0p.p.
wskaźnik mieszany (COR) ¹⁾	115,8%	109,1%	6,7p.p.
Ubezpieczenia na życie			
wskaźnik kosztów akwizycji ²⁾	42,8%	44,4%	(1,6)p.p.
wskaźnik kosztów administracyjnych ²⁾	8,8%	14,1%	(5,3)p.p.
wskaźnik szkodowości ²⁾	81,1%	388,1%	(307,0)p.p.
marża wyniku z działalności operacyjnej ²⁾	23,0%	(4,8)%	27,8p.p.

¹⁾ Wskaźniki liczone do składki zarobionej netto

²⁾ Wskaźniki liczone do składki przypisanej brutto

W ramach działalności na Ukrainie, Grupa PZU oferuje ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe oraz ubezpieczenia na życie poprzez spółki: PZU Ukraine i PZU Ukraine Life.

W okresie styczeń – marzec 2016 roku segment Ukraina zebrał składkę w wysokości 57 958 tys. PLN co oznacza dynamikę 64,5% w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku.

Na tak dynamiczny wzrost przypisu składki wpływ miał podpisany w styczniu 2016 roku kontrakt z nowym klientem korporacyjnym.

W I kwartale 2016 roku zanotowano dodatni wynik z działalności operacyjnej na poziomie segmentu 2 113 tys. zł. Wynik inwestycyjny netto wyniósł 7 585 tys. zł i był niższy o 17 178 tys. zł w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku. Wartość odszkodowań i świadczeń wyniosła 17 636 tys. zł i była niższa o 18 353 tys. zł z uwagi na znaczącą realizację świadczeń w ubezpieczeniach na życie w roku ubiegłym. Wskaźnik szkodowości segmentu ukształtował się na poziomie 74,1%. Wskaźnik kosztów akwizycji (z uwzględnieniem premii i udziałów w zyskach) spadł w wyniku podpisania umów reasekuracyjnych w ramach Grupy PZU o 8,4 p.p. i wyniósł 30,6%. Koszty akwizycji oraz premie i udziały w zyskach wyniosły łącznie 7 272 tys. zł. Z uwagi na deprecjację hrywny koszty administracyjne wzrosły i wyniosły 4 353 tys. zł. Wskaźnik kosztów administracyjnych wyniósł 18,3%.

13.9 Kontrakty inwestycyjne

W sprawozdaniu skonsolidowanym kontrakty inwestycyjne ujmowane są zgodnie z wymogami MSR 39.

Wyniki segmentu kontrakty inwestycyjne prezentowane są według PSR, co oznacza, iż ujęto m.in. składki przypisane brutto, wypłacone świadczenia oraz zmianę rezerw techniczno – ubezpieczeniowych. Powyższe kategorie są eliminowane na poziomie skonsolidowanym.

Wolumeny pozyskane z kontraktów inwestycyjnych wg rodzaju płatności	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 marca 2015	zmiana %
Składka regularna	13 578	13 981	(2,9)%
Składka jednorazowa	33 778	29 507	14,5%
Razem	47 356	43 488	8,9%

Składka przypisana brutto pozyskana z kontraktów inwestycyjnych w trakcie I kwartału 2016 roku wzrosła o 3 868 tys. zł (+8,9%) w porównaniu do analogicznego okresu 2015 roku do poziomu 47 356 tys. zł. Zmiany w zakresie składki przypisanej brutto wynikały przede wszystkim z:

- wzrostu wolumenów krótkoterminowych produktów na życie i dożycie w kanałach własnych;
- braku sprzedaży kontraktów unit-linked oferowanych wraz z Bankiem Millennium.

W przypadku krótkoterminowych produktów na życie i dożycie w kanałach własnych są to wyłącznie wznowienia na kolejne okresy wcześniej zawartych umów. Natomiast produkt z Bankiem Millennium został całkowicie skonwertowany na indywidualny kontrakt ubezpieczeniowy.

Dane z rachunku zysków i strat - kontrakty inwestycyjne	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 marca 2015	zmiana %
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	47 356	43 488	8,9%
Ubezpieczenia grupowe	733	856	(14,4)%
Ubezpieczenia indywidualne	46 623	42 632	9,4%
Składki zarobione netto	47 368	43 477	8,9%
Dochody z lokat	6 051	24 849	(75,6)%
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(83 346)	(219 603)	(62,0)%
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	34 145	156 432	(78,2)%
Koszty akwizycji	(1 661)	(2 628)	(36,8)%
Koszty administracyjne	(2 716)	(2 515)	8,0%
Pozostałe	(141)	(69)	104,3%
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	(300)	(57)	426,3%
marża wyniku z działalności operacyjnej ¹⁾	(0,6)%	(0,1)%	(0,5)p.p.

¹⁾ Wskaźniki liczone do składki przypisanej brutto

Dochody z działalności lokacyjnej w segmencie kontraktów inwestycyjnych pogorszyły się o 18 798 tys. zł głównie na skutek obniżenia stóp zwrotu funduszy w produkcie *unit-linked* w kanale *bancassurance* jak również na skutek zmniejszenia stanu lokat w tym produkcie oraz krótkoterminowych produktach na życie i dożycie

Wartość odszkodowań i świadczeń ubezpieczeniowych netto spadła rok do roku na skutek znacznie niższego poziomu wypłat z tytułu dożycia w krótkoterminowych produktach na życie i dożycie zarówno w kanale *bancassurance* jak i własnym (w ubiegłym roku zapadły transze o wyższych wartościach; brak sprzedaży za pośrednictwem banków w kolejnych okresach) oraz dodatkowo znacznie niższej wartości średniego wykupu dla produktów *unit-linked*. Ukształtowały się one na poziomie 83 346 tys. zł, czyli były o 62,0% niższe niż w poprzednim roku. Jednocześnie powyżej opisane efekty nie miały istotnego wpływu na wynik z działalności operacyjnej z uwagi na zmianę wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w analogicznej wysokości.

Niższy niż w roku ubiegłym spadek stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym. Wyniósł on w okresie I kwartału 2016 roku 34 145 tys. zł wobec 156 432 tys. zł w poprzednim roku. Różnica wynikała głównie ze zmian w portfelu krótkoterminowych ubezpieczeń na życie i na dożycie o charakterze inwestycyjnym, tj. znaczący spadek poziomu dożyć tego rodzaju umów.

Koszty akwizycji ukształtowały się na poziomie 1 661 tys. zł, czyli były o 36,8% niższe niż w poprzednim roku. Był to efekt znacznego ograniczenia sprzedaży oraz spadku wartości aktywów w produktach typu *unit-linked* w kanale *bancassurance* (część wynagrodzenia dla banku jest uzależniona od poziomu aktywów), a dodatkowo również spadku zaangażowania sieci własnej w sprzedaż krótkoterminowych ubezpieczeń na życie i na dożycie o charakterze inwestycyjnym.

Koszty administracyjne wyniosły 2 716 tys. zł, co oznacza wzrost o 201 tys. zł w porównaniu do 2015 roku – na skutek wyższych kosztów informatycznych związanych z obsługą systemu produktowego dla produktów typu *unit-linked*.

Różnica rok do roku w kategorii pozostałe przychody i koszty (o 72 tys. zł wyższy koszt) w efekcie wcześniejszego niż to miało miejsce przed rokiem dokonania odpisu na Fundusz Prewencyjny (koszt wg PSR - eliminowany podczas konsolidacji wyniku).

Wynik operacyjny segmentu wyniósł -300 tys. zł w porównaniu do -57 tys. zł w okresie 3 miesięcy 2015 roku głównie z powodu spadku opłaty za zarządzanie (spadek aktywów produktów *unit-linked*).

13.10 Inwestycje

Wynik netto na działalności inwestycyjnej Grupy PZU w okresie 3 miesięcy 2016 roku wzrósł o 0,7% w porównaniu do wyniku osiągniętego w porównywalnym okresie roku ubiegłego.

Wynik netto na działalności inwestycyjnej	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 marca 2015	zmiana %
Instrumenty kapitałowe	(20 838)	369 810	x
Odsetkowe instrumenty finansowe, w tym:	879 263	585 138	50,3%
Kredyty bankowe i wierzytelności	515 446	-	x
Własne dłużne papiery wartościowe	(11 391)	86 496	x
Nieruchomości inwestycyjne	25 793	4 192	x
Instrumenty pochodne, w tym:	155 403	96 020	61,8%
Pochodne instrumenty zabezpieczające	113 912	-	x
Pozostałe	(8 293)	(30 818)	x
Razem	1 031 328	1 024 342	0,7%

W okresie I kwartału 2016 roku wynik netto na działalności inwestycyjnej Grupy PZU wyniósł 1 031 328 tys. zł wobec 1 024 342 tys. zł w analogicznym okresie 2015 roku (wzrost o 0,7%) przede wszystkim w efekcie wzrostu wyniku zanotowanego na odsetkowych aktywach finansowych oraz instrumentach pochodnych m.in. na skutek rozpoczęcia konsolidacji Alior Banku.

Wyłączając konsolidowane aktywa Alior Banku wynik osiągnięty w I kwartale 2016 był niższy niż w porównywalnym okresie 2015 roku głównie na skutek:

- niższego wyniku na instrumentach kapitałowych spowodowanego w szczególności niższą wyceną rynkową spółek z portfela akcji utrzymywanych długoterminowo;
- ujmowania różnic kursowych od operatów szacunkowych w momencie dokonania półrocznej wyceny przy jednoczesnym ciągłym rozliczaniu różnic od wyceny instrumentów zabezpieczających kurs walutowy.

Wynik netto na działalności inwestycyjnej nie obejmuje kosztów odsetkowych, których poziom w ciągu I kwartału 2016 roku wyniósł 274 321 tys. zł i był wyższy niż w porównywalnym okresie ubiegłego roku o 238 894 tys. zł w szczególności w związku z rozpoczęciem konsolidacji Alior Banku oraz emisją własnych dłużnych papierów wartościowych na kwotę 350 000 tys. euro w październiku 2015 roku.

Koszty odsetkowe	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 marca 2015	zmiana %
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	11 056	21 689	(49,0)%
Własne dłużne papiery wartościowe	41 742	7 974	423,5%
Pochodne instrumenty zabezpieczające	103 680	-	x
Depozyty bankowe	114 285	-	x
Pozostałe	3 558	5 764	(38,3)%
Razem	274 321	35 427	x

Dochody w segmencie Inwestycje w ciągu I kwartału 2016 roku spadły o 218 744 tys. zł w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku. W związku z objęciem konsolidacją Alior Banku wydzielono segment działalności bankowej obejmujący głównie przychody odsetkowe od kredytów bankowych, jak również obligacje skarbowe w portfelu banku.

Wynik netto na działalności inwestycyjnej - podział na segmenty	1 stycznia – 31 marca 2016	1 stycznia – 31 marca 2015	zmiana %
Segment Inwestycje (operacje na zewnątrz)	119 447	338 191	(64,7)%
Segmenty działalności ubezpieczeniowej (PZU / PZU Życie / Link4)	357 442	486 663	(26,6)%
Segment działalności bankowej	564 718	-	x
Pozostałe segmenty i korekty	(10 279)	199 488	x
Razem	1 031 328	1 024 342	0,7%

Na koniec marca 2016 roku wartość portfela lokat⁶ Grupy PZU wynosiła 56 426 728 tys. zł wobec 55 411 163 tys. zł na koniec 2015 roku.

Działalność inwestycyjna Grupy PZU prowadzona jest zgodnie z wymogami ustawowymi przy zachowaniu odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa, płynności i rentowności, dlatego też dłużne rządowe papiery wartościowe stanowiły ponad 60% portfela lokat zarówno na dzień 31 marca 2016 roku jak i 31 grudnia 2015 roku.

Istotny udział instrumentów rynku pieniężnego (transakcje reverse repo i lokaty terminowe w instytucjach kredytowych) spowodowany był m.in przez zawieranie transakcji na rynku międzybankowym w celu zwiększenia efektywności prowadzonej działalności inwestycyjnej i dostosowania portfeli lokat do ich benchmarków.

Portfel lokat	31 marca 2016	31 grudnia 2015
Instrumenty kapitałowe, w tym:	7 006 350	7 060 697
Instrumenty kapitałowe dla których można określić wartość godziwą - notowane	3 707 927	3 522 600
Instrumenty kapitałowe dla których można określić wartość godziwą - pozostałe	3 281 292	3 521 381
Instrumenty kapitałowe, dla których nie można określić wartości godziwej	17 131	16 716
Odsetkowe aktywa finansowe, w tym:	49 186 300	50 800 581
Dłużne papiery wartościowe - rządowe	36 924 065	36 384 724
Dłużne papiery wartościowe - pozostałe	4 240 477	4 075 028
Transakcje reverse repo i lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	6 002 908	8 411 784
Pożyczki	2 018 850	1 929 045
Nieruchomości inwestycyjne	1 219 152	1 171 721
Instrumenty pochodne (wartość netto)	131 809	172 470
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	(1 116 883)	(3 794 306)
Razem	56 426 728	55 411 163

Portfel lokat prezentowany jest z wyłączeniem pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych, których wartość na koniec marca 2016 roku wynosiła 9 530 882 tys. zł wobec 9 421 418 tys. zł na koniec 2015 roku.

Pozostałe aktywa i zobowiązania finansowe	31 marca 2016	31 grudnia 2015
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	3 556 521	3 536 546
Emisja własnych bankowych papierów wartościowych	2 381 647	2 291 896
Zobowiązania podporządkowane	800 761	758 560
Kredyty otrzymane	140 651	124 780
Kontrakty inwestycyjne	511 839	545 436
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	677 240	656 449
Należności i zobowiązania z tytułu kredytów oraz depozytów netto, w tym:	879 402	912 109
Należności z tytułu kredytów	(32 170 137)	(30 331 615)
Zobowiązania wobec z tytułu depozytów	33 049 539	31 243 724
Pozostałe zobowiązania	582 821	595 642
Razem	9 530 882	9 421 418

⁶ Portfel lokat obejmuje aktywa finansowe (łącznie z produktami inwestycyjnymi, z wyłączeniem należności od klientów z tytułu kredytów), nieruchomości inwestycyjne, ujemną wycenę instrumentów pochodnych oraz zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu.

14. Wpływ zdarzeń jednorazowych na wyniki operacyjne

Efekt konwersji polis umów wieloletnich na umowy roczne odnawialne w ubezpieczeniach grupowych typ P traktowany jako zdarzenie o charakterze niepowtarzalnym był niższy w I kwartale 2016 roku o 12 481 tys. zł w porównaniu do porównywalnego okresu roku ubiegłego.

W I kwartale 2016 roku odnotowano wyższe niż średnia z ostatnich 3 lat odszkodowania w ubezpieczeniach rolnych w wysokości 213 826 tys. zł.

15. Otoczenie makroekonomiczne

Podstawowe trendy w gospodarce i tempo wzrostu gospodarczego

Szacujemy, że tempo wzrostu PKB w I kwartale 2016 roku zwolniło do ok. 3,5% r/r wobec 4,3% r/r kwartał wcześniej. W tym okresie dynamika produkcji sprzedanej przemysłu wyhamowała do 3,0% r/r wobec 6,0% r/r w IV kwartale 2015 roku. Produkcja budowlano-montażowa była w I kwartale 2016 roku niższa aż o 13,3% w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, co wynika z przestoju w realizacji projektów współfinansowanych środkami z UE i wygaszenia aktywności inwestycyjnej samorządów. Jednocześnie tempo wzrostu wolumenu sprzedaży detalicznej osłabło w I kwartale 2016 roku - średnio w miesiącu do 4,1% r/r wobec 5,4% r/r w IV kwartale 2015 roku.

Podobnie jak w ciągu 2015 roku, popyt krajowy pozostawał w I kwartale 2016 roku głównym motorem wzrostu PKB w Polsce. Utrzymująca się poprawa sytuacji na rynku pracy i stosunkowo wysokie tempo wzrostu realnych wynagrodzeń, a także zapowiedź wzrostu wydatków socjalnych, tworzyły korzystne warunki dla wzrostu konsumpcji. W warunkach rekordowo niskich stóp procentowych oraz nieco łagodniejszej polityki kredytowej banków, dynamika kredytów konsumpcyjnych stopniowo przyspiesza. Warunki dla wzrostu inwestycji prywatnych pozostawały korzystne. Stopień wykorzystania mocy wytwórczych wzrósł w I kwartale i jest stosunkowo wysoki, a dobra sytuacja finansowa przedsiębiorstw i niskie stopy procentowe ułatwiają finansowanie inwestycji. Ponadto inwestycje mieszkaniowe stosunkowo szybko rosną. Z analiz NBP wynika jednak, że zwiększona niepewność co do obciążeń podatkowych wywarła niekorzystny wpływ na zainteresowanie nowymi inwestycjami w I kwartale. Plany inwestycji na II kwartał skorygowano jednak w górę. Natomiast okres przejściowy pomiędzy wykorzystaniem środków ze starej i nowej perspektywy finansowej UE wpływa obecnie negatywnie na dynamikę inwestycji publicznych.

W IV kwartale 2015 r. wyraźnie wzrósł wolumen eksportu (według rachunków narodowych), a jego dynamika wyraźnie przewyższała rosnącą również dynamikę importu. Szybszy wzrost popytu krajowego w 2016 roku powinien mocniej niż w 2015 r. zasysać import. Wpływ eksportu netto na dynamikę PKB powinien w ciągu tego roku stawać się nieznacznie ujemny, pomimo kontynuacji solidnego wzrostu eksportu.

Pod koniec I kwartału osłabły nieco zewnętrzne zagrożenia dla wzrostu światowej - a tym samym polskiej - gospodarki. Amerykański bank centralny zasygnalizował ostrożność w podnoszeniu stóp procentowych. Dolar osłabł zmniejszając presję na aprecjację juana. Z Chin i strefy euro napłynęły dobre informacje o wzroście gospodarczym w I kwartale, a ceny ropy wzrosły.

Rynek pracy i konsumpcja

W I kwartale 2016 r. postępowała poprawa na rynku pracy. Zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw zwiększyło się o 101 tysięcy osób wobec 27 tysięcy w tym samym okresie roku poprzedniego. Roczne tempo wzrostu zatrudnienia w przedsiębiorstwach przyspieszyło w I kwartale 2016 roku do 2,6% r/r wobec 2,0% r/r kwartał wcześniej. Ten intensywny przyrost zatrudnienia odzwierciedla zarówno wzrost popytu na pracę - liczba ofert pracy jest wyraźnie wyższa w stosunku do ubiegłego roku - jak również przechodzenie z umów-zleceń na umowy o pracę, w wyniku oskładkowania tych pierwszych.

Wzrostowi zatrudnienia w I kwartale 2016 roku towarzyszył tylko nieznaczny, sezonowy wzrost stopy bezrobocia rejestrowanego. Wyniosła ona w marcu 10,0% wobec 9,8% na koniec 2015 roku i była niższa o 1,5 punktu procentowego, niż w marcu 2015 roku. W tym okresie odsezonowana stopa bezrobocia rejestrowanego systematycznie się obniżała.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w I kwartale 2016 r. o 3,7% r/r wobec 3,4% r/r kwartał wcześniej, a po uwzględnieniu zmian cen o 4,7% r/r wobec 4,2% r/r w IV kwartale 2015 roku. Jak wynika z analiz NBP, w tym okresie presja na wzrost płac nieco wzrosła, pozostała jednak na relatywnie niskim poziomie. Dzięki szybszemu wzrostowi zatrudnienia, wynagrodzeń oraz pogłębieniu deflacji, realna dynamika funduszu wynagrodzeń w przedsiębiorstwach w I kwartale 2016 roku wyraźnie wzrosła – do 7,2% r/r wobec 5,4% r/r w ostatnim kwartale 2015 roku. To najwyższa dynamika od III kwartału 2008 roku. Realne dochody gospodarstw domowych rosną w stosunkowo szybkim tempie tworząc korzystne warunki dla wzrostu konsumpcji. Pomimo osłabienia dynamiki wolumenu sprzedaży detalicznej w I kwartale 2016 roku wobec IV kwartału 2015 roku, tempo wzrostu konsumpcji gospodarstw domowych powinno w tym okresie pozostać co najmniej stabilne.

Polityka pieniężna, stopy procentowe, inflacja

W I kwartale 2016 roku wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) obniżył się i wyniósł -0,9% r/r wobec -0,6% r/r w IV kwartale 2015 r. Do pogłębienia deflacji przyczynił się spadek cen paliw i energii. Inflacja netto (po wyłączeniu cen żywności i energii) była w tym okresie ujemna (-0,1% r/r), sygnalizując brak presji popytowej na wzrost cen. W gospodarce nie ma obecnie także presji kosztowej, a oczekiwania inflacyjne pozostają zakotwiczone na bardzo niskim poziomie.

W okresie od stycznia do kwietnia 2016 roku Rada Polityki Pieniężnej nie dokonała zmian stóp procentowych. Referencyjna stopa procentowa pozostaje na poziomie 1,50% ustanowionym w marcu 2015 roku.

Finanse publiczne

Główny Urząd Statystyczny podał, że w 2015 roku dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 51,3% PKB, a deficyt tego sektora spadł do 2,6% PKB z 3,3% w 2014 roku (według standardu ESA 2010). W Wieloletnim Planie Finansowym Państwa na lata 2016-2019 założono, że w 2016 roku ten deficyt pozostanie na poziomie 2,6% PKB.

Deficyt budżetu państwa po marcu bieżącego roku wyniósł jedynie 9,6 mld zł, co stanowiło około 18% planu na 2016 rok i było bardzo dobrym wynikiem z historycznego punktu widzenia. Istotny był tu pozytywny wpływ czynników jednorazowych po stronie dochodowej (wpływ 7,1 mld zł z tytułu aukcji na rezerwację częstotliwości z zakresu 800 Mhz i 2,6 Ghz). Jednak korzystna dynamika wpływów z podatków pośrednich w I kwartale 2016 roku (5,5% r/r) również przyczyniła się do dobrego wyniku budżetu w I kwartale 2016 roku.

Potrzeby pożyczkowe na 2016 rok były na koniec marca bieżącego roku sfinansowane w około 52%.

Sytuacja na rynkach finansowych

Zmiany w postrzeganiu przyszłej polityki pieniężnej EBC i Fed oraz zwiększony popyt na bezpieczne aktywa spowodowały, że rentowności 10-letnich obligacji skarbowych na rynku amerykańskim i niemieckim od końca 2015 roku spadły aż o około 50 punktów bazowych.

Polskie 10-letnie obligacje skarbowe w styczniu i lutym 2016 roku nieco straciły na wartości w związku ze wzrostem awersji do ryzyka na rynkach oraz okolicznościami specyficznymi dla Polski (między innymi gorsza ocena perspektyw fiskalnych Polski przez Komisję Europejską oraz obniżenie ratingu kraju przez agencję ratingową Standard & Poor's). Ostatecznie jednak w ciągu I kwartału 2016 roku ich rentowności obniżyły się o 10 punktów bazowych do poziomu około 2,85%. Pomogły – zmniejszenie globalnej niepewności pod koniec kwartału i spadek premii za ryzyko dla Polski w marcu 2016 roku, która jednak pozostała wysoka. Rentowności polskich skarbowych papierów wartościowych o rocznym terminie zapadalności w I kwartale 2016 roku również obniżyły się o około 10 punktów bazowych.

W tym okresie różnica pomiędzy rentownościami polskich i niemieckich 10-letnich papierów skarbowych wzrosła do około 270 punktów bazowych. Przejściowo przekraczała ona 290 punktów, co ostatnio miało miejsce w końcu 2012 roku.

Według danych Ministerstwa Finansów, udział inwestorów zagranicznych w rynkowych obligacjach skarbowych wyemitowanych na rynku krajowym obniżył się od końca 2015 roku aż o około 5 punktów procentowych i wyniósł 35,4% na koniec marca 2016 roku.

Ograniczenie oczekiwań na zaostrzenie polityki pieniężnej przez Fed w 2016 roku wpłynęło również na rynek walutowy. Kurs euro wyrażony w walucie USA wzrósł z około 1,09 na koniec 2015 roku do około 1,14 na koniec marca 2016 roku, czyli aż o niemal 5%. W tym samym okresie wartość polskiej waluty osłabła względem euro o 0,2%, jednocześnie umacniając się do amerykańskiego dolara o 3,6%. Złoty umocnił się również o 0,9% do franka szwajcarskiego.

Pierwsze tygodnie 2016 roku były fatalne dla rynku akcji, szczególnie w Europie. Jednak później sytuacja znacząco się poprawiła – szczególnie w USA i na rynkach wschodzących, czemu pomogła między innymi zmiana oczekiwań co do przyszłej polityki Fed i zmniejszenie niepewności co do wzrostu w gospodarce światowej. Amerykański Dow Jones Composite 65 wzrósł w I kwartale 2016 roku o około 5%. Niemiecki DAX 30 stracił od końca 2015 roku przeszło 7%.

Z kolei polskie indeksy giełdowe odnotowały w pierwszym kwartale 2016 roku solidne wzrosty. WIG i WIG20 zyskały odpowiednio 5,5% oraz 7,5%. Stało się tak mimo strat rzędu 5% w pierwszych tygodniach roku. Z pewnością do dobrych wyników polskiego rynku akcji przyczyniło się znakomite tempo wzrostu gospodarczego w Polsce w IV kwartale 2015 roku oraz generalnie korzystne wyniki finansowe spółek notowanych na polskiej giełdzie.

16. Stanowisko Zarządu dotyczące wcześniej publikowanych prognoz wyników

PZU nie przekazywał do publicznej wiadomości prognoz wyników jednostkowych ani skonsolidowanych.

17. Czynniki ryzyka, które mogą mieć wpływ na wyniki finansowe w kolejnych kwartałach

17.1 Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Do czynników ryzyka mogących mieć wpływ na wyniki w ramach segmentu ubezpieczeń masowych i korporacyjnych (ub. majątkowe i osobowe) w kolejnym kwartale 2016 roku należą przede wszystkim:

- zajście zdarzeń o charakterze katastroficznym (powodzie, huragany, susza, przymrozki wiosenne);
- spowolnienie wzrostu gospodarczego lub stagnacja, które mogą powodować wzrost szkodowości portfela ubezpieczeń finansowych i ubezpieczeń majątkowych na skutek „hazardu moralnego”;
- zmiany prawne lub regulacyjne warunków prowadzenia biznesu, tj. wprowadzenie nowych standardów przez KNF oraz prokonsumenckie orzecznictwo sądów;
- zmiany na rynku pośrednictwa finansowego, zahamowanie wzrostu popularności niezależnego doradztwa finansowego a tym samym ograniczenie liczby kanałów sprzedaży produktów ubezpieczeniowych;
- rosnąca przestępczość ubezpieczeniowa;
- potencjalna tendencja wzrostowa w zakresie stopy bezrobocia i osłabienie dynamiki konsumpcji indywidualnej może przełożyć się na brak wzrostu popytu na produkty ubezpieczeniowe;
- presja cenowa ze strony konkurencji;
- rosnący przeciętny koszt szkód osobowych, wynikający m.in. z rosnącego udziału niepublicznej służby zdrowia i wpływu zadośćuczynienia pieniężnego członkom rodziny zmarłego (art. 446 § 4. i art. 448 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks Cywilny (Dz. U. z 2014 roku, poz. 121, „Kodeks Cywilny”)), mogący spowodować konieczność podwyższenia poziomu rezerw w OC komunikacyjnym;
- ryzyko wzrostu liczby i wartości roszczeń klientów i osób poszkodowanych w związku z Ustawą z dnia 17 grudnia 2009 roku o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (Dz. U. Nr 7 z 2010 roku, poz. 44 z późn. zm.);
- rosnąca rola tzw. „kancelarii odszkodowawczych” w procesie likwidacji szkód zgłoszonych we wcześniejszych latach;
- wzrost roli brokerów ubezpieczeniowych mogący prowadzić do wzrostu kosztów akwizycji;
- brak precyzyjnie określonego w znowelizowanej Ustawie z dnia 29 lipca 2011 roku o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 177 z 2011 roku, poz. 1054 z późn. zm., „Ustawa VAT”) zakresu zwolnień przedmiotowych dotyczących np. usług ubezpieczeniowych, usług medycznych;
- wdrożenie w 2016 roku Dyrektywy Wypłacalność II, co może mieć wpływ na poziom wymogów kapitałowych w Grupie PZU i zakres raportowania;

- zmiany regulacji dla banków, które mogą wpłynąć na zmniejszenie liczby udzielanych kredytów hipotecznych i ubezpieczeń kredytobiorców.

17.2 Ubezpieczenia na życie

Do czynników ryzyka mogących mieć wpływ na wyniki w segmencie ubezpieczeń grupowych, indywidualnie kontynuowanych i indywidualnych (ub. na życie) w kolejnym kwartale 2015 roku należą przede wszystkim:

- potencjalna tendencja wzrostowa w zakresie stopy bezrobocia i osłabienie dynamiki konsumpcji indywidualnej, co może przełożyć się na brak wzrostu popytu na produkty ubezpieczeniowe;
- potencjalny wzrost konkurencji w ubezpieczeniach grupowych spowodowany wzrostem roli brokerów w tym segmencie oraz wymogiem przeprowadzania przetargów na ubezpieczenia grupowe przez podmioty podlegające reżimowi Ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo Zamówień Publicznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 907, „Prawo Zamówień Publicznych”);
- zmiany prawne lub regulacyjne warunków prowadzenia biznesu, tj. zmiany ustawy o działalności ubezpieczeniowej, wprowadzenie nowych rekomendacji przez KNF oraz prokonsumenckie orzecznictwo sądów;
- zmiany na rynku pośrednictwa finansowego, zahamowanie wzrostu popularności niezależnego doradztwa finansowego a tym samym ograniczenie liczby kanałów sprzedaży produktów ubezpieczeniowych;
- zmiany dotychczasowego poziomu śmiertelności i zachorowalności;
- zachowanie się rynku kapitałowego, co wpływa na zainteresowanie produktami kapitałowymi oferowanymi przez PZU Życie;
- brak precyzyjnie określonego w znowelizowanej Ustawie VAT zakresu zwolnień przedmiotowych dotyczących np. usług ubezpieczeniowych, usług medycznych;
- zmiany regulacji dla banków, które mogą wpłynąć na zmniejszenie liczby udzielanych kredytów hipotecznych i ubezpieczeń kredytobiorców;
- rekomendacje i wytyczne organu nadzoru w zakresie wynagradzania pośredników ubezpieczeniowych;
- rosnąca rola tzw. „kancelarii odszkodowawczych” w procesie likwidacji szkód zgłoszonych we wcześniejszych latach;
- wdrożenie w 2016 roku Dyrektywy Wypłacalność II, co może mieć wpływ na poziom wymogów kapitałowych w Grupie PZU i zakres raportowania;
- zmiany na rynku ubezpieczeń indywidualnych spowodowane modyfikacjami produktów zgodnie z dyrektywą Rady 2004/113/WE oraz wyrokiem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (wyrok w sprawie C-236/09 (Test-Achats), z 1 marca 2011 roku) mogące mieć znaczący wpływ na wartość nowej sprzedaży oraz wynik techniczny.

17.3 Fundusze emerytalne

Jako czynnik ryzyka mogącego mieć wpływ na wyniki spółki PTE PZU w kolejnych kwartałach 2016 roku należy przede wszystkim koniunktura na rynku kapitałowym, wpływająca na wartość aktywów funduszy, wysokość opłat pobieranych przez PTE PZU za zarządzanie oraz zmiany w liczbie członków, którzy mogą zapisać się lub zrezygnować z otwartych funduszy emerytalnych w terminie od 1 kwietnia do 31 lipca br. (tzw. okienko transferowe).

17.4 Działalność inwestycyjna

Do czynników ryzyka mogących mieć wpływ na wyniki z działalności inwestycyjnej należą przede wszystkim:

- zmienność rentowności skarbowych papierów wartościowych uzależniona od sytuacji gospodarczej Polski i krajów Unii Europejskiej – mogąca wpłynąć na wahania wyceny lokat;

- zachowanie się rynku kapitałowego, a szczególnie GPW – część dochodów z działalności inwestycyjnej spółek jest uzależniona od trendów na tym rynku. Ponadto, zainteresowanie produktami kapitałowymi oferowanymi przez PZU jest dodatnio skorelowane z koniunkturą na rynkach kapitałowych.

18. Emisje, wykupy i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku PZU nie dokonywał emisji, wykupów ani spłat dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych.

Informacje o emisji przez Alior Bank, jednostkę zależną od PZU, obligacji podporządkowanych zaprezentowano w punkcie 7.1.

19. Niespłacenie lub naruszenie istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku ani w PZU, ani w jednostkach zależnych nie zaszły przypadki niespłacenia kredytów lub pożyczek lub naruszeń istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki, w odniesieniu do których nie podjęto żadnych działań naprawczych do końca okresu sprawozdawczego.

20. Udzielenie przez PZU lub jednostki zależne poręczeń kredytu lub pożyczki lub udzielenie gwarancji

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku ani PZU, ani jednostki zależne nie udzieliły poręczeń kredytu lub pożyczki, ani nie udzieliły gwarancji – łącznie jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu – jeżeli łączna wartość istniejących poręczeń lub gwarancji stanowiłaby równowartość co najmniej 10% kapitałów własnych PZU, za wyjątkiem transakcji opisanej poniżej.

31 marca 2016 roku PZU udzielił spółce zależnej (Alior Bankowi) gwarancji ubezpieczeniowej ochrony kredytowej nieruchomości, w odniesieniu do wyselekcjonowanego portfela wierzytelności kredytowych Alior Banku. Ochrona kredytowa nieruchomości ogranicza ryzyko kredytowe Alior Banku poprzez obowiązek zapłacenia określonej kwoty przez PZU w przypadku niewykonania zobowiązania przez kredytobiorcę lub wystąpienia innych określonych zdarzeń kredytowych.

Wartość portfela wierzytelności Alior Banku pokrytych gwarancją wynosi 3 104 240 tys. zł. Po zastosowaniu 10% udziału własnego Alior Banku oraz ograniczeniu do 50 000 tys. zł maksymalnej kwoty odpowiedzialności PZU z tytułu pojedynczej wierzytelności kredytowej kwota gwarancji udzielonej przez PZU wynosi 2 548 856 tys. zł. Maksymalny okres obowiązywania gwarancji wynosi 24 miesiące, przy czym wezwanie do zapłaty może zostać doręczone do PZU do 18 sierpnia 2018 roku. Alior Bank jest uprawniony do wypowiedzenia gwarancji przed upływem okresu jej obowiązywania. Szacunkowa wartość średniomiesięcznego wynagrodzenia PZU w okresie gwarancji wynosi 2 428 tys. zł.

21. Dywidendy

Podziałowi podlega wyłącznie zysk wykazany w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej sporządzonym zgodnie z PSR.

Do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego Zarząd PZU nie podjął uchwały w sprawie proponowanego podziału zysku netto PZU za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku w kwocie 2 248 522 tys. zł.

22. Sprawy sporne

Podmioty z Grupy PZU biorą udział w licznych sporach sądowych, arbitrażowych oraz postępowaniach administracyjnych. Do typowych sporów sądowych, w których biorą udział spółki z Grupy PZU należą spory związane z zawartymi umowami ubezpieczeniowymi, spory dotyczące stosunku pracy oraz spory dotyczące zobowiązań umownych. Do typowych postępowania administracyjnych, w których biorą udział spółki z Grupy PZU należą postępowania związane z posiadaniem nieruchomości. Powyższe postępowania i spory mają charakter typowy i powtarzalny, zazwyczaj żadne z nich z osobna nie ma istotnego znaczenia dla Grupy PZU.

Większość sporów z udziałem spółek z Grupy PZU dotyczy trzech spółek: PZU, PZU Życie i Alior Banku. Dodatkowo PZU i PZU Życie są stroną w postępowaniach przed Prezesem UOKiK.

PZU i PZU Życie uwzględniają roszczenia sporne w procesie tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na szkody znane, biorąc pod uwagę prawdopodobieństwo niekorzystnego rozstrzygnięcia sporu oraz szacując wartość prawdopodobnego rozstrzygnięcia. W przypadku roszczeń spornych dotyczących waloryzacji rent w PZU Życie roszczenia ujmowane są w pozostałych rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych w kwocie rocznej wartości rent ponad odpowiadającą kwotę rezerwy ustalonej w ramach rezerw matematycznych na życie.

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku i do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego w spółkach z Grupy PZU nie wystąpiły postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczące zobowiązań albo wierzytelności PZU lub jednostki od niego bezpośrednio lub pośrednio zależnej, których jednostkowa wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych PZU.

Na 31 marca 2016 roku wartość przedmiotu sporu wszystkich 93 398 spraw toczących się przed sądami, organami właściwymi dla postępowania arbitrażowych lub organami administracji publicznej prowadzonych w podmiotach z Grupy PZU wynosiła łącznie 4 040 354 tys. zł. W kwocie tej 3 363 537 tys. zł dotyczy zobowiązań, a 676 817 tys. zł wierzytelności spółek z Grupy PZU, co stanowiło odpowiednio 26,24% i 5,28 % kapitałów własnych PZU wg PSR.

Szacując kwoty rezerw na poszczególne sprawy uwzględnia się wszystkie informacje dostępne na datę podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jednak jej wartość może ulec zmianie w przyszłości.

22.1 Uchwały ZWZ PZU w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

Pozwem z 30 lipca 2007 roku wszczęto postępowanie z powództwa Manchester Securities Corporation („MSC”) z siedzibą w Nowym Jorku przeciwko PZU o uchylenie uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006, jako sprzecznej z dobrymi obyczajami i mającej na celu pokrzywdzenie powoda – akcjonariusza PZU.

Zaskarżona uchwała ZWZ PZU podzieliła zysk netto za rok 2006 w kwocie 3 280 883 tys. zł w następujący sposób:

- na kapitał zapasowy przekazano kwotę 3 260 883 tys. zł;
- na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych przekazano kwotę 20 000 tys. zł.

Wyrokiem z 22 stycznia 2010 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w całości uchylił ww. uchwałę ZWZ PZU. PZU wykorzystał wszystkie środki odwoławcze, w tym skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, który 27 marca 2013 roku oddalił tę skargę kasacyjną. Wyrok ten jest prawomocny i nie podlega dalszemu zaskarżeniu.

W ocenie PZU uchylenie ww. uchwały ZWZ PZU nie powoduje po stronie akcjonariuszy powstania roszczenia o wypłatę dywidendy przez PZU.

W związku z uprawomocnieniem się wyroku uchylającego uchwałę nr 8/2007, 30 maja 2012 roku ZWZ PZU podjęło uchwałę o podziale zysku za rok obrotowy 2006 w sposób odpowiadający podziałowi zysku dokonанemu uchyloną uchwałą nr 8/2007. Sprzeciw do uchwały z 30 maja 2012 roku zgłosił MSC i został on zaprotokołowany.

20 sierpnia 2012 roku doręczono PZU odpis pozwu wniesionego przez MSC do Sądu Okręgowego w Warszawie, w którym wymieniona spółka domaga się uchYLENIA uchwały ZWZ PZU z 30 maja 2012 roku o podziale zysku za rok obrotowy 2006, a wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda na 5 054 tys. zł. PZU złożył odpowiedź na pozew domagając się oddalenia powództwa w całości.

17 grudnia 2013 roku Sąd Okręgowy wydał wyrok, którym uwzględnił powództwo w całości i zasądził od PZU na rzecz MSC koszty procesu. 4 marca 2014 roku PZU złożył apelację od ww. wyroku, zaskarżając go w całości. Wyrokiem z 11 lutego 2015 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił w całości wyrok Sądu Okręgowego z 17 grudnia 2013 roku, oddalił powództwo MSC i obciążył MSC kosztami procesu. Wyrok Sądu Apelacyjnego jest prawomocny. MSC zaskarżył w całości wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną z 9 czerwca 2015 roku. PZU złożył odpowiedź na skargę kasacyjną. Postanowieniem z 19 kwietnia 2016 roku Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej MSC do rozpoznania. Postanowienie jest prawomocne, nie podlega dalszemu zaskarżeniu na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego i kończy postępowanie w sprawie.

W międzyczasie 16 grudnia 2014 roku MSC wezwał PZU do zapłaty 264 865 tys. zł z tytułu odszkodowania w związku z uchYLENIEM uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006. PZU odmówił spełnienia świadczenia.

23 września 2015 roku PZU doręczono odpis pozwu wraz z załącznikami, w sprawie wszczętej przez MSC przeciwko PZU o zapłatę 169 328 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi od 2 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty. Powództwo obejmuje żądanie zapłaty odszkodowania z tytułu pozbawienia MSC oraz J.P. Morgan (MSC nabył roszczenie od J.P. Morgan), jako mniejszościowych akcjonariuszy PZU, udziału w zysku za rok obrotowy 2006, w związku z podjęciem 30 czerwca 2007 roku przez ZWZ PZU uchwały nr 8/2007. Sprawa jest prowadzona przed Sądem Okręgowym w Warszawie XX Wydział Gospodarczy. 18 grudnia 2015 roku PZU złożył odpowiedź na pozew wnosząc o oddalenie powództwa w całości. 1 kwietnia 2016 roku MSC złożył pismo procesowe, w którym odniósł się do twierdzeń, zarzutów i wniosków PZU oraz powołał nowe dowody w sprawie. PZU wniósł o wyrażenie przez Sąd Okręgowy zgody na złożenie pisma procesowego – repliki na ostatnie pismo procesowe MSC.

Zdaniem Zarządu PZU roszczenia MSC są bezzasadne. W konsekwencji, na 31 marca 2016 roku nie dokonano zmian w prezentacji kapitałów PZU, mogących potencjalnie wynikać z uchYLENIA uchwały ZWZ PZU o podziale zysku za rok obrotowy 2006, w tym pozycji „Kapitał zapasowy” i „Zysk (strata) z lat ubiegłych”, nie korygowano środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

22.1.1. Inne wezwania do zapłaty dotyczące podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

W pismach z 17 grudnia 2014 roku Wspólna Reprezentacja SA wezwała PZU do zapłaty kwoty 56 281 tys. zł oraz kwoty 618 tys. zł tytułem roszczeń odszkodowawczych nabytych od akcjonariuszy wynikających z pozbawienia prawa do udziału w zysku PZU. PZU odmówił spełnienia świadczenia.

Poza wyżej wymienionymi pismami akcjonariusze, byli akcjonariusze lub ich następcy prawni przesłali do PZU wezwania do zapłaty oparte o okoliczności faktyczne jak przedstawione powyżej. Niektórzy z wzywających nie wskazują konkretnych kwot, lecz liczbę akcji bądź ograniczają się tylko do żądania zapłaty. PZU udzielał odpowiedzi na piśmie stwierdzając, że roszczenia nie istnieją i nie zostaną uwzględnione.

22.1.2. Inne postępowania sądowe dotyczące podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

19 stycznia 2015 roku Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy doręczył odpis wniosku wraz z załącznikami w sprawie wszczętej przez spółkę Wspólna Reprezentacja SA o zawezwanie do próby ugodowej na kwotę 56 281 tys. zł. Na rozprawie 19 lutego 2015 roku PZU odmówił zawarcia ugody.

2 lutego 2015 roku Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy doręczył odpis wniosku MSC o zawezwanie do próby ugodowej na kwotę 264 865 tys. zł. Roszczenie objęte wnioskiem jest tożsame z żądaniem z wezwania MSC z 16 grudnia 2014 roku. Na rozprawie 24 lutego 2015 roku PZU odmówił zawarcia ugody.

Do PZU wpływały odpisy innych wniosków o zawezwania do prób ugodowych z żądaniami zawarcia ugód poprzez zapłatę kwoty z tytułu udziału w zysku za rok obrotowy 2006. Postępowania zostały już zakończone. PZU odmawiał zawarcia ugód stwierdzając, że roszczenia nie istnieją i nie zostaną uwzględnione.

Przeciwko PZU wszczęto 7 procesów o zapłatę tytułem dywidendy lub odszkodowania. PZU składa odpowiedzi na takie pozwy konsekwentnie żądając ich oddalenia w całości. W sześciu sprawach Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia oddalił powództwa w całości (w pięciu sprawach wyroki są prawomocne). W jednej sprawie Sąd Rejonowy umorzył postępowanie na skutek cofnięcia pozwu (postanowienie jest prawomocne).

22.2 Postępowania Prezesa UOKiK wobec PZU

22.2.1. Sprawa dotycząca refundacji kosztu wynajmu samochodu zastępczego

Prezes UOKiK decyzją z 18 listopada 2011 roku nałożył na PZU karę pieniężną w wysokości 11 287 tys. zł za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 roku Nr 50, poz. 331 z późn. zm.), polegającej na ograniczaniu zakresu odpowiedzialności PZU wobec konsumentów realizujących roszczenie w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego przez:

- nieuznawanie samej utraty możliwości korzystania z uszkodzonego pojazdu za szkodę majątkową i uzależnianie wypłaty odszkodowania za najem samochodu zastępczego od wykazania przez poszkodowanego szczególnych okoliczności związanych z niezbędnością wynajęcia samochodu zastępczego;
- nieuzasadnione pomijanie przy ustalaniu wielkości kwoty refundacji kosztu wynajmu samochodu zastępczego okresu oczekiwania na części zamienne przez warsztat samochodowy;

a także nakazał zaniechanie jej stosowania.

Zarząd PZU nie zgadza się zarówno z samą decyzją jak też z uzasadnieniem prawnym i faktycznym. PZU złożył odwołanie od ww. decyzji 5 grudnia 2011 roku (skutkujące brakiem jej uprawomocnienia się).

Na rozprawie 2 grudnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok, w którym oddalił odwołanie PZU oraz zasądził od PZU na rzecz Prezesa UOKiK zwrot kosztów zastępstwa procesowego. 23 grudnia 2013 roku PZU wniósł apelację od tego wyroku. 17 grudnia 2014 roku Sąd Apelacyjny na rozprawie wydał postanowienie o zawieszeniu postępowania do czasu rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości w innej sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym. Na rozprawie 9 września 2015 roku Sąd Najwyższy przyjął stanowisko korzystne dla PZU stwierdzając, że w relacji z ubezpieczycielem, w związku ze zdarzeniem objętym obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadacza pojazdu mechanicznego, poszkodowany w wypadku komunikacyjnym nie ma statusu konsumenta. Na skutek rozpoznania przez Sąd Najwyższy ww. zagadnienia prawnego, Sąd Apelacyjny w Warszawie podjął zawieszony postępowanie i na posiedzeniu 26 stycznia 2016 roku zamknął rozprawę. Ogłoszenie wyroku zostało odroczone do 1 lutego 2016 roku. Wyrokiem z 1 lutego 2016 roku Sąd Apelacyjny uwzględnił apelację PZU i zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie w całości, uchylając Decyzję Prezesa UOKiK z 18 listopada 2011 roku w całości i zasądził od Prezesa UOKiK na rzecz PZU zwrot kosztów postępowania w obu instancjach. Wyrok Sądu Apelacyjnego jest prawomocny. 2 lutego 2016 roku PZU złożył wniosek o doręczenie wyroku Sądu Apelacyjnego wraz z uzasadnieniem. Prezes UOKiK złożył tożsamy wniosek 3 lutego 2016 roku.

W świetle powyższego, w 2015 roku PZU rozwiązał utrzymywaną rezerwę w kwocie 11 287 tys. zł.

22.2.2. Sprawa dotycząca sprzedaży grupowego ubezpieczenia NNW

Prezes UOKiK decyzją z 30 grudnia 2011 roku nałożył na PZU karę pieniężną w wysokości 56 605 tys. zł za stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję i naruszającej zakaz określony w art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na zawarciu przez PZU i Maximus Broker sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu („Maximus Broker”) porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku sprzedaży grupowego ubezpieczenia NNW dzieci, młodzieży i personelu w placówkach oświatowych, polegającego na podziale rynku zbytu pod względem podmiotowym

poprzez przekazanie do obsługi Maximus Broker klientów PZU z terenu województwa kujawsko-pomorskiego w zamian za rekomendowanie tym klientom ubezpieczenia w PZU i jednocześnie zakazał PZU stosowania zarzucanej praktyki.

Zarząd PZU nie zgadza się z ustaleniami stanu faktycznego i argumentacją prawną zawartą w decyzji, ponieważ przy wydawaniu decyzji nie uwzględniono całokształtu materiału dowodowego i dokonano błędnej kwalifikacji prawnej.

18 stycznia 2012 roku PZU złożył odwołanie od ww. decyzji (skutkujące brakiem jej uprawomocnienia się). W odwołaniu PZU wskazał m.in., że:

- żadne porozumienie (poza kurtażowym) pomiędzy PZU a Maximus Broker nie zostało zawarte;
- Prezes UOKiK błędnie pojmuje zasady zawierania umów ubezpieczenia z udziałem brokera;
- większość umów ubezpieczenia zawieranych przy udziale Maximus Broker była zawierana z zakładami ubezpieczeń innymi niż PZU;
- PZU i Maximus Broker nie mogą i nie mogły prowadzić działalności konkurencyjnej na rynkach, na których działają.

22 października 2012 roku PZU otrzymał odpowiedź Prezesa UOKiK na odwołanie, na którą 5 listopada 2012 roku PZU złożył replikę. 27 marca 2015 roku SOKiK wydał wyrok, w którym uchylił decyzję Prezesa UOKiK z 30 grudnia 2011 roku. 21 maja 2015 roku Prezes UOKiK wniósł apelację. 24 czerwca 2015 roku PZU złożył odpowiedź na apelację Prezesa UOKiK.

PZU posiadał rezerwę na ww. karę, której wysokość zarówno na 31 marca 2016 roku, 31 grudnia 2015 roku, jak i na 31 marca 2015 roku wynosiła 56 605 tys. zł.

22.3 Postępowanie Prezesa UOKiK wobec PZU Życie

1 czerwca 2005 roku Prezes UOKiK wszczął na wniosek kilku wnioskodawców postępowanie antymonopolowe wobec podejrzenia nadużywania przez PZU Życie pozycji dominującej na rynku grupowych ubezpieczeń pracowniczych, które mogło stanowić naruszenie art. 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 82 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. W wyniku rozstrzygnięcia toczącego się postępowania Prezes UOKiK decyzją z 25 października 2007 roku nałożył na PZU Życie karę w wysokości 50 384 tys. zł za utrudnianie korzystania z ofert konkurentów.

Zarząd PZU Życie nie zgadza się zarówno z ustaleniami stanu faktycznego, jak i argumentacją prawną zawartą w decyzji. W ocenie Zarządu PZU Życie przy wydawaniu decyzji nie uwzględniono całokształtu materiału dowodowego i dokonano błędnej kwalifikacji prawnej, a w konsekwencji bezpodstawnie przyjęto, że PZU Życie posiada dominującą pozycję na rynku. PZU Życie złożył odwołanie do SOKiK, w którym sformułował 38 zarzutów materialno- i formalnoprawnych wobec decyzji Prezesa UOKiK.

Po kilkuletnich postępowaniach, SOKiK wyrokiem z 17 lutego 2011 roku częściowo zmienił zaskarżoną decyzję, jednakże oddalając odwołanie PZU Życie w zakresie wysokości nałożonej kary. 6 maja 2011 roku PZU Życie złożył apelację.

9 maja 2013 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem uwzględnił zarzuty PZU Życie i uchylił wyrok SOKiK z uwagi na nieważność postępowania sądowego, zniósł postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i skierował sprawę do ponownego rozpoznania przez SOKiK.

Skutkiem dalszych postępowań, 28 marca 2014 roku SOKiK wyrokiem oddalił odwołanie PZU Życie i zasądził od PZU Życie zwrot kosztów postępowania. 10 lipca 2014 roku PZU Życie wniósł apelację od wyroku SOKiK z 28 marca 2014 roku, zaskarżając wyrok w całości. Sąd wystąpił do pozwanego i pozostałych uczestników, którzy wnieśli odpowiedź na apelację. Akta przesłano do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. 2 lipca 2015 roku PZU Życie wniósł replikę na odpowiedź na apelację, po której nastąpiła wymiana kolejnych pism procesowych. Rozprawa apelacyjna odbyła się 3 września 2015 roku, a 17 września 2015 roku Sąd Apelacyjny ogłosił wyrok, oddalając apelację PZU Życie w całości i zasądając od PZU Życie zwrot kosztów postępowania. Wyrok jest prawomocny. PZU Życie zapłacił nałożoną karę w wysokości 50 384 tys. zł oraz koszty, którymi został obciążony. Wyrok wraz z uzasadnieniem został doręczony PZU Życie w dniu 20 stycznia 2016 roku. 18 marca 2016 roku PZU Życie wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od ww. wyroku. 10 maja 2016 roku wpłynęła do PZU Życie odpowiedź Prezesa UOKiK na skargę kasacyjną PZU Życie z 18 marca 2016

22.4 Spór z CSC Computer Sciences Polska sp. z o.o.

9 kwietnia 2010 roku Sąd Arbitrażowy doręczył PZU Życie pozew o zapłatę w sprawie z powództwa CSC Computer Sciences Polska sp. z o.o. („CSC”) przeciwko PZU Życie, w którym CSC domagał się zapłaty kwoty łącznie 8 437 tys. euro w związku z wdrażaniem w PZU Życie systemu GraphTalk. W następstwie kolejnych zmian powództwa, CSC domagał się zapłaty kwoty łącznie 35 663 tys. zł wraz z należnymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu CSC (tj. od 31 marca 2010 roku) do dnia zapłaty. Dochodzona kwota obejmowała roszczenia z tytułu m.in.: opłat licencyjnych, prac wdrożeniowych, usług utrzymaniowych i serwisowych, kar umownych i skapitalizowanych odsetek.

31 maja 2010 roku PZU Życie wniósł o stwierdzenie przez Sąd Arbitrażowy czasowej niewłaściwości do rozpoznania części roszczeń oraz o oddalenie powództwa w całości. PZU Życie złożył także pozew wzajemny przeciwko CSC, domagając się zapłaty kwoty 71 890 tys. zł tytułem zwrotu pobranego wynagrodzenia, ewentualnie tytułem odszkodowania za nienależyte wykonanie zobowiązań. 31 sierpnia 2010 roku CSC wniósł o oddalenie w całości powództwa PZU Życie z uwagi na brak przesłanek do uwzględnienia tego roszczenia.

Po postępowaniach przed Sądem Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie, 18 grudnia 2012 roku wydał on wyrok („Wyrok SA 108/10”) zasądzający od PZU Życie na rzecz CSC kwotę 17 193 tys. zł i umorzył postępowanie w zakresie powództwa głównego w odniesieniu do żądania zapłaty kwoty 8 437 tys. euro z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia wniesienia pozwu. Ponadto Sąd Arbitrażowy oddalił powództwo główne w pozostałej części oraz oddalił powództwo wzajemne PZU Życie.

W związku z prawomocnym zakończeniem postępowania o stwierdzenie wykonalności Wyroku 108/10, PZU Życie zapłacił 9 lipca 2015 roku na rzecz CSC objętą wyrokiem łączną kwotę 17 392 tys. zł. 20 sierpnia 2015 roku PZU Życie złożył skargę kasacyjną do Sadu Najwyższego zaskarżając w całości Wyrok SA 108/10. CSC złożył odpowiedź na skargę kasacyjną. Do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego nie nastąpiły inne istotne wydarzenia.

22.5 Zgłoszenie wierzytelności PZU do masy upadłości spółek z Grupy Kapitałowej PBG

PZU jest wierzycielem PBG SA („PBG”) oraz Hydrobudowy Polska SA („Hydrobudowa”), obie firmy z siedzibami w Wysogotowie k/Poznań, z tytułu wystawionych i zrealizowanych gwarancji ubezpieczeniowych (gwarancji kontraktowych).

W 2012 roku wszczęto postępowania upadłościowe względem PBG oraz Hydrobudowy. 21 września 2012 roku PZU przystąpił do ww. postępowań zgłaszając swoje wierzytelności do mas upadłości tych spółek.

PBG i Hydrobudowa należą do jednej grupy kapitałowej, której podmiotem dominującym jest PBG i wzajemnie poręczały swoje zobowiązania. Wszystkie wierzytelności, które zgłoszono do masy upadłości Hydrobudowy w kwocie 100 996 tys. zł, w konsekwencji zgłoszono równocześnie do masy upadłości PBG.

Wierzytelności PZU w stosunku do masy upadłości PBG (po sprawdzeniu przez sędziego komisarza oraz po weryfikacji przez nadzorcę sądowego) wpisano na listę wierzytelności w kwocie 103 014 tys. zł. Zarówno na 31 marca 2016 roku, 31 grudnia 2015 roku, jak i na 31 marca 2015 roku kwota wierzytelności wynosiła 102 164 tys. zł, a jej zmniejszenie wynikało z upływu terminu części gwarancji, w których nie zgłoszono roszczeń. Ze względu na niskie prawdopodobieństwo odzyskania wierzytelności, kwota należności nie została rozpoznana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Na zgromadzeniu wierzycieli 5 sierpnia 2015 roku PZU głosował za przyjęciem układu a 25 sierpnia 2015 roku sędzia komisarz potwierdził wyniki głosowania i zawarcie układu. 8 października 2015 roku Sąd Upadłościowy ogłosił postanowienie, w którym zatwierdził układ zawarty z wierzycielami. Postanowienie nie jest prawomocne. W przypadku uprawomocnienia postanowienia o zatwierdzeniu układu, PZU zostanie zaspokojony w formie spłat gotówkowych w wysokości 21% kwoty wierzytelności, zgodnie z harmonogramem zawartym w Propozycjach Układowych oraz w formie bezgotówkowej, polegającej na konwersji 0,491927% wierzytelności na akcje nowej emisji.

23. Pozostałe informacje

23.1 Ocena pozycji spółek Grupy PZU przez agencje ratingowe

Rating emitenta

PZU i PZU Życie podlegają regularnej ocenie przez agencję ratingową Standard & Poor's Ratings Services (S&P). Rating nadany PZU i PZU Życie jest oceną wynikającą z analizy danych finansowych, pozycji konkurencyjnej, zarządzania i strategii korporacyjnej oraz sytuacji finansowej kraju. Rating zawiera również perspektywę ratingową (ang. *outlook*), czyli przyszłą ocenę sytuacji spółki w przypadku zaistnienia określonych okoliczności.

27 kwietnia 2015 roku agencja S&P potwierdziła rating siły finansowej PZU i PZU Życie na poziomie „A” oraz utrzymała perspektywę ratingową na poziomie stabilnym dla obu spółek.

18 grudnia 2015 roku agencja S&P umieściła rating PZU na liście pod obserwacją (CreditWatch Negative), w związku z rezygnacją Prezesa Zarządu, niepewnością co do kształtu przyszłej strategii oraz zdolności do przejścia testu stresu hipotetycznego bankructwa kraju emitenta w związku z inwestycją PZU w konsolidację aktywów bankowych w Polsce.

21 stycznia 2016 roku agencja S&P obniżyła rating siły finansowej PZU i PZU Życie o jeden stopień do poziomu „A-” z perspektywą ratingową negatywną dla obu spółek. Decyzja o obniżeniu ratingu była konsekwencją decyzji S&P o obniżeniu oceny ratingowej Polski. Decyzja nie wynikała ze zmiany kondycji finansowej PZU.

Rating kraju

15 stycznia 2016 roku a agencja S&P obniżyła ocenę ratingową Polski z A- do BBB+ dla długoterminowych zobowiązań w walutach obcych oraz z A/A-1 do A-/A-2 dla odpowiednio długo- i krótkoterminowych zobowiązań w walucie lokalnej. Jednocześnie zmieniona została perspektywa ratingu z pozytywnej na negatywną. W uzasadnieniu swojej decyzji agencja podała, że zdaniem jej analityków inicjatywy legislacyjne podjęte w Polsce przez nowy rząd osłabią niezależność i skuteczność kluczowych instytucji w Polsce. Zmiana perspektywy ratingu na negatywną odzwierciedla pogląd S&P, że istnieje prawdopodobieństwo dalszego obniżenia ratingu Polski w ciągu najbliższych 24 miesięcy, jeśli wiarygodność polityki pieniężnej będzie zagrożona lub jeśli deficyt finansów publicznych wzrośnie powyżej oczekiwań analityków agencji.

Poniższa tabela prezentuje ratingi nadane PZU i PZU Życie przez S&P wraz z ratingami przyznanymi poprzednio.

Nazwa zakładu	Rating oraz perspektywa	Data przyznania / aktualizacji	Poprzedni rating oraz perspektywa	Data przyznania / aktualizacji
PZU				
Rating siły finansowej	A- /negatywna/	21 stycznia 2016	A /stabilna/	27 kwietnia 2015
Rating wiarygodności kredytowej	A- /negatywna /	21 stycznia 2016	A /stabilna/	27 kwietnia 2015
PZU Życie				
Rating siły finansowej	A- /negatywna /	21 stycznia 2016	A /stabilna/	27 kwietnia 2015
Rating wiarygodności kredytowej	A- /negatywna /	21 stycznia 2016	A /stabilna/	27 kwietnia 2015

23.2 Transakcje z podmiotami powiązanymi

23.2.1. Zawarcie przez PZU lub jednostki zależne istotnych transakcji z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku ani PZU, ani jednostki zależne nie zawarły jednej lub wielu transakcji z podmiotami powiązanymi, jeżeli pojedynczo lub łącznie byłyby one istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż rynkowe, za wyjątkiem transakcji opisanych poniżej.

23.2.2. Obroty i salda transakcji z podmiotami powiązаныmi

Salda i obroty wynikające z transakcji handlowych pomiędzy Grupą PZU a podmiotami powiązаныmi	1 stycznia – 31 marca 2016 roku i na 31 marca 2016 roku		1 stycznia – 31 grudnia 2015 roku i na 31 grudnia 2015 roku		1 stycznia – 31 marca 2015 roku i na 31 marca 2015 roku	
	Kluczowi członkowie kadry kierowniczej podstawowych jednostek ¹⁾	Pozostałe pomioty powiązаныe ²⁾	Kluczowi członkowie kadry kierowniczej podstawowych jednostek ¹⁾	Pozostałe pomioty powiązаныe ²⁾	Kluczowi członkowie kadry kierowniczej podstawowych jednostek ¹⁾	Pozostałe pomioty powiązаныe ²⁾
Składka przypisana brutto						
w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	-	755	-	3 188	-	813
w ubezpieczeniach na życie (łącznie z wolumenami z kontraktów inwestycyjnych)	-	-	-	-	-	-
Pozostałe przychody	-	1	-	3	-	-
Koszty	-	-	-	11	-	11
w tym odpisy na należności dokonane w bieżącym okresie	-	-	-	-	-	-
Należności	-	40	-	50	-	25
wartość brutto	-	40	-	50	-	25
odpisy aktualizujące	-	-	-	-	-	-
wartość netto	-	40	-	50	-	25
Zobowiązania	-	4	-	4	-	6
Aktywa warunkowe	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania warunkowe	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Osoby zarządzające wyższego szczebla, dane wg oświadczeń.

²⁾ Niekonsolidowane spółki w likwidacji oraz jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności.

23.2.3. Prezentacja transakcji z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa

Mając na uwadze zapisy Statutu PZU (w szczególności dotyczące ograniczeń prawa głosowania akcjonariuszy innych niż Skarb Państwa oraz zasad powoływania Rady Nadzorczej PZU), dla potrzeb przedstawienia obrotów i sald transakcji z podmiotami powiązаныmi, przyjmuje się założenie, że Skarb Państwa zachował kontrolę nad PZU w rozumieniu MSSF 10, a w konsekwencji PZU pozostaje podmiotem zależnym od Skarbu Państwa.

Transakcje z jednostkami zależnymi, współzależnymi i stowarzyszonymi ze Skarbem Państwa stanowiły w przeważającej większości umowy ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz ubezpieczeń na życie i kontraktów inwestycyjnych. Transakcje te są zawierane i rozliczane na warunkach możliwych do uzyskania przez klientów niebędących stronami powiązаныmi. Należności od stron powiązanych oraz zobowiązania wobec stron powiązanych z tytułu umów ubezpieczeniowych mają charakter krótkoterminowy.

Grupa PZU stosuje zwolnienie z konieczności ujawniania transakcji z podmiotami powiązаныmi poprzez fakt znajdowania się pod kontrolą, współkontrolą lub znaczącym wpływem tego samego rządu, o którym mowa w pkt. 25 MSR 24, jednak z uwagi na użyteczność takiej informacji zdecydowano o ujawnieniu wartości przypisu składki oraz wolumenów z kontraktów inwestycyjnych wynikających z transakcji z jednostkami zależnymi, współzależnymi i stowarzyszonymi ze Skarbem Państwa rozumianymi wyłącznie jako spółki prawa handlowego i przedsiębiorstwa państwowe zależne, współzależne i stowarzyszone ze Skarbem Państwa, których listy publikowane są na stronach internetowych Ministerstwa Skarbu Państwa.

W tabeli poniżej przedstawiono przypis składki oraz wolumeny z kontraktów inwestycyjnych wynikające z transakcji z jednostkami zależnymi, współzależnymi i stowarzyszonymi ze Skarbem Państwa.

Jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone ze Skarbem Państwa	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	5 499	5 676
- w tym składka przypisana w transakcjach z Bankiem Powszechną Kasą Oszczędności BP SA	2 964	1 652
Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach na życie	5 868	7 041
- w tym składka przypisana i wolumeny z kontraktów inwestycyjnych w transakcjach z Bankiem Powszechną Kasą Oszczędności BP SA	5 868	7 041
Razem	11 367	12 717

23.3 Nabycie Banku BPH

31 marca 2016 roku Alior Bank (jednostka zależna od PZU), podpisał z GE Investment Poland sp. z o.o. (GEIP), DRB Holdings B.V. oraz Selective American Financial Enterprises, LLC (łącznie „Zbywcy Banku BPH”) umowę sprzedaży akcji oraz podziału dotyczącą nabycia Podstawowej Działalności Banku („Umowa Sprzedaży Akcji i Podziału”).

Umowa Sprzedaży Akcji i Podziału obejmuje:

- nabycie przez Alior Bank od Zbywców Banku BPH akcji stanowiących znaczny udział w Banku BPH SA („Bank BPH”);
- podział Banku BPH zgodnie z art. 529 §1 pkt 4 Kodeksu spółek handlowych przeprowadzany poprzez przeniesienie Podstawowej Działalności Banku BPH na Alior Bank („Podział”) oraz emisję nowych akcji Alior Banku na rzecz akcjonariuszy Banku BPH wskazanych w planie podziału (tj. za wyjątkiem Alior Banku oraz Zbywców Banku BPH oraz ich podmiotów powiązanych).

Alior Bank nabeździe podstawową działalność Banku BPH („Podstawowa działalność Banku BPH”), która będzie stanowiła zorganizowaną część przedsiębiorstwa obejmującą wszelkie aktywa i pasywa Banku BPH, za wyjątkiem aktywów i pasywów, które pozostaną w Banku BPH po podziale, stanowiących działalność hipoteczną Banku BPH.

Nabycie akcji Banku BPH przez Alior Bank zostanie zrealizowane w drodze publicznego wezwania do zapisywania się na sprzedaż wszystkich pozostałych akcji Banku BPH albo akcji reprezentujących 66% kapitału zakładowego Banku BPH („Wezwanie”). Alior Bank jest zobowiązany ogłosić Wezwanie po ziszczeniu się warunków wskazanych w Umowie Sprzedaży Akcji i Podziału. Alior Bank ma jednak prawo ogłosić Wezwanie przed ziszczeniem się tych warunków.

Dokładna liczba akcji, która zostanie sprzedana Alior Bankowi przez Zbywców Banku BPH zostanie ustalona poprzez podzielenie kwoty płatności należnej na rzecz Zbywców Banku BPH za ich udział w Podstawowej działalności Banku BPH przez cenę akcji w Wezwaniu.

Cena za 87,23% udział w Podstawowej Działalności Banku BPH należący do Zbywców Banku BPH wynosi 1 225 mln zł (wycena całości Podstawowej Działalności Banku BPH wynosi 1 532 tys. zł), z zastrzeżeniem korekt. Ostateczna cena należna Zbywcom Banku BPH zostanie skorygowana w zależności od skorygowanej wartości księgowej aktywów rzeczowych netto Podstawowej Działalności Banku.

Transakcja zostanie sfinansowana poprzez publiczną emisję nowych akcji Alior Banku na rzecz obecnych akcjonariuszy z zachowaniem prawa poboru.

Realizacja Transakcji uzależniona będzie od ziszczenia się następujących warunków zawieszających:

- uzyskania zgody właściwego organu antymonopolowego;
- uzyskania przez Bank BPH, Alior Bank i GEIP stosownych zgód lub decyzji KNF;
- zatwierdzenia i podpisania planu podziału przez Bank BPH i Alior Bank;
- podjęcia przez Walne Zgromadzenie Alior Banku uchwały w sprawie podwyższenia kapitału poprzez emisję nowych akcji;
- zarejestrowania przez sąd rejestrowy podwyższenia kapitału zakładowego Alior Banku;
- podjęcia przez Walne Zgromadzenie Alior Banku uchwały w przedmiocie zatwierdzenia Podziału;
- uzyskania określonych interpretacji podatkowych związanych z Podziałem.

Zgodnie z Umową Sprzedaży Akcji i Podziału warunki muszą się ziszczyć przed upływem 1 maja 2016 roku (zatwierdzenie i podpisanie planu podziału), 1 czerwca 2016 roku (podjęcie uchwały w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Alior Banku) oraz 1 listopada 2016 roku w przypadku pozostałych warunków.

Alior Bank oraz Zbywcy Banku BPH uzgodnili, że parytet wymiany akcji Banku BPH na akcje Alior Banku emitowane w ramach Podziału („Akcje podziałowe”, „Parytet”) będzie mieścił się w przedziale 0,46 – 0,35 Akcji Podziałowej za każdą akcją Banku BPH. Parytet zostanie ustalony z uwzględnieniem cen rynkowych i wartości fundamentalnych obu banków. Akcje podziałowe otrzymają akcjonariusze Banku BPH (inni niż Alior Bank oraz Zbywcy Banku BPH oraz podmioty powiązane ze Zbywcami Banku BPH) będący w posiadaniu akcji Banku BPH w dniu określonym w planie podziału.

Deklaracja wsparcia wydana przez PZU

31 marca 2016 roku PZU wystosował deklarację wsparcia („Deklaracja wsparcia”) na rzecz Zbywców Banku BPH, na mocy której PZU zobowiązał się, z zastrzeżeniem wszelkich wymogów regulacyjnych lub żądań KNF, m. in. do:

- głosowania ze wszystkich akcji Alior Banku posiadanych bezpośrednio przez PZU w dniu wydania Deklaracji wsparcia (tj. 25,19% kapitału zakładowego Alior Banku) lub w dniu walnego zgromadzenia Alior Banku zwołanego w związku z Transakcją (w zależności od tego, która z tych wartości jest wyższa) za podjęciem przez wspomniane walne zgromadzenie Alior Banku uchwał w sprawie podwyższenia kapitału oraz zatwierdzenia Podziału;
- złożenia zapisu i opłacenia akcji nowej emisji Alior Banku, proporcjonalnie do obecnego udziału PZU w kapitale zakładowym Alior Banku, przy czym PZU nie będzie w żadnym razie zobowiązany do złożenia zapisu i objęcia akcji, które łącznie z obecnym udziałem PZU w Alior Banku (wraz z podmiotami powiązanymi, których akcje w Alior Banku są przypisywane PZU zgodnie z właściwymi regulacjami dotyczącymi znacznych pakietów akcji w spółkach publicznych) stanowiłyby więcej niż 33% ogólnej liczby akcji lub głosów w Alior Banku; oraz
- dołożenia wszelkich starań w celu uzyskania w terminie zgodnym z Umową Sprzedaży Akcji i Podziału, wszelkich zgód regulacyjnych (o ile będą konieczne) wymaganych od PZU na potrzeby zamknięcia Transakcji przez Alior Bank.

Dodatkowo PZU zobowiązał się, w okresie od wydania Deklaracji wsparcia do niedokonywania bez zgody Zbywców Banku BPH sprzedaży, zbycia lub innych rozporządzeń akcjami Alior Banku posiadanyymi bezpośrednio przez PZU w dniu wydania Deklaracji wsparcia.

23.4 Kontrole Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w PZU

W okresie od 17 kwietnia do 17 czerwca 2015 roku Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przeprowadził kontrolę w PZU w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych.

12 stycznia 2016 roku PZU otrzymał protokół z kontroli, do którego 27 stycznia zgłosił zastrzeżenia. Zdaniem Zarządu PZU wyniki kontroli nie będą miały wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

14 kwietnia 2016 roku rozpoczęła się kontrola działalności i stanu majątkowego w zakresie likwidacji szkód. Zakończenie czynności kontrolnych planowane jest na 19 maja 2016 roku.

23.5 Sytuacja na Ukrainie

Pomimo niestabilnej sytuacji politycznej i ekonomicznej Ukrainy, PZU Ukraine i PZU Ukraine Life Insurance dzięki dywersyfikacji portfeli i kanałów sprzedaży są bardziej elastyczne na zmiany rynku i realizują wyznaczone plany sprzedażowe na 2016 rok.

Zarząd PZU we współpracy z zarządami PZU Ukraine i PZU Ukraine Life Insurance prowadzi stały monitoring ryzyk zewnętrznych oraz zmian w ukraińskich regulacjach prawnych. Zostały przygotowane scenariusze reagowania na zmiany rynkowe i mechanizmy kontrolne. PZU nie zamierza wycofywać się z rynku ukraińskiego. Na dzień przekazania niniejszego raportu okresowego Zarząd PZU zakłada, że dalsza działalność PZU Ukraine i PZU Ukraine Life Insurance będzie kontynuowana zgodnie z przyjętymi założeniami, jednakże niestabilność gospodarcza na Ukrainie może w przyszłości wpłynąć negatywnie na sytuację finansową i wyniki finansowe PZU Ukraine i PZU Ukraine Life Insurance w sposób, który w chwili obecnej nie może być wiarygodnie przewidziany. Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe odzwierciedla bieżącą ocenę Zarządu PZU w tym zakresie.

Kwartalna jednostkowa informacja finansowa PZU (wg PSR)

1. Śródroczny bilans

AKTYWA	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
I. Wartości niematerialne i prawne, w tym:	358 163	362 167	282 508
- wartość firmy	-	-	-
II. Lokaty	32 286 248	32 356 048	31 655 868
1. Nieruchomości	471 154	475 812	488 912
2. Lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	8 351 746	8 040 778	6 777 393
- lokaty w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	8 351 746	7 463 908	6 777 393
3. Inne lokaty finansowe	23 463 348	23 839 458	24 389 563
4. Należności depozytowe od cedentów	-	-	-
III. Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	-	-	-
IV. Należności	2 079 447	1 801 903	1 876 913
1. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	1 519 420	1 433 828	1 425 977
1.1. Od jednostek podporządkowanych	58 367	2 419	16
1.2. Od pozostałych jednostek	1 461 053	1 431 409	1 425 961
2. Należności z tytułu reasekuracji	70 997	40 929	44 168
1.1. Od jednostek podporządkowanych	13 219	2 452	11 967
1.2. Od pozostałych jednostek	57 778	38 477	32 201
3. Inne należności	489 030	327 146	406 768
1.1. Należności od budżetu	115 767	63 641	1 789
1.2. Pozostałe należności	373 263	263 505	404 979
a) od jednostek podporządkowanych	9 373	37 127	41 082
b) od pozostałych jednostek	363 890	226 378	363 897
V. Inne składniki aktywów	609 333	195 984	165 704
1. Rzeczowe składniki aktywów	128 090	130 908	114 854
2. Środki pieniężne	481 243	65 076	50 850
3. Pozostałe składniki aktywów	-	-	-
VI. Rozliczenia międzyokresowe	1 856 795	1 642 259	771 893
1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-	-
2. Aktywowane koszty akwizycji	1 068 856	957 179	631 940
3. Zarachowane odsetki i czynsze	-	-	-
4. Inne rozliczenia międzyokresowe	787 939	685 080	139 953
Aktywa, razem	37 189 986	36 358 361	34 752 886

Śródroczny bilans (kontynuacja)

PASYWA	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
I. Kapitał własny	12 817 127	12 378 733	13 203 846
1. Kapitał zakładowy	86 352	86 352	86 352
2. Należne wpłaty na kapitał zakładowy (wielkość ujemna)	-	-	-
3. Akcje własne (wielkość ujemna)	-	-	-
4. Kapitał zapasowy	4 446 438	4 446 348	4 408 574
5. Kapitał z aktualizacji wyceny	5 998 954	5 597 511	5 840 185
6. Pozostałe kapitały rezerwowe	-	-	-
7. Zysk (strata) z lat ubiegłych	2 248 522	-	2 636 733
8. Zysk (strata) netto	36 861	2 248 522	232 002
9. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	-	-	-
II. Zobowiązania podporządkowane	-	-	-
III. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	19 109 068	18 673 869	17 800 105
IV. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych (wartość ujemna)	(990 393)	(1 037 301)	(715 276)
V. Oszacowane regresy i odzyski (wartość ujemna)	(90 985)	(96 075)	(107 764)
1. Oszacowane regresy i odzyski brutto	(91 441)	(96 539)	(109 538)
2. Udział reasekuratorów w oszacowanych regresach i odzyskach	456	464	1 774
VI. Pozostałe rezerwy	582 230	472 916	349 794
1. Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników	60 683	50 287	77 307
2. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	436 378	349 003	151 016
3. Inne rezerwy	85 169	73 626	121 471
VII. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	-	-	-
VIII. Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	4 996 151	5 109 816	3 704 565
1. Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	373 218	344 541	324 930
1.1. Wobec jednostek podporządkowanych	729	912	421
1.2. Wobec pozostałych jednostek	372 489	343 629	324 509
2. Zobowiązania z tytułu reasekuracji	142 297	81 038	97 396
2.1. Wobec jednostek podporządkowanych	3 349	1 883	1 074
2.2. Wobec pozostałych jednostek	138 948	79 155	96 322
3. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek	3 632 467	3 611 636	2 048 808
4. Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	2	-	342 199
5. Inne zobowiązania	686 159	928 469	769 699
5.1. Zobowiązania wobec budżetu	22 270	50 783	33 472
5.2. Pozostałe zobowiązania	663 889	877 686	736 227
a) wobec jednostek podporządkowanych	72 375	46 427	10 641
b) wobec pozostałych jednostek	591 514	831 259	725 586
6. Fundusze specjalne	162 008	144 132	121 533
IX. Rozliczenia międzyokresowe	766 788	856 403	517 616
1. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	733 705	821 516	489 956
2. Ujemna wartość firmy	-	-	-
3. Rozliczenia międzyokresowe przychodów	33 083	34 887	27 660
Pasywa, razem	37 189 986	36 358 361	34 752 886

Śródroczny bilans (kontynuacja)

	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
Wartość księgowa	12 817 127	12 378 733	13 203 846
Liczba akcji	863 523 000	863 523 000	863 523 000 ¹⁾
Wartość księgowa na jedną akcję (w złotych)	14,84	14,34	15,29 ¹⁾
Rozwodniona liczba akcji	863 523 000	863 523 000	863 523 000 ¹⁾
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w złotych)	14,84	14,34	15,29 ¹⁾

¹⁾ Dane porównywalne przekształcono uwzględniając nową liczbę akcji, po przeprowadzeniu splitu akcji PZU.

2. Śródroczne zestawienie pozycji pozabilansowych

Pozycje pozabilansowe	31 marca 2016	31 grudnia 2015	31 marca 2015
1. Należności warunkowe, w tym:	21 088 205	20 067 497	10 156 338
1.1. Otrzymane gwarancje i poręczenia	17 897	12 408	12 591
1.2. Pozostałe ¹⁾	21 070 308	20 055 089	10 143 747
2. Zobowiązania warunkowe, w tym:	4 608 979	4 642 447	2 346 877
2.1. Udzielone poręczenia i gwarancje	3 670 697	3 651 485	2 070 627
2.2. Weksle akceptowane i indosowane		-	-
2.3. Aktywa z zobowiązaniem odsprzedaży		-	-
2.4. Inne zobowiązania zabezpieczone na aktywach lub na przychodach		-	-
2.5. Roszczenia sporne, nieuznane przez ubezpieczyciela skierowane przez wierzycieli na drogę postępowania sądowego	505 374	575 148	276 004
2.6. Pozostałe	432 908	415 814	246
3. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione na rzecz zakładu ubezpieczeń		-	-
4. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione przez zakład ubezpieczeń na rzecz cedentów		-	-
5. Obce składniki aktywów nieujęte w aktywach	133 120	136 477	118 036
6. Inne pozycje pozabilansowe		-	-

¹⁾ Pozycja obejmuje: zabezpieczenia otrzymane w formie przewłaszczenia majątku dłużnika, hipoteki na majątku dłużnika, weksle z tytułu udzielonych gwarancji ubezpieczeniowych, pozostałe weksle, inne należności warunkowe itp. W celu lepszego przedstawienia treści ekonomicznej doprowadzono do porównywalności dane za rok 2015

3. Śródroczny rachunek techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
I. Składki (1-2-3+4)	2 025 321	1 917 071
1. Składki przypisane brutto	2 714 054	2 229 893
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	22 027	50 821
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	614 213	255 031
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	(52 493)	(6 970)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	56 740	61 060
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	29 583	50 041
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	1 343 110	1 025 174
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	1 522 491	1 171 710
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	1 554 039	1 185 828
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	31 548	14 118
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	(179 381)	(146 536)
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(173 788)	(108 314)
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	5 593	38 222
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	(46)	1 466
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	573 682	541 159
1. Koszty akwizycji, w tym:	417 104	360 032
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(111 677)	(63 438)
2. Koszty administracyjne	163 908	185 390
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	7 330	4 263
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	104 659	104 697
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	90 239	355 676

4. Śródroczny ogólny rachunek zysków i strat

Ogólny rachunek zysków i strat	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
I. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub ubezpieczeń na życie	90 239	355 676
II. Przychody z lokat	253 132	146 995
1. Przychody z lokat w nieruchomości	1 189	1 494
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	1 068	(792)
2.1. Z udziałów lub akcji	-	-
2.2. Z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	1 068	(792)
2.3. Z pozostałych lokat	-	-
3. Przychody z innych lokat finansowych	50 100	49 444
3.1. Z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	3 079	3 145
3.2. Z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	57 244	59 866
3.3. Z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	(20 529)	(20 399)
3.4. Z pozostałych lokat	10 306	6 832
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	54	426
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	200 721	96 423
III. Niezrealizowane zyski z lokat	214 216	99 416
IV. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	-	-
V. Koszty działalności lokacyjnej	138 838	99 970
1. Koszty utrzymania nieruchomości	1 646	2 902
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	3 369	3 449
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	7	207
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	133 816	93 412
VI. Niezrealizowane straty na lokatach	217 512	109 593
VII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	56 740	61 060
VIII. Pozostałe przychody operacyjne	79 727	180 426
IX. Pozostałe koszty operacyjne	149 635	82 701
X. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	74 589	429 189
XI. Zyski nadzwyczajne	-	-
XII. Straty nadzwyczajne	-	-
XIII. Zysk (strata) brutto	74 589	429 189
XIV. Podatek dochodowy	30 134	80 746
a) część bieżąca	(37 586)	91 825
b) część odroczone	67 720	(11 079)
XV. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	-	-
XVI. Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	(7 594)	(116 441)
XVII. Zysk (strata) netto	36 861	232 002

	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 marca 2015
Zysk (strata) netto (zannualizowany)	148 254	940 897
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	863 523 000	863 523 000 ¹⁾
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	0,17	1,09 ¹⁾
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	863 523 000	863 523 000 ¹⁾
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	0,17	1,09 ¹⁾

¹⁾ Dane porównywalne przekształcono uwzględniając nową liczbę akcji, po przeprowadzeniu splitu akcji PZU.

5. Śródroczne zestawienie zmian w kapitale własnym

Zestawienie zmian w kapitale własnym	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 grudnia 2015	1 stycznia - 31 marca 2015
I. Kapitał własny na początek okresu (BO)	12 378 733	12 328 724	12 328 724
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
b) korekty błędów	-	-	-
I.a. Kapitał własny na początek okresu (BO), po uzgodnieniu do danych porównywalnych	12 378 733	12 328 724	12 328 724
1. Kapitał zakładowy na początek okresu	86 352	86 352	86 352
1.1. Zmiany kapitału zakładowego	-	-	-
a) zwiększenia	-	-	-
b) zmniejszenia	-	-	-
1.2. Kapitał zakładowy na koniec okresu	86 352	86 352	86 352
2. Należne wpłaty na kapitał zakładowy na początek okresu	-	-	-
2.1. Zmiany należnych wpłat na kapitał zakładowy	-	-	-
a) zwiększenia	-	-	-
b) zmniejszenia	-	-	-
2.2. Należne wpłaty na kapitał zakładowy na koniec okresu	-	-	-
3. Akcje własne na początek okresu	-	-	-
3.1. Zmiany akcji własnych	-	-	-
a) zwiększenia	-	-	-
b) zmniejszenia	-	-	-
3.2. Akcje własne na koniec okresu	-	-	-
4. Kapitał zapasowy na początek okresu	4 446 348	4 408 306	4 408 306
4.1. Zmiany kapitału zapasowego	90	38 042	268
a) zwiększenia (z tytułu):	90	38 042	268
- podziału zysku (ponad wymaganą ustawowo wartość)	-	36 164	-
- z kapitału rezerwowego z aktualizacji – tytułem sprzedaży i likwidacji środków trwałych	90	1 878	268
b) zmniejszenia	-	-	-
4.2. Kapitał zapasowy na koniec okresu	4 446 438	4 446 348	4 408 574

Śródroczne zestawienie zmian w kapitale własnym (kontynuacja)

Zestawienie zmian w kapitale własnym	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 grudnia 2015	1 stycznia - 31 marca 2015
5. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	5 597 511	5 197 333	5 197 333
- zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
5.1. Zmiany kapitału z aktualizacji wyceny	401 443	400 178	642 852
a) zwiększenia (z tytułu):	457 423	673 567	713 986
- wycena lokat finansowych	457 423	664 996	713 986
- przeniesienia odpisu z tytułu trwałej utraty wartości lokat dostępnych do sprzedaży	-	8 571	-
- pozostałe zwiększenia, w tym rozwiązania odpisów z tytułu trwałej utraty wartości nieruchomości	-	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	55 980	273 389	71 134
- wycena lokat finansowych	55 890	271 511	70 866
- zbycia środków trwałych	90	1 878	268
- pozostałe	-	-	-
5.2. Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	5 998 954	5 597 511	5 840 185
6. Pozostałe kapitały rezerwowe na początek okresu	-	-	-
6.1. Zmiany pozostałych kapitałów rezerwowych	-	-	-
a) zwiększenia	-	-	-
b) zmniejszenia	-	-	-
6.2. Pozostałe kapitały rezerwowe na koniec okresu	-	-	-
7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu	2 248 522	2 636 733	2 636 733
7.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	2 248 522	2 636 733	2 636 733
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
b) korekty błędów	-	-	-
7.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	2 248 522	2 636 733	2 636 733
a) zwiększenia	-	-	-
b) zmniejszenia	-	2 636 733	-
- przeniesienia na kapitał zapasowy	-	36 164	-
- wypłata dywidendy	-	2 590 569	-
- przeniesienia/odpisy ZFŚS	-	10 000	-
7.3. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu	2 248 522	-	2 636 733
7.4. Strata z lat ubiegłych na początek okresu	-	-	-
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
b) korekty błędów	-	-	-
7.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	-	-	-
a) zwiększenia	-	-	-
b) zmniejszenia	-	-	-
7.6. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-	-
7.7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu	2 248 522	-	2 636 733
8. Wynik netto	36 861	2 248 522	232 002
a) zysk netto	36 861	2 248 522	232 002
b) strata netto	-	-	-
c) odpisy z zysku	-	-	-
II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)	12 817 127	12 378 733	13 203 846

6. Śródroczny rachunek przepływów pieniężnych

Rachunek przepływów pieniężnych	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 grudnia 2015	1 stycznia - 31 marca 2015
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
I. Wpływy	2 833 899	9 571 857	2 595 320
1. Wpływy z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej	2 609 952	8 613 380	2 263 840
1.1. Wpływy z tytułu składek brutto	2 563 073	8 459 119	2 233 930
1.2. Wpływy z tytułu regresów, odzysków i zwrotów odszkodowań	35 303	119 939	22 307
1.3. Pozostałe wpływy z działalności bezpośredniej	11 576	34 322	7 603
2. Wpływy z reasekuracji biernej	41 153	87 338	21 469
2.1. Wpłaty reasekuratorów z tytułu udziału w odszkodowaniach	36 789	65 993	18 206
2.2. Wpływy z tytułu prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów	4 333	21 327	3 245
2.3. Pozostałe wpływy z reasekuracji biernej	31	18	18
3. Wpływy z pozostałej działalności operacyjnej	182 794	871 139	310 011
3.1. Wpływy z tytułu czynności komisarza awaryjnego	76 975	194 355	60 094
3.2. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty	669	3 453	3 031
3.3. Pozostałe wpływy	105 150	673 331	246 886
II. Wydatki	2 618 898	9 192 097	2 324 952
1. Wydatki z tytułu z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej	2 188 926	7 530 796	1 779 472
1.1. Zwroty składek brutto	38 162	156 921	37 365
1.2. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	1 338 352	4 405 539	999 594
1.3. Wydatki z tytułu akwizycji	343 616	1 185 199	301 518
1.4. Wydatki o charakterze administracyjnym	336 359	1 424 266	352 639
1.5. Wydatki z tytułu likwidacji szkód i windykacji regresów	62 772	206 305	53 195
1.6. Wypłacone prowizje i udziały w zyskach z tytułu reasekuracji czynnej	38 390	34 776	7 911
1.7. Pozostałe wydatki z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej	31 275	117 790	27 250
2. Wydatki z tytułu reasekuracji biernej	82 039	264 798	71 184
2.1. Składki zapłacone z tytułu reasekuracji	81 955	264 325	71 078
2.2. Pozostałe wydatki z tytułu reasekuracji biernej	84	473	106
3. Wydatki z pozostałej działalności operacyjnej	347 933	1 396 503	474 296
3.1. Wydatki z tytułu czynności komisarza awaryjnego	143 250	484 799	135 037
3.2. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty	35 227	170 395	36 349
3.3. Pozostałe wydatki operacyjne	169 456	741 309	302 910
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I-II)	215 001	379 760	270 368

Śródroczny rachunek przepływów pieniężnych (kontynuacja)

Rachunek przepływów pieniężnych	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 grudnia 2015	1 stycznia - 31 marca 2015
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności lokacyjnej			
I. Wpływy	52 888 789	168 572 509	58 172 561
1. Zbycie nieruchomości	3 499	34 766	5 457
2. Zbycie udziałów, akcji w jednostkach podporządkowanych	180	281 073	-
3. Zbycie udziałów, akcji w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	4 360	12 976	-
4. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki podporządkowane oraz spłata pożyczek udzielonych tym jednostkom	-	37 448	-
5. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki	2 749 985	8 001 193	2 177 685
6. Likwidacja lokat terminowych w instytucjach kredytowych	39 277 609	95 747 370	31 543 509
7. Realizacja pozostałych lokat	10 845 055	61 969 168	23 696 774
8. Wpływy z nieruchomości	2 168	7 955	1 587
9. Odsetki otrzymane	1 858	22 003	5 078
10. Dywidendy otrzymane	-	2 434 351	730 040
11. Pozostałe wpływy z lokat	4 075	24 206	12 431
II. Wydatki	52 678 804	166 313 000	57 308 622
1. Nabycie nieruchomości	-	-	-
2. Nabycie udziałów, akcji w jednostkach podporządkowanych	341 760	1 414 544	-
3. Nabycie udziałów, akcji w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	1 538	75 540	540
4. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki podporządkowane oraz udzielenie pożyczek tym jednostkom	-	130 000	90 000
5. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki	1 946 831	7 418 486	2 566 603
6. Nabycie lokat terminowych w instytucjach kredytowych	39 587 083	95 783 100	30 856 376
7. Nabycie pozostałych lokat	10 785 357	61 430 307	23 772 908
8. Wydatki na utrzymanie nieruchomości	15 959	56 377	18 327
9. Pozostałe wydatki na lokaty	276	4 646	3 868
III. Przepływy pieniężne netto z działalności lokacyjnej (I-II)	209 985	2 259 509	863 939

Śródroczny rachunek przepływów pieniężnych (kontynuacja)

Rachunek przepływów pieniężnych	1 stycznia - 31 marca 2016	1 stycznia - 31 grudnia 2015	1 stycznia - 31 marca 2015
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
I. Wpływy	275 210	13 604 842	4 785 030
1. Wpływy netto z emisji akcji oraz dopłat do kapitału	-	-	-
2. Kredyty, pożyczki oraz emisja dłużnych papierów wartościowych	275 210	13 604 842	4 785 030
3. Pozostałe wpływy finansowe	-	-	-
II. Wydatki	275 225	16 231 980	5 913 112
1. Dywidendy	-	4 058 605	1 468 023
2. Inne, niż wypłata dywidend, wydatki z tytułu podziału zysku	-	-	-
3. Nabycie akcji własnych	-	-	-
4. Spłata kredytów, pożyczek oraz wykup własnych dłużnych papierów wartościowych	275 225	12 144 251	4 445 086
5. Odsetki od kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	-	29 124	3
6. Pozostałe wydatki finansowe	-	-	-
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	(15)	(2 627 138)	(1 128 082)
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+/-B.III+/-C.III)	424 971	12 131	6 225
E. Bilansowa zmiana środków pieniężnych, w tym:	416 167	18 075	3 849
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	(8 804)	5 944	(2 376)
F. Środki pieniężne na początek okresu	65 076	47 001	47 001
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/-E), w tym:	481 243	65 076	50 850
- o ograniczonej możliwości dysponowania	80 317	60 646	48 939

7. Wprowadzenie

Niniejsza kwartalna jednostkowa informacja finansowa PZU została sporządzona zgodnie z PSR z przyczyn opisanych w części Wstęp, w której przedstawiono również definicję PSR.

8. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości

Szczegółowe zasady (polityka) rachunkowości zostały zaprezentowane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym PZU za 2015 rok.

9. Zmiany zasad (polityki) rachunkowości

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2016 roku nie dokonano zmian zasad (polityki) rachunkowości.

Podpisy osób wchodzących w skład Zarządu PZU:

Imię i nazwisko	Stanowisko / Funkcja	
Michał Krupiński	Prezes Zarządu PZU (podpis)
Roger Hodgkiss	Członek Zarządu PZU (podpis)
Sebastian Klimek	Członek Zarządu PZU (podpis)
Beata Kozłowska-Chyła	Członek Zarządu PZU (podpis)
Dariusz Krzewina	Członek Zarządu PZU (podpis)
Robert Pietryszyn	Członek Zarządu PZU (podpis)
Maciej Rapkiewicz	Członek Zarządu PZU (podpis)

Osoba odpowiedzialna za sporządzenie skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego:

Katarzyna Łubkowska	Dyrektor Biura Rachunkowości (podpis)
---------------------	---------------------------------	-------------------

Warszawa, 12 maja 2016 roku